

**Ocena programowa
Profil praktyczny**

Raport Samooceny

UNIWERSYTET im. KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY
85-064 Bydgoszcz
ul. Jana Karola Chodkiewicza 30

Nazwa ocenianego kierunku studiów: geografia

1. Poziom/y studiów: **studia pierwszego stopnia**
2. Forma/y studiów: **studia stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹
nauki o Ziemi i środowisku

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki o Ziemi i środowisku	124	69

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	geografia społeczno- ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	48	27
2.	językoznawstwo	8	4

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

Nazwa ocenianego kierunku studiów: geografia

1. Poziom/y studiów: **studia drugiego stopnia**
2. Forma/y studiów: **studia stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek²
nauki o Ziemi i środowisku

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki o Ziemi i środowisku	99	82

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	geografia społeczno- ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	19	16
2.	językoznawstwo	2	2

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

²Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU

określone Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego

Nr 109/2018/2019 w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku geografia – stacjonarne studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym

z dnia 14 maja 2019 r.

Nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów: Instytut Geografii			
Nazwa kierunku studiów: geografia			
Poziom kształcenia: studia pierwszego stopnia			
Profil kształcenia: praktyczny			
L.p.	symbol kierunkowych efektów uczenia się	kierunkowe efekty uczenia się	odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza			
1.	K_W01	Zna podstawowe pojęcia i terminologię właściwą dla geografii oraz posiada wiedzę na temat praktycznego wykorzystania tych pojęć i terminów	P6S_WG
2.	K_W02	Posiada wiedzę w zakresie podstawowych technik i narzędzi badawczych stosowanych w badaniach geograficznych i pokrewnych nauk o Ziemi	P6S_WG
3.	K_W03	Posiada wiedzę w zakresie podstawowych technologii wykorzystujących osiągnięcia naukowe w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi	P6S_WG
4.	K_W04	Posiada podstawową wiedzę z zakresu geografii oraz jej powiązań z innymi dyscyplinami przyrodniczymi oraz podstawowymi dziedzinami działalności społeczno-gospodarczej	P6S_WG P6S_WK
5.	K_W05	Posiada podstawową wiedzę na temat procesów i zjawisk zachodzących w przestrzeni geograficznej	P6S_WG
6.	K_W06	Posiada podstawową wiedzę z zakresu przedmiotów ścisłych, niezbędną do zrozumienia procesów zachodzących w przestrzeni geograficznej i skutków ich występowania	P6S_WG

7.	K_W07	Ma wiedzę na temat wzajemnych związków struktur i instytucji społecznych i rozumie ich wpływ na kształtowanie przestrzeni geograficznej	P6S_WK
8.	K_W08	Rozumie związki pomiędzy efektami badań naukowych w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi a możliwościami ich wykorzystania w życiu społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem polityki zrównoważonego rozwoju	P6S_WG P6S_WK
9.	K_W09	Zna przynajmniej jeden pakiet oprogramowania służącego do analizy statystycznej zgromadzonych danych odnoszących się do zjawisk i procesów w przestrzeni geograficznej oraz oprogramowania typu GIS (Geographic Information System)	P6S_WG
10.	K_W10	Zna podstawowe struktury i zasady funkcjonowania form indywidualnej przedsiębiorczości możliwe do realizacji w oparciu o wiedzę i umiejętności z zakresu geografii i pokrewnych nauk o Ziemi	P6S_WK
11.	K_W11	Zna i rozumie zasady ochrony własności intelektualnej, prawa autorskiego, własności przemysłowej, pojęcie plagiatu i innych form naruszeń prawa autorskiego oraz pojęcie patentu	P6S_WK
12.	K_W12	Zna podstawowe aspekty budowy i funkcjonowania aparatury naukowej służącej do wykonywania pomiarów określonych zjawisk i procesów zachodzących w przestrzeni geograficznej oraz zna podstawowe technologie wykorzystujące osiągnięcia naukowe	P6S_WG
13.	K_W13	Ma wiedzę na temat ekstremalnych zjawisk przyrodniczych i ich wpływu na życie i gospodarkę człowieka	P6S_WG
14.	K_W14	Zna i rozumie zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w stopniu wystarczającym do samodzielnej pracy w zawodzie związanym z geografią i pokrewnymi naukami o Ziemi a także w dalszej pracy naukowej i procesie uczenia się	P6S_WK
Σ	14		
Umiejętności			
1.	K_U01	Potrafi prawidłowo zastosować techniki, narzędzia badawcze i procesy technologiczne stosowane w badaniach geograficznych i wykorzystywane w działalności społeczno-gospodarczej	P6S_UW
2.	K_U02	Potrafi dokonać podstawowej analizy zjawisk przyrodniczych i społeczno-gospodarczych typowych dla badań geograficznych i wykorzystywanych	P6S_UW P6S_UO

		w działalności społeczno-gospodarczej opartej na naukach przyrodniczych	P6S_UU
3.	K_U03	Potrafi wskazać istotę i specyfikę zjawisk zachodzących w przestrzeni geograficznej i wpływających na procesy społeczno-gospodarcze	P6S_UW
4.	K_U04	Potrafi wyszukiwać, pozyskiwać, analizować, oceniać i przedstawiać dostępną geograficzną informację (dane) naukową, również ze źródeł internetowych	P6S_UW P6S_UK P6S_UO P6S_UU
5.	K_U05	Wykorzystuje język naukowy i branżowy (polski i obcy) w podstawowym zakresie, w porozumiewaniu się i w dyskursach naukowych ze specjalistami z zakresu geografii i pokrewnych nauk o Ziemi	P6S_UK
6.	K_U06	Posiada umiejętność pisemnego opracowywania prostych problemów z zakresu geografii i pokrewnych nauk o Ziemi w języku polskim i w języku obcym.	P6S_UK
7.	K_U07	Posiada umiejętność ustnych wystąpień w prostej formie, w języku polskim i angielskim w zakresie geografii i związanych z nią nauk o Ziemi	P6S_UK
8.	K_U08	Czyta ze zrozumieniem podstawową literaturę naukową i techniczną z zakresu geografii i pokrewnych nauk o Ziemi, zarówno w języku polskim jak i obcym	P6S_UK
9.	K_U09	Wykonuje zleczone proste zadania badawcze, praktyczne lub ekspertyzy w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi, pod kierunkiem opiekuna naukowego.	P6S_UW P6S_UO
10.	K_U10	Potrafi samodzielnie przeprowadzić podstawowe obserwacje oraz badania terenowe i laboratoryjne w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi, typowe dla dziedzin działalności społeczno-gospodarczej opartej na naukach przyrodniczych	P6S_UW P6S_UO
11.	K_U11	Wykorzystuje podstawowe metody statystyczne, techniki informatyczne GIS i inne, do opisu zjawisk i procesów oraz analizy danych dotyczących przestrzeni geograficznej i wykorzystywanych w działalności społeczno-gospodarczej opartej na naukach przyrodniczych	P6S_UW
12.	K_U12	Wykazuje umiejętności wymagające poprawnego wnioskowania na podstawie wyników badań i danych otrzymanych z różnych źródeł, a dotyczących zjawisk i procesów zachodzących w przestrzeni geograficznej	P6S_UW
13.	K_U13	Potrafi określić stan środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego, zidentyfikować zagrożenia powodowane działalnością człowieka na podstawie	P6S_UW

		obserwacji i pomiarów w zakresie zjawisk geograficznych	
14.	K_U14	Potrafi waloryzować przestrzeń geograficzną dla potrzeb człowieka oraz ocenić wpływ człowieka na środowisko przyrodnicze i społeczno-gospodarcze	P6S_UW
15.	K_U15	Posiada umiejętność samodzielnego uczenia się w sposób ukierunkowany w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi	P6S_UU
16.	K_U16	Posiada umiejętności językowe w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6S_UK
17.	K_U17	Posiada podstawowe umiejętności argumentowania i przedstawiania własnych poglądów, rozwiązań na temat postawionych przed nim problemów geograficznych występujących w działalności społeczno-gospodarczej	P6S_UK
18.	K_U18	Wykorzystuje wiedzę o naturalnych i antropogenicznych zjawiskach i procesach do oceny zagospodarowania przestrzennego, a także planowania rozwoju danego obszaru	P6S_UO
Σ	18		
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	Ma świadomość potrzeby rozwijania swoich kompetencji zawodowych i osobistych, uczenia się przez całe życie oraz aktualizowania wiedzy z zakresu geografii	P6S_KK
2.	K_K02	Potrafi uczestniczyć w projektach i pracach zespołowych oraz aranżować współpracę w celu osiągnięcia zamierzonych celów	P6S_KK
3.	K_K03	Potrafi określić najważniejsze cele w ramach wykonywanego samodzielnie lub w grupie zadania	P6S_KO
4.	K_K04	Prawidłowo dostrzega i rozstrzyga problemy związane z wykonywanym zawodem w oparciu o wiedzę z zakresu geografii	P6S_KR
5.	K_K05	Potrafi zarządzać czasem przeznaczonym na pracę i rozwój własny i innych w sposób przedsiębiorczy i wykazuje potrzebę aktualizowania wiedzy geograficznej	P6S_KO
6.	K_K06	Jest odpowiedzialny za prawidłowy, bezpieczny dla siebie i innych przebieg wykonywanej pracy badawczej i tej związanej z wykonywanym zawodem, umie postępować w stanach zagrożenia	P6S_KR
Σ	6		

EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU
określone Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
Nr 110/2018/2019 w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku geografia - stacjonarne i
niestacjonarne studia drugiego stopnia o profilu praktycznym
z dnia 14 maja 2019 r.

Nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów: Instytut Geografii			
Nazwa kierunku studiów: geografia			
Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia			
Profil kształcenia: praktyczny			
Lp.	symbol kierunkowych efektów uczenia się	kierunkowe efekty uczenia się	odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza			
1.	K_W01	Zna terminologię używaną w geografii i turystyce oraz jej zastosowanie w dyscyplinach pokrewnych na poziomie rozszerzonym	P7S_WG
2.	K_W02	Ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę w zakresie prognozowania przebiegu zjawisk i procesów przyrodniczych oraz zna techniki, procesy technologiczne i narzędzia badawcze stosowane w badaniach geografii fizycznej, społeczno-ekonomicznej, gospodarki i turystyki oraz pokrewnych nauk o Ziemi	P7S_WG
3.	K_W03	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat specyfiki przedmiotowej i metodologicznej geografii i turystyki oraz powiązanych z nimi nauk ścisłych	P7S_WG
4.	K_W04	Ma wiedzę o procesach i zjawiskach przyrodniczych, społeczno-ekonomicznych, gospodarczych, politycznych, zagospodarowaniu turystycznym, przestrzennym oraz prawidłowościach, którym one podlegają	P7S_WG

5.	K_W05	Ma usystematyzowaną wiedzę na temat podstawowych subdyscyplin geograficznych oraz rozumie zależności zachodzące między nimi z uwzględnieniem działalności społeczno-gospodarczej	P7S_WG
6.	K_W06	Ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę dotyczącą waloryzacji środowiska przyrodniczego,	P7S_WG
7.	K_W07	Ma usystematyzowaną wiedzę na temat procesów fizycznych i chemicznych zachodzących w przestrzeni geograficznej	P7S_WG
8.	K_W08	Zna podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	P7S_WG
9.	K_W09	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę dotyczącą wybranych metod pozyskiwania danych jakościowych i ilościowych, ich obróbki i interpretacji w odniesieniu do zjawisk i procesów przyrodniczych	P7S_WG
10.	K_W10	Zna rodzaje, wartość i rozmieszczenie walorów przyrodniczych i kulturowych w przestrzeni geograficznej oraz ich znaczenie w działalności społeczno-gospodarczej	P7S_WG
11.	K_W11	Zna instytucje ukierunkowane na pozyskiwanie funduszy na realizację projektów naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji projektów badawczych i rozwojowych dla wybranej dyscypliny geograficznej i jej problematyki	P7S_WG
12.	K_W12	Zna zaawansowane techniki obliczeniowe, wspomagające pracę geografa różnych specjalności i rozumie ich ograniczenia	P7S_WG
13.	K_W13	Zna dobrze co najmniej jeden pakiet oprogramowania, służący do analizy i prezentacji danych odnoszących się do zjawisk i procesów zachodzących w przestrzeni geograficznej (GIS)	P7S_WG
14.	K_W14	Rozumie związki pomiędzy efektami badań naukowych w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi, a możliwościami ich wykorzystania w życiu społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem polityki społeczno-gospodarczej	P7S_WG

15.	K_W15	Ma pogłębioną wiedzę dotyczącą aparatury naukowej służącej do wykonywania pomiarów zjawisk i procesów zachodzących w przestrzeni geograficznej, w tym jej zastosowania w procesach technologicznych	P7S_WG
16.	K_W16	Ma wiedzę dotyczącą sposobów pozyskiwania i rozliczania funduszy przeznaczonych na wykonanie projektów badawczych i rozwojowych związanych z badaniami środowiska przyrodniczego oraz działalności społeczno-gospodarczej	P7S_WK
17.	K_W17	Ma wiedzę na temat struktur i zasad funkcjonowania form indywidualnej przedsiębiorczości możliwych do realizacji w oparciu o wiadomości i umiejętności z zakresu geografii i pokrewnych nauk o Ziemi	P7S_WK
18.	K_W18	Zna zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, a także ergonomii w stopniu wystarczającym do samodzielnej pracy w zawodach związanych z wykorzystaniem wiedzy geograficznej	P7S_WK
Σ	18		
Umiejętności			
1.	K_U01	Potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie geografii, jak i odbiorcami spoza grona specjalistów, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych	P7S_UW
2.	K_U02	Posiada pogłębione umiejętności wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk przyrodniczych przy wykorzystaniu różnych źródeł oraz interpretowania ich z punktu widzenia problemów geograficznych, również w języku obcym	P7S_UW P7S_UU
3.	K_U03	Potrafi dokonać szerokiej analizy Ziemi jako systemu przyrodniczego, w nawiązaniu do działalności społeczno-gospodarczej	P7S_UW
4.	K_U04	Potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim i języku obcym, dotyczące	P7S_UK

		szczegółowych zagadnień z zakresu geografii	
5.	K_U05	Posiada rozwinięte umiejętności badawcze: formułuje problemy badawcze, dobiera adekwatne metody, techniki i konstruuje narzędzia badawcze w różnych dziedzinach działalności społeczno-gospodarczej opartych na naukach przyrodniczych	P7S_UW P7S_UU
6.	K_U06	Opracowuje, prezentuje i interpretuje wyniki badań, wyciąga wnioski, proponuje rozwiązania o charakterze praktycznym w pracach związanych z wybraną dyscypliną geograficzną oraz w pokrewnych dziedzinach działalności społeczno-gospodarczej	P7S_UW
7.	K_U07	Wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i integruje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych, potrafi wskazać rozwiązania praktyczne	P7S_UW
8.	K_U08	Samodzielnie i zespołowo zdobywa wiedzę i poszerza umiejętności badawcze, a także planuje projekty badawcze	P7S_UO
9.	K_U09	Prowadzi zadania badawcze w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi, z wykorzystaniem dostępnych metod badań pod kierunkiem opiekuna naukowego	P7S_UW
10.	K_U10	Pisze opracowania monograficzne i ekspertyzy na podstawie samodzielnie dobranej literatury polskiej i obcojęzycznej oraz własnych badań naukowych, uwzględniając krótkie doniesienia badawczo-rozwojowe w języku obcym	P7S_UW
11.	K_U11	Posiada umiejętności zastosowania statystycznej obróbki danych, właściwej dla dziedzin działalności społeczno-gospodarczej opartych na naukach przyrodniczych	P7S_UW
12.	K_U12	Potrafi zdefiniować stan środowiska przyrodniczego, zidentyfikować zagrożenia, jakie powoduje gospodarka człowieka i podać praktyczne sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom	P7S_UW
13.	K_U13	Potrafi określić i ocenić wpływ zjawisk przyrodniczych na życie i działalność	P7S_UW

		społeczno-gospodarczą człowieka oraz zdefiniować odpowiednie środki zaradcze	
14.	K_U14	Posiada umiejętności językowe w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P7S_UK
Σ	14		
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego	P7S_KK
2.	K_K02	Jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych i osobistych, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w podejmowaniu indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie geografii i turystyki; angażuje się we współpracę	P7S_KK
3.	K_K03	Docenia znaczenie nauk geograficznych dla rozwoju jednostki i prawidłowych więzi w środowiskach społecznych, ma pozytywne nastawienie do nabywania wiedzy z zakresu studiowanej dyscypliny naukowej z różnych czasopism naukowych wpływających na budowanie warsztatu pracy geografa we wszystkich specjalnościach	P7S_KK
4.	K_K04	Odnacza się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, czuje się odpowiedzialny wobec ludzi, dla których dobra stara się działać, wyraża taką postawę w środowisku specjalistów i pośrednio modeluje to podejście wśród innych	P7S_KO
5.	K_K05	Jest wrażliwy na problemy geograficzne i społeczno-gospodarcze, gotowy do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, w tym z osobami niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania z zakresu geografii i turystyki	P7S_KR

6.	K_K06	Ma świadomość odpowiedzialności za stosowanie technik badawczych oraz wynikających z tego zagrożeń i tworzenia warunków bezpiecznej pracy	P7S_KK
7.	K_K07	Samodzielnie inicjuje i podejmuje działania profesjonalne; odpowiedzialnie planuje i organizuje ich przebieg, działa w sposób przedsiębiorczy	P7S_KO
8.	K_K08	Dostrzega i formułuje problemy etyczne związane z własną pracą badawczą i publikacyjną, z odpowiedzialnością przed współpracownikami i innymi członkami społeczeństwa oraz wykazuje aktywność w rozwiązywaniu tych problemów	P7S_KK
9.	K_K09	Potrafi pracować zespołowo; rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter	P7S_KK
10.	K_K10	Jest odpowiedzialny za prawidłowy, bezpieczny dla siebie i innych przebieg wykonywanej pracy badawczej związanej z wykonywanym zawodem oraz potrafi postępować w stanach zagrożenia	P7S_KR
Σ	10		

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Dawid Szatten	dr, adiunkt, Zastępca Dyrektora IG ds. Kształcenia
Mirosław Więclaw	dr, starszy wykładowca, Przewodniczący Rady kierunku geografia
Zbigniew Podgórski	dr hab., prof. uczelni, Dyrektor Instytutu Geografii UKW
Monika Okoniewska	dr, adiunkt, członek Rady kierunku geografia, opiekun kierunkowy praktyki zawodowej
Beata Rinke	lic., specjalista, sekretariat zastępcy dyrektora ds. kształcenia

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	4
Prezentacja uczelni	16
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	17
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	17
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	19
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	27
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	32
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	39
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	43
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	45
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	49
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	56
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	57
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	66
Część III. Załączniki	68
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	68
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	72

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (UKW) jest największą w mieście, a drugą w regionie, dynamicznie rozwijającą się uczelnią wyższą. Jednocześnie jest jednym z najmłodszych szerokoprofilowych uniwersytetów w kraju, dobrze wypełniającym zadania w zakresie nauki i szkolnictwa wyższego, w szczególności w regionie kujawsko-pomorskim. W 2019 r. Uniwersytet, będąc spadkobiercą swoich poprzedniczek Akademii Bydgoskiej, Wyższej Szkoły Pedagogicznej oraz Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, obchodził jubileusz 50-lecia istnienia. W Uniwersytecie studiuje około 7,5 tys. studentów, a zatrudnionych jest ponad 650 nauczycieli akademickich, którzy wraz innymi osobami prowadzącymi zajęcia, z pracownikami administracyjnymi i obsługi tworzą wspólnotę akademicką. Ofertę edukacyjną Uniwersytetu tworzy ponad 60 kierunków studiów. Kierunek geografia jest prowadzony od roku akademickiego 1998/1999 początkowo, jako jednolite pięcioletnie studia magisterskie. Z dniem 1 października 2007 r. uruchomiono dwustopniowe studia geograficzne, najpierw I stopnia, a trzy lata później studia II stopnia. Od roku akademickiego 2016/2017 kierunek jest prowadzony, jako studia o profilu praktycznym. Obecnie na kierunku geografia (studiach I i II stopnia) w trybie stacjonarnym studiuje łącznie 46 studentów. Doświadczenie praktyczne stanowi główny filar kierunku, gdyż absolwenci w ramach studiów wyposażeni zostają w unikalne kompetencje, odpowiadające bieżącemu zapotrzebowaniu dynamicznie zmieniającego się rynku pracy. Początkowo kierunek geografia był prowadzony przez Katedrę Geografii przekształconą w 2001 r. w Instytut Geografii, który funkcjonował wówczas w ramach Wydziału Matematyki, Techniki i Nauk Przyrodniczych, później w strukturze Wydziału Nauk Przyrodniczych, a od 2011 r. w ramach Wydziału Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki. Od roku akademickiego 2019/2020 [Instytut Geografii](#) jest jedną z podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu powstałych na kanwie reformy nauki i szkolnictwa wyższego. Instytut ten, oprócz geografii, prowadzi także studia na kierunku turystyka i rekreacja (studia I i II stopnia) oraz dwóch kierunkach inżynierskich: rewitalizacji dróg wodnych (I stopnia) oraz zarządzaniu kryzysowym w środowisku (I stopnia), stanowiących łącznie cztery z 17 kierunków studiów prowadzonych w ramach Kolegium III, jednostki organizacyjnej powołanej do obsługi procesu dydaktycznego i zapewniania wysokiej jakości kształcenia.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja kształcenia na kierunku geografia w Instytucie Geografii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy wpisuje się w ideę zrównoważonego rozwoju, uwzględniającą zarówno potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego, jak również działania na rzecz wzmocnienia społeczności budujących lokalną gospodarkę. Dobór treści kształcenia wynika z wnikliwej analizy relacji: człowiek – środowisko przyrodnicze – gospodarka (zgodnie z profilem badań naukowych prowadzonych przez pracowników IG), jej skonfrontowania z istniejącym stanem zagospodarowania przestrzeni geograficznej. Kształcenie na poziomie studiów I stopnia na kierunku geografia umożliwia studentom zdobycie zarówno szerokiej wiedzy teoretycznej, pozwalającej na rozumienie, charakteryzowanie i wyjaśnianie współczesnych procesów i zjawisk kształtujących środowisko przyrodnicze i społeczne, jak i nabycie doświadczenia w działach gospodarki, wykorzystujących wiedzę z zakresu nauk o Ziemi. Studia stanowią logiczną podbudowę do dalszego kształcenia na drugim stopniu kierunku geografia.

W drugim etapie kształcenia przewidziano moduły kształcenia uzupełniające i rozszerzające wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne absolwenta studiów pierwszego stopnia, a także praktyki zawodowe. Przygotowany plan studiów odzwierciedla charakter studiów o profilu praktycznym, zachowując odpowiednie proporcje pomiędzy zajęciami o charakterze teoretycznym i praktycznym. Profil praktyczny pozwala studentom zdobyć umiejętności praktyczne i kwalifikacje, które bez obaw umożliwią wkroczenie absolwentom na rynek pracy. Proponowane moduły kształcenia pozwalają na uzyskanie pogłębionej wiedzy z zakresu problematyki szeroko pojmowanej geografii, jej związków z innymi dyscyplinami nauk, oraz metodologii i metodyki badań geograficznych.

Koncepcja i cele kształcenia kierunku geografia podążają za bieżącymi trendami w stanie wiedzy w dyscyplinach, do których kierunek jest przypisany, na co wskazuje profil działalności naukowej pracowników badawczo-dydaktycznych Instytutu Geografii oraz ich doświadczenie praktyczne.

W planach studiów poszczególnym modułom przypisano stosowną liczbę godzin, jak też zadbano o właściwą merytorycznie kolejność ich realizacji w poszczególnych semestrach oraz stopniach studiów. Praktyczny wymiar studiów odzwierciedlony został w programie studiów starannym doбором modułów, jak i form ich realizowania, w szczególności: laboratoriów i ćwiczeń terenowych oraz praktyk zawodowych, będących integralną częścią programu studiów.

Koncepcja kształcenia na kierunku geografia jest spójna z misją i celami strategicznymi Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy zapisanych w Strategii Rozwoju na lata 2021-2026, stanowiącej [Uchwałę Senatu UKW nr 44/2020/2021 z dnia 29 czerwca 2021 r.](#) oraz [Strategii Instytutu Geografii UKW w Bydgoszczy na lata 2021-2026](#) (Uchwała nr 1/2021/2022 Rady Naukowej IG z dnia 30.11.2021). Zapewnienie najwyższych standardów jakości kształcenia w połączeniu ze wzmocnieniem pozycji naukowej Uniwersytetu, ma umożliwić kształcenie specjalistów dla rynku pracy i liderów społecznych, którzy będą działać na rzecz rozwoju otoczenia społeczno-gospodarczego w skalach: miasta Bydgoszczy, regionu kujawsko-pomorskiego oraz Polski.

Odnosząc się do Strategii Instytutu Geografii kierunek geografia wzbogaca ofertę dydaktyczną, zgodnie z kierunkami rozwoju dyscyplin naukowych reprezentowanych przez kadre badawczo-dydaktyczną jednostki, uwzględniając przy tym utrzymanie wysokiej jakości kształcenia.

Prezentowany kierunek od początku wpisuje się w potrzeby strategiczne miasta Bydgoszczy. Znajduje to odzwierciedlenie także w aktualnych dokumentach, takich jak np. „Strategia 2030. Strategia rozwoju” ([Uchwała Rady Miasta Bydgoszczy Nr XXIV/603/20 z dnia 27 maja 2020](#)), które

zakładają wysoki poziom kształcenia (obszar II Strategii). Środowisko naukowe, reprezentujące różne dziedziny naukowe: nauk przyrodniczych (wiodąca) oraz nauk społecznych, dało szansę do stworzenia kierunku geografia o praktycznym profilu kształcenia. Proponowana oferta dydaktyczna jednostki odpowiada rosnącym potrzebom rynku pracy na wykwalifikowaną kadrę z wykształceniem geograficznym, a absolwenci kierunku realnie wpływają na lokalną gospodarkę i środowisko społeczne.

Kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku geografia, studia I stopnia o profilu praktycznym zostały przyjęte [Uchwałą Senatu UKW nr 109/2018/2019 dnia 14 maja 2019 r.](#), natomiast dla studiów II stopnia o profilu praktycznym przyjęto je [Uchwałą Senatu UKW nr 110/2018/2019 z dnia 14 maja 2019 r.](#) Dla studiów I stopnia zostało określonych 38 efektów uczenia się, z czego: 14 efektów w obszarze wiedzy, 18 efektów w obszarze umiejętności i 6 efektów w obszarze kompetencji społecznych. Dla studiów II stopnia przyjęto 42 efekty uczenia się odpowiednio: 18 efektów w obszarze wiedzy, 14 efektów w zakresie umiejętności i 10 efektów w obszarze kompetencji społecznych. Spośród wszystkich efektów uczenia się, można wyróżnić efekty kluczowe z punktu widzenia strategii kształcenia na kierunku geografia, które są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku.

Do najważniejszych efektów uczenia się osiąganych na studiach I stopnia należy zaliczyć te, które prowadzą do uzyskania wiedzy o: (i) procesach i zjawiskach zachodzących w przestrzeni geograficznej, (ii) związkach pomiędzy efektami badań naukowych w zakresie geografii i pokrewnych nauk o Ziemi, a możliwościami ich wykorzystania w życiu społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem polityki zrównoważonego rozwoju. W kategorii umiejętności za kluczowe efekty kształcenia należy uznać: (i) umiejętność określenia stan środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego, a także identyfikowania zagrożeń powodowanych działalnością człowieka na podstawie obserwacji i pomiarów w zakresie zjawisk geograficznych, (ii) wykorzystywanie metod statystycznych, technik informatycznych GIS do opisu zjawisk i procesów oraz analizy danych dotyczących przestrzeni geograficznej i wykorzystywanych w działalności społeczno-gospodarczej opartej na naukach przyrodniczych. W ostatniej kategorii efektów – kompetencjach społecznych – do najistotniejszych należy zaliczyć: (i) świadomość potrzeby rozwijania swoich kompetencji zawodowych i osobistych, uczenia się przez całe życie oraz aktualizowania wiedzy z zakresu geografii, (ii) umiejętność uczestniczenia w projektach i pracach zespołowych oraz aranżowania współpracy w celu osiągnięcia zamierzonych celów.

Do najważniejszych efektów uczenia się osiąganych na studiach II stopnia należy zaliczyć te, które prowadzą do uzyskania rozszerzonej wiedzy w zakresie: (i) metod pozyskiwania danych jakościowych i ilościowych, ich obróbki i interpretacji w odniesieniu do zjawisk i procesów przyrodniczych, (ii) prognozowania przebiegu zjawisk i procesów przyrodniczych. W kategorii umiejętności za kluczowe efekty kształcenia należy uznać: (i) umiejętność opracowania i interpretacji wyników badań, wyciągania wniosków i proponowania rozwiązań o charakterze praktycznym w pracach związanych z wybraną dyscypliną geograficzną, (ii) umiejętność przygotowania opracowań monograficznych i ekspertyz na podstawie samodzielnie dobranej literatury oraz własnych badań naukowych. W ostatniej kategorii efektów – kompetencjach społecznych – do najistotniejszych należy zaliczyć: (i) wrażliwość na problemy geograficzne i społeczno-gospodarcze, gotowość do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, (ii) odpowiedzialność za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania.

Absolwent kierunku geografia posiada wiedzę i umiejętności z zakresu nauk o Ziemi i środowisku, a także geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. W czasie ćwiczeń terenowych i praktyk zawodowych nabył również umiejętności praktycznego wykorzystania swoich kompetencji.

W szczególności posiada interdyscyplinarną wiedzę z zakresu geografii fizycznej (m.in. geomorfologii, geologii, gleboznawstwa, hydrologii, klimatologii, kształtowania i ochrony środowiska) i geografii społeczno-ekonomicznej (m.in. geografii osadnictwa, geografii ludności, geografii społecznej, gospodarki przestrzennej, podstaw rozwoju lokalnego i regionalnego, podstaw zrównoważonego rozwoju), a także niezbędną wiedzę ekonomiczną, przyrodniczą, społeczną dotyczącą procesów i zjawisk zachodzących w przestrzeni geograficznej. Posiada umiejętność wykorzystania technik i narzędzi badawczych stosowanych w badaniach geograficznych, w tym również z zakresu nauk ścisłych (matematyka, statystyka). Nabył umiejętności zbierania i analizy informacji o środowisku geograficznym, a także jego kompleksowej oceny, przy wykorzystaniu w tym celu najnowszych metod badawczych. Zdobyta wiedza i umiejętności umożliwiają absolwentowi prognozowanie przebiegu wielu zjawisk i procesów przyrodniczych, co warunkuje realizowanie konkretnych zadań m.in. w ramach lokalnych i regionalnych projektów, opartych o zasady zrównoważonego rozwoju. Absolwenta charakteryzują również bardzo istotne z punktu widzenia współczesnego rynku pracy kompetencje społeczne, dotyczące m.in. umiejętności integracji i aranżacji pracy zespołowej, szczególnie ważne w opracowywaniu i realizacji projektów czy konkretnych zadań, które oparte są o najważniejsze postulaty nauk geograficznych.

Absolwent studiów geograficznych jest przygotowany do pracy w firmach i instytucjach wykorzystujących systemy informacji geograficznej (GIS), centrach zarządzania kryzysowego i jednostkach służby hydrologiczno-meteorologicznej, biurach planowania przestrzennego i rozwoju regionalnego, jednostkach administracji samorządowej i rządowej zajmujących się środowiskiem, instytucjach odpowiedzialnych za monitoring i ochronę środowiska przyrodniczego, ośrodkach badawczych zajmujących się naukami o Ziemi i środowisku, a także geografiami społeczno-ekonomiczną. Ponadto, dysponuje niezbędną wiedzą i umiejętnościami do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej. Absolwent zna język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Program studiów na kierunku geografia o profilu praktycznym kształcenia, obejmuje treści kanonu nauczania wiedzy ogólnej i szczegółowej oraz umiejętności praktycznych, wynikające z aktualnych wymagań rynku pracy związanego ze środowiskiem geograficznym, uwzględniając rozwój dyscyplin naukowych, do których kierunku został przypisany. Program studiów nieustannie ewoluuje, co wynika z czynników wewnętrznych – sugestii ze strony studentów i prowadzących zajęcia na kierunku oraz czynników zewnętrznych – opinii interesariuszy zewnętrznych. Wpływ mają na to także zmiany wytycznych Uniwersytetu oraz Ministerstwa Edukacji i Nauki. Przesłankami do jego modyfikacji jest dążenie do ciągłego dostosowywania procesu kształcenia do potrzeb i oczekiwań rynku pracy, zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami społecznymi, gospodarczymi. Wprowadzanie zmian w programie kształcenia poprzedzone jest zawsze analizą aktów prawnych, konsultacjami z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Doskonalenie programu studiów poprzedzone jego ewaluacją jest częścią działań podejmowanych w ramach doskonalenia jakości kształcenia. Efektem procesu doskonalenia jest obecnie realizowany program studiów.

Struktura programu kształcenia:

W programie studiów kierunku geografia (studia I i II stopnia) przedmioty zostały pogrupowane w moduły: zajęć podstawowych, zajęć do wyboru, zajęć z dziedzin nauk humanistycznych lub społecznych oraz praktyki. Struktura ta umożliwia studentowi osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia, poprzez nabycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, dających szerokie możliwości zawodowe.

W roku akademickim 2022/2023 funkcjonują dwa programy studiów geografia I stopnia, odpowiednio dla:

- cyklu 2022/2023 – 2024/2025, plan studiów SP-G-22/23 ([Uchwała Nr 40/2021/2022 Senatu UKW z dnia 31 maja 2022 r.](#)),
- cykli wcześniejszych (rozpoczynających się od roku akademickiego 2020/2021, plan studiów SP-G-19/20 ([Uchwała Nr 109/2018/2019 Senatu UKW z dnia 14 maja 2019 r.](#))).

Program studiów geografia I stopnia (według planu studiów Nr SP-G-22/23) obejmuje łącznie 2565 godzin, w tym 765 godzin wykładów, 375 godzin ćwiczeń, 1140 godzin zajęć laboratoryjnych, 225 godzin konwersatorium oraz 60 godzin seminarium realizowanego w semestrach V i VI. Program studiów obejmuje moduł zajęć podstawowych (1140 godzin, 89 ECTS), dwa bloki zajęć do wyboru (po 435 godzin, 54 ECTS każdy), moduł zajęć z dziedzin nauk humanistycznych lub społecznych (30 godzin, 5 ECTS) oraz praktyki zawodowe (960 godzin, 32 ECTS). Od roku akademickiego 2021/2022 zgodnie z zapisami [Zarządzenia Nr 96/2020/2021 Rektora UKW z dnia 20 września 2021 r.](#) wprowadzono obowiązkowe zajęcia wprowadzające dla studentów pierwszych roczników w wymiarze łącznym 15 godzin, obejmujące: zajęcia dotyczące organizacji uczelni i etykiety akademickiej (2 godz. – realizowane przez opiekuna rocznika); szkolenia: BHP (4 godz.), biblioteczne (1 godz. – realizowane przez nauczycieli akademickich Biblioteki UKW), z praw i obowiązków studenta (2 godz. – realizowane przez Samorząd studencki UKW), antydyskryminacyjnego (1 godz. – realizowane przez Pełnomocnika Rektora ds. pomocy psychologicznej) oraz z zakresu planowania kariery zawodowej (5 godz. – realizowane przez pracowników Biura Karier UKW).

Program studiów geografia I stopnia (kontynuowany według planu studiów Nr SP-G-19/20) obejmuje łącznie 1905 godzin, w tym 765 godzin wykładów, 375 godzin ćwiczeń, 480 godzin zajęć laboratoryjnych, 225 godzin konwersatorium oraz 60 godzin seminarium realizowanego w semestrach V i VI. Program studiów obejmuje moduł zajęć podstawowych (1140 godzin, 111 ECTS), dwa bloki zajęć do wyboru (po 435 godzin, 54 ECTS każdy), moduł zajęć z dziedzin nauk humanistycznych lub społecznych (30 godzin, 5 ECTS) oraz praktyki zawodowe (6 miesięcy; 300 godzin, 10 ECTS). W ramach zajęć dodatkowych organizowanych przez Uczelnię na początku pierwszego semestru są realizowane szkolenia: BHP i biblioteczne, oraz zajęcia dotyczące planowania kariery zawodowej.

Kluczowe treści kształcenia na ocenianym kierunku dla modułu zajęć podstawowych obejmują przede wszystkim podstawowe zagadnienia z zakresu nauk o Ziemi i środowisku (m.in. podstawy geografii fizycznej, astronomiczne podstawy geografii, systemy informacji geograficznej, geomorfologia, hydrologia i oceanografia, meteorologia i klimatologia, geografia regionalna świata, podstawowe metody analizy przestrzennej, geologia, kartografia i topografia, gleboznawstwo i geografia gleb, kształtowanie i ochrona środowiska, biogeografia) oraz przedmioty z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej (podstawy geografii społeczno-ekonomicznej, geografia ludności, geografia gospodarcza, geografia społeczna, geografia osadnictwa, geografia polityczna, gospodarka przestrzenna, podstawy geografii turystyki, podstawy rozwoju lokalnego i regionalnego). Z uwagi na praktyczny profil kształcenia na wielu przedmiotach (np. neogeografia, systemy informacji geograficznej, podstawowe metody analizy przestrzennej, geoinformacja)

wykorzystuje się metody GIS, ponieważ kompetencje w tym zakresie są cenione na rynku pracy. Część zajęć z zakresu nauk o Ziemi i środowisku, a także z geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej jest realizowana w formie ćwiczeń terenowych (ćwiczenia terenowe – topografia, ćwiczenia terenowe – meteorologia i klimatologia, ćwiczenia terenowe – geologia, ćwiczenia terenowe – geografia osadnictwa, ćwiczenia terenowe – geomorfologia, ćwiczenia terenowe – gleboznawstwo, ćwiczenia terenowe – hydrologia, ćwiczenia terenowe – geografia gospodarcza, ćwiczenia terenowe – kształtowanie i ochrona środowiska). Przedmioty do wyboru zostały przyporządkowane do dwóch bloków: I i II. W I bloku zajęć do wyboru treści kształcenia obejmują m.in. zagadnienia związane tematycznie z klimatologią (topoklimatologia, interakcje człowiek-atmosfera, GIS w klimatologii i meteorologii), geomorfologią (geomorfometria z GIS, paleogeografia i stratygrafia czwartorzędu) i środowiskiem wodnym (wpływ człowieka na środowisko wodne). W II bloku zajęć do wyboru treści kształcenia dotyczą m.in. zagadnień z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej (wybrane problemy demograficzne świata, geografia społeczno-ekonomiczna Polski, GIS w geografii społeczno-ekonomicznej, podstawy badań społecznych i gospodarczych), kartografii i teledetekcji (kartografia społeczno-ekonomiczna, teledetekcja).

W roku akademickim 2022/2023 funkcjonują dwa programy studiów geografia II stopnia, odpowiednio dla:

- cyklu kształcenia 2022/2023 – 2023/2024, plan studiów SD-G-22/23 ([Uchwała Nr 41/2021/2022 Senatu UKW z dnia 31 maja 2022 r.](#)),
- cyklu kształcenia 2021/22 – 2022/2023, plan studiów SD-G-19/20 ([Uchwała Nr 110/2018/2019 Senatu UKW z dnia 14 maja 2019 r.](#)).

W programie studiów geografia II stopnia (według planu studiów Nr SD-G-22/23) są przewidziane łącznie 1140 godziny, w tym 390 godzin wykładów, 180 godzin ćwiczeń, 480 godzin zajęć laboratoryjnych oraz 90 godzin seminarium realizowanego w semestrach II, III i IV. Program studiów obejmuje moduł zajęć podstawowych (195 godzin, 23 ECTS), dwa bloki zajęć do wyboru (po 450 godzin, 68 ECTS każdy), moduł zajęć z dziedzin nauk humanistycznych lub społecznych (15 godzin, 5 ECTS) oraz praktyki (480 godzin, 24 ECTS). Podobnie jak w przypadku studiów I stopnia, w ramach zajęć dodatkowych organizowanych przez Uczelnię na początku pierwszego semestru realizowane są szkolenia: BHP i biblioteczne, szkolenie z praw i obowiązków studenta, szkolenie antydyskryminacyjne oraz zajęcia dotyczące planowania kariery zawodowej.

Program studiów geografia II stopnia (kontynuowany według planu studiów Nr SD-G-19/20) obejmuje łącznie 960 godzin, w tym 390 godzin wykładów, 180 godzin ćwiczeń, 300 godzin zajęć laboratoryjnych oraz 90 godzin seminarium. Program studiów obejmuje moduł zajęć podstawowych (195 godzin, 34 ECTS), dwa bloki zajęć do wyboru (po 450 godzin, 69 ECTS każdy), moduł zajęć z dziedzin nauk humanistycznych lub społecznych (15 godzin, 5 ECTS) oraz praktyki zawodowe (300 godzin, 12 ECTS).

W ramach modułu zajęć podstawowych realizowane są m.in. przedmioty: metodologia badań geograficznych, globalne problemy geografii fizycznej, globalne problemy geografii społeczno-ekonomicznej, infrastruktura informacji przestrzennej, zaawansowane metody analizy przestrzennej. Treści kształcenia, ze względu na praktyczny profil kształcenia, obejmują również zagadnienia umożliwiające budowanie kompetencji zawodowych studentów. W tym zakresie koncepcja kształcenia, umożliwia studentom dokonanie wyboru bloku zajęć I lub II. W I bloku zajęć do wyboru treści kształcenia obejmują zagadnienia związane tematycznie z geografiami fizyczną i jej praktycznym wykorzystaniem (m.in. metody badań w geografii fizycznej, współczesne procesy geomorfologiczne, potamologia i limnologia, problemy degradacji i ochrony gleb w Polsce, metody waloryzacji środowiska

przyrodniczego, geomorfologia antropogeniczna, antropizacja środowiska przyrodniczego, architektura krajobrazu, gospodarka wodna i przemiany stosunków wodnych). W II bloku zajęć do wyboru treści kształcenia są związane tematycznie z geografiami dróg wodnych (geografia transportu multimodalnego, gospodarcze wykorzystanie rzek i kanałów, geografia miast nadrzecznych, uwarunkowania rozwoju dróg wodnych, walory turystyczne dróg wodnych, eksploatacja dróg wodnych, metody hydrometrii rzecznej, procesy fluwialne, podstawy hydrochemii, zarządzanie zasobami wodnymi, oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, polityka ochrony środowiska wodnego w Unii Europejskiej).

W przypadku planów studiów na obu stopniach ważnym elementem są przedmioty umożliwiające osiągnięcie kompetencji językowych, niezwykle istotnych z punktu widzenia pracy w jednostkach związanych ze środowiskiem przyrodniczym. Dostosowane są one do zróżnicowanego poziomu językowego studentów, umożliwiając zdobycie umiejętności językowych na poziomie wymaganym przez pracodawców. Są to zarówno lektoraty (realizowane w semestrach 1-4 w wymiarze łącznym 120 godzin na studiach I stopnia oraz w semestrze drugim w wymiarze łącznym 30 godzin na studiach II stopnia), jak i lektoraty z języka obcego specjalistycznego w wymiarze 30 godzin w semestrze trzecim studiów II stopnia, poszerzające umiejętności lingwistyczne studentów. Powyższe zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę nauczycieli akademickich zatrudnionych w Studium Języka Obcego i Tłumaczeń UKW.

Treści kształcenia odpowiadają zakresom badań prowadzonym w jednostce realizującej kierunek studiów, a także nawiązują do doświadczenia praktycznego kadry realizującej zajęcia na kierunku geografia.

Harmonogram realizacji programu:

Studia I i II stopnia na kierunku geografia prowadzone są w trybie stacjonarnym. Ostatni cykl realizacji studiów na kierunku geografia w trybie niestacjonarnym zakończył się w roku akademickim 2014/2015.

Studia stacjonarne I stopnia o profilu praktycznym trwają sześć semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Natomiast studia stacjonarne II stopnia, również o profilu praktycznym, trwają cztery semestry i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra.

Na studiach I stopnia w trybie stacjonarnym realizowanych jest 2565 godz. dydaktycznych, natomiast na studiach II stopnia w trybie stacjonarnym realizowanych jest ich 1140. Program studiów umożliwia studentowi wybór modułów zajęć (blok I lub II), którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, co jest zgodne z Wytycznymi Senatu dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań Uczelni od roku akademickiego 2019/2020 ([Uchwała Senatu UKW Nr 6/2018/2019 z dnia 27 listopada 2018 r.](#)).

Na studiach stacjonarnych I stopnia, student realizuje praktykę w wymiarze łącznym 960 godz., rozłożoną w semestrach od 2 do 5, natomiast na studiach stacjonarnych II stopnia jej wymiar wynosi 480 godz. i jest realizowana w semestrze 1, 2 i 3.

W przypadku studiów na kierunku geografia, efekty uczenia się zostały opracowane tak, aby student uzyskując wymaganą liczbę punktów mógł ukończyć studia zgodnie z czasem przewidzianym w Regulaminie Studiów.

Formy i organizacja zajęć:

Zajęcia na kierunku geografia organizowane są w formach zgodnych z [Zarządzeniem Rektora UKW Nr 61/2018/2019 z dnia 20 września 2019 r.](#) w sprawie określania liczebności grup oraz zasad uruchamiania zajęć do wyboru – zajęć specjalnościowych/bloków zajęć do wyboru oraz wytycznymi zawartymi w [Uchwale Senatu UKW nr 6/2018/2019 z dnia 27 listopada 2018 r.](#) w sprawie ustalenia Wytycznych Senatu dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań Uczelni od roku akademickiego 2019/2020 oraz zapisów zawartych w [Zarządzeniu Rektora UKW Nr 55/2021/2022 Rektora UKW z dnia 23 maja 2022 r.](#) w sprawie wprowadzenia i stosowania w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego procedury powoływania/modyfikacji i przechowywania programów studiów, tj. wykładach, laboratoriach, ćwiczeniach i seminariach. Liczebności poszczególnych grup dla ww. typów zajęć określone w ww. zarządzeniu, wynoszą: wykład (do 150 osób), ćwiczenia audytoryjne i konwersatoryjne (25-35 osób), zajęcia laboratoryjne (12-20 osób), seminaria (max. 16 osób), lektoraty języków obcych (18-25 osób) i ćwiczenia wychowania fizycznego (25-30 osób).

Plan studiów realizowany jest w oparciu o przedmioty wymagające obecności na zajęciach. Przedmioty w blokach do wyboru realizowane są poprzez wybór jednego z dwóch proponowanych modułów. Wybór odbywa się w ramach spotkania z opiekunem rocznika, w czasie którego studenci dokonują samodzielnego wyboru jednego z modułów zawartych w planie studiów.

W systemie USOSweb dostępne są sylabusy przedmiotów, w których dla poszczególnych form zajęć, znajdują się szczegółowe informacje dotyczące: efektów uczenia się przypisanych do modułu zajęć, przedmiotów wprowadzających i wymagań wstępnych, bilansu pracy studenta w rozbiciu na godziny kontaktu bezpośredniego z prowadzącym i pracy własnej studenta, rygoru i formy zaliczenia zajęć, metod i kryteriów oceniania, metod dydaktycznych oraz treści programowych wraz z podaniem literatury podstawowej i uzupełniającej.

Metody kształcenia:

Metody kształcenia na kierunku geografia dobrane są do charakteru tych studiów, umożliwiając osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Są one zależne od formy zajęć oraz treści programowych danego przedmiotu. Do bazowych metod o aktywnym charakterze, stosowanych w ramach zajęć należą: wykłady kursowe i konwersatoryjne, metody aktywizujące studenta, takie jak dyskusja, praca ze źródłami, studium przypadku, metoda projektów, burza mózgów. Równie ważne są metody seminaryjne, czy też zajęcia o charakterze poszukiwawczym, sprzyjające wykształceniu umiejętności poznawczych – przygotowujące studentów do realizacji pracy dyplomowej. Równocześnie ze względu na specyfikę kierunku studiów ważnym elementem są ćwiczenia terenowe oraz zajęcia prowadzone z wykorzystaniem aparatury laboratoryjnej oraz metod komputerowych, nastawione na praktyczne wykorzystanie wiedzy i umiejętności zdobytych w ramach toku studiów.

Kształcenie praktyczne studentów odbywa się również poprzez:

- organizowanie wizyt studyjnych w podmiotach zajmujących się środowiskiem przyrodniczym (np. wizyta w Regionalnej Stacji Hydrologiczno-Meteorologicznej w Toruniu, wizyty w obiektach hydrotechnicznych w ramach przedmiotu hydrologia i oceanografia);
- prowadzenie części zajęć dydaktycznych przez ekspertów-praktyków (np. przedmiot – uwarunkowania rozwoju dróg wodnych);

- dokonywanie oceny wybranych elementów środowiska w trakcie prowadzonych badań terenowych, z wykorzystaniem sprzętu badawczego IG oraz późniejszym postprocessingu zebranych danych z wykorzystaniem oprogramowania GIS;
- wykonywanie projektów indywidualnych lub w ramach pracy w zespole;
- realizację praktyk zawodowych w podmiotach związanych ze środowiskiem geograficznym.

W procesie kształcenia podejmowane są ciągłe działania mające na celu jego doskonalenie. Rada kierunku weryfikuje realizację założonych efektów kształcenia, wykorzystując napływające raporty koordynatorów poszczególnych zajęć, w przypadku niemożności ich spełnienia wprowadza działania naprawcze, ponadto zatwierdza zgodność merytoryczną tematów prac dyplomowych ze studiowanym kierunkiem. Rada pozostaje również w ciągłym kontakcie z interesariuszami zewnętrznymi. Ponadto, w ramach spotkań z pracownikami Instytutu Geografii przeprowadzane są przez Zastępcę Dyrektora IG ds. Kształcenia okresowe szkolenia wewnętrzne dotyczące zagadnień dydaktycznych. Są one niezmiernie istotne w świetle zmieniających się uczelnianych aktów prawnych. Zastępca Dyrektora IG ds. Kształcenia jest również członkiem Rady Kolegium III, w którym następuje wymiana doświadczeń (dobrych praktyk) w ramach polityki jakości kształcenia Uczelni. Równocześnie Zastępca Dyrektora prowadzi analizę wyników ankiet ewaluacyjnych oraz hospitację zajęć dydaktycznych. Pomijając incydentalne znaczenie stanu pandemii, zmuszającego Uczelnię do kształcenia w trybie wykorzystującym narzędzia pracy zdalnej, na szczególną uwagę zasługuje implementacja do planów studiów w roku akad. 2019/2020 metod nauczania w formie e-learningu, z wykorzystaniem platformy Moodle. Zgodnie z [Uchwałą Senatu Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r.](#) w programie studiów kierunku geografia przewidziano możliwość stosowania metody kształcenia na odległość (w wymiarze 5 pkt ECTS).

Odbywanie zajęć dydaktycznych poza siedzibą Instytutu, w terenie – wymaga odpowiedniego zgłoszenia ([formularz](#)) przez prowadzącego do Zastępcy Dyrektora IG ds. Kształcenia. Poza możliwością rozliczenia godzin realizowanych przez nauczycieli akademickich w terenie, procedura ta ma na celu prawnie uregulowane zapoznanie się studentów z obowiązującym w Instytucie [Regulaminem zajęć terenowych](#) oraz podstawowymi zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi podczas trwania zajęć w terenie.

Program i organizacja praktyki:

Program i organizacja praktyki na kierunku geografia jest zgodny z [Zarządzeniem Nr 101/2020/2021 Rektora UKW z dnia 27 września 2021 r.](#) w sprawie wprowadzenia Regulaminu Praktyk Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Jednostką ogólnouczelnianą, odpowiedzialną i kreującą realizację praktyk przez studentów jest [Studium Praktyk UKW](#).

Podstawowym celem praktyki jest stworzenie warunków do osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Priorytetem jest wykształcenie umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy specjalistycznej i narzędzi z zakresu geografii zdobytych w czasie studiów, oraz poznanie własnych możliwości na rynku pracy. Na poziomie jednostki prowadzącej oceniany kierunek, funkcjonuje Program praktyki zawodowej – odrębny dla każdego stopnia studiów, szczegółowo wyznaczający procedurę realizacji i zaliczenia praktyki przez studentów, przygotowany przez kierunkowego opiekuna praktyk zawodowych. W przypadku kierunku geografia funkcję tę sprawuje dr Monika Okoniewska. Student zobowiązany jest do realizacji praktyki w 2, 3, 4 i 5 semestrze (na studiach stacjonarnych I stopnia) w łącznym wymiarze 960 godzin oraz w 1, 2 i 3 semestrze (na studiach stacjonarnych II stopnia) w łącznym wymiarze wynoszącym 480 godzin. Praktyka zawodowa na kierunku geografia

może być realizowana przez studenta w instytucjach publicznych (m.in. urzędy gmin i miast), w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą, w instytucjach naukowo-badawczych, w placówkach kulturalno-oświatowych, w organizacjach pozarządowych, w siedzibach dyrekcji parków narodowych i parków krajobrazowych oraz w regionalnych zarządach gospodarki wodnej. Podczas trwania praktyk studenci, oprócz wypełniania dziennika praktyk, przygotowują materiały do portfolio, które wraz z opinią wystawioną przez pracodawcę (obejmującą również zakres osiągniętych efektów kształcenia) stanowią podstawę do zaliczenia praktyk. Zaliczenie odbywa się dwuetapowo – na poziomie opiekuna praktyki – sprawdzenie przebiegu praktyki w miejscu jej odbywania (hospitacja przez opiekuna kierunkowego) i osiągnięcia wyznaczonych efektów kształcenia, oraz na etapie formalnym – przez Kierownika Studium Praktyk UKW. W większości, miejscami odbywania praktyk w latach 2019-2022 były instytucje publiczne (przeważnie urzędy miast i gmin) oraz jednostki prowadzące działalność gospodarczą (przeważnie firmy geodezyjne).

Tabela 1. Liczba studentów realizujących praktykę zawodową w podziale na rodzaje miejsc praktyk w latach 2019-2022.

Rok akad.	Instytucje publiczne	Jednostki prowadzące działalność gospodarczą	Instytucje naukowo-badawcze	Placówki kulturalno - oświatowe	Organizacje pozarządowe	Parki narodowe i krajobrazowe	Regionalne zarządy gospodarki wodnej	Inne
2021/2022	13	9	4	3	0	2	3	3
2020/2021	10	9	2	3	1	1	0	2
2019/2020	12	5	3	5	0	0	2	6

Jako, że praktyka realizowana jest kilkakrotnie w czasie trwania studiów zaleca się, aby student odbywał ją w różnych podmiotach. Jednakże, w przypadku odbywania praktyki w tym samym miejscu, student informowany jest o konieczności rozszerzania zakresu wykonywanych zadań. Studenci samodzielnie poszukują miejsc do realizacji praktyki, a opiekun praktyk zatwierdza wybór pod kątem zgodności z programem i kierunkiem kształcenia.

Wszelkie informacje związane z praktyką zawodową są dostępne u opiekuna praktyki oraz w zakładce [Praktyki zawodowe](#) na stronie internetowej Instytutu Geografii oraz w [Studium praktyk UKW](#).

Organizacja procesu nauczania i uczenia się:

Szczegółową organizację roku akademickiego, po opracowaniu przez Dział Jakości i Organizacji Kształcenia i konsultacjach z Samorządem studenckim, ogłasza Rektor UKW w semestrze poprzedzającym rozpoczęcie roku akademickiego. W przypadku roku akademickiego 2022/2023 regulują to zapisy [Zarządzenia Nr 36/2021/2022 Rektora UKW z dnia 1 marca 2022 r.](#) Zasady organizacji studiów, w tym wymagania dotyczące udziału studenta w procesie kształcenia i jego prawa zostały określone w Regulaminie Studiów. Proces kształcenia odbywa się zgodnie z aktualnym programem studiów.

Plany zajęć dydaktycznych dla studiów stacjonarnych dostępne są w systemie USOSweb oraz aplikacji mobilnej USOS UKW.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Rozszerzenie zakresu pytań zadawanych na egzaminie dyplomowym o pytania spoza zakresu tematyki prac.	W ramach egzaminu dyplomowego zadawane są trzy pytania: jedno dotyczące tematu pracy (w Instytucie Geografii przyjęto, że przez osobę promotora) oraz dwa pytania (dotyczące toku studiowanego kierunku, po jednym przez osobę promotora oraz recenzenta).
2.	Uzupełnienie kart przedmiotów o zakładane godziny pracy własnej studentów oraz liczbę godzin konsultacji.	<p>W oparciu o Zarządzenie Rektora UKW Nr 57/2017/2018 z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzania opisu modułu/przedmiotu do systemu USOS i USOSweb, w sylabusie przedmiotu, dostępnym w systemie USOS, znajdują się informacje dotyczące „Bilansu pracy studenta”, które obejmują godziny pracy własnej studentów oraz liczbę godzin konsultacji.</p> <p>Terminy konsultacji dydaktycznych prowadzonych przez pracowników Instytutu Geografii zamieszczone są na stronie internetowej jednostki, w zakładce Dla studenta / Dyżury.</p>
3.	Należy precyzyjnie określić w sylabusach liczbę godzin kontaktowych poza podstawowym planem studiów, a także godzin pracy własnej studenta.	W oparciu o Zarządzenie Rektora UKW Nr 57/2017/2018 z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie wprowadzania opisu modułu/przedmiotu do systemu USOS i USOSweb , w sylabusie przedmiotu, dostępnym w systemie USOS, znajdują się informacje dotyczące „Bilansu pracy studenta”, liczbę godzin kontaktowych poza podstawowym planem studiów, a także godzin pracy własnej studenta.
4.	Zaleca się bardziej wnikliwą wstępną analizę tematów prac dyplomowych, aby całkowicie wykluczyć tematykę niezgodną z kierunkiem studiów.	<p>Zgodnie z kompetencjami wynikającymi z Regulaminu Rady kierunku (Zarządzenie Nr 19/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rady Kierunku w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – par. 3, pkt. 2.4), Rada „...zatwierdza tematy prac dyplomowych.”</p> <p>W ramach zebrania Rady kierunku, następuje ocena zgodności propozycji tematu pracy dyplomowej z kierunkiem studiów; ewentualne nieścisłości zgłaszane są za pośrednictwem Zastępcy Dyrektora ds. kształcenia do promotora w celu uszczegółowienia / przeredagowania tematu czy zakresu pracy. Po czym</p>

		zbiorcza lista tematów przekazywana jest do Dyrektora Kolegium III.
--	--	---

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Zasady rekrutacji na studia na kierunku geografia corocznie zatwierdzone są uchwałami Senatu UKW. Zgodnie z wytycznymi Rad kierunku dokumentację w tym zakresie przygotowuje [Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich UKW](#). Dostęp do danych jest możliwy poprzez strony internetowe: <http://rekrutacja.ukw.edu.pl/>, <https://irka.ukw.edu.pl/pl/>. Z ich pomocą kandydaci mogą uzyskać niezbędne informacje dotyczące: oferty kształcenia, kryteriów przyjęć kandydata na studia, harmonogramu rekrutacji, wymaganych dokumentów i ewentualnie ich formularzy, opłat, zasad przyjmowania laureatów konkursów i olimpiad, informacji kontaktowych, zasad przyjmowania osób z niepełnosprawnościami, aktualnej podstawy prawnej rekrutowania na studia oraz poradnik dla kandydatów. Strona ta służy również do elektronicznego rejestrowania się kandydatów na portalu rekrutacyjnym UKW. Szczegółowe wytyczne dotyczące warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia stacjonarne w roku akademickim 2022/2023 zawarto w [Uchwale Senatu UKW Nr 30/2020/2021 z dnia 25 maja 2021 r.](#) i [uchwale Senatu Nr 31/2020/2021 z dnia 25 maja 2021 r.](#) ze zmianami wprowadzonymi [Uchwałą Nr 25/2021/2022](#), [uchwałą Nr 26/2021/2022](#) oraz [uchwałą Nr 32/2021/2022](#).

Obowiązujące w Uniwersytecie zasady rekrutacji są jasno sformułowane, z zachowaniem zasad bezstronności i równości. Szczegółowe zasady rekrutacji, dotyczące bieżącego roku akademickiego określają, iż na studia I stopnia na kierunku geografia mogą rekrutować się kandydaci z „nową maturą”, kandydaci z dyplomem matury międzynarodowej oraz kandydaci ze „starą maturą”. Przyjęcie kandydatów na I rok studiów odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen (punktów) uzyskanej z części pisemnej na egzaminie maturalnym („nowa matura”) lub egzaminie dojrzałości („stara matura”). Ocenom ze świadectwa dojrzałości uwzględnianym w procesie kwalifikacji przyznaje się liczbę punktów zgodnie z § 3 niniejszej Uchwały. Jeżeli kandydat na egzaminie maturalnym lub na egzaminie dojrzałości zdał geografię, to liczbę przyznanych punktów za wymienione przedmioty podwyższa się o 20%. Informacje te kandydaci mogą znaleźć na [portalu rekrutacyjnym](#). Natomiast w przypadku studiów II stopnia na kierunek geografia, rekrutować mogą się absolwenci studiów I stopnia kierunków: geografia, ochrona środowiska, geologia, geoinformacja, geomonitoring, rewitalizacja dróg wodnych, zarządzanie kryzysowe w środowisku, zarządzanie zasobami przyrody, turystyka i rekreacja oraz innych kierunków pokrewnych. W przypadku absolwentów studiów geograficznych pierwszego stopnia przyjęciu na studia drugiego stopnia (studia stacjonarne) decyduje w pierwszej kolejności ocena na dyplomie ukończenia studiów pierwszego stopnia, w drugiej kolejności średnia ocen z toku studiów potwierdzona przez dziekanat macierzystej uczelni. Na studia drugiego stopnia przyjmowani są w pierwszej kolejności absolwenci Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego kierunku geografia, turystyka i rekreacja, rewitalizacja dróg wodnych, ochrona środowiska oraz kierunków pokrewnych, którzy na dyplomie ukończenia studiów pierwszego stopnia uzyskali co najmniej ocenę dobrą. W przypadku rekrutacji na oba stopnie studiów kierunku geografia, kandydaci zobowiązani są do złożenia oświadczenia o obowiązku ubezpieczenia OC i NW na czas trwania studiów. Na etapie rekrutacji kandydaci mają możliwość wyboru języka obcego realizowanego później toku studiów.

W Instytucie Geografii od roku akademickiego 2019/2020 wprowadzona została anonimowa ankieta dla studentów przyjętych na I rok studiów wszystkich kierunków prowadzonych przez jednostkę. Miała ona na celu poznanie czynników decydujących o wyborze kierunku studiów. Wyniki wykorzystywane są do podjęcia działań dostosowujących ofertę dydaktyczną do potrzeb kandydatów – przyszłych studentów oraz w procesie promocji kierunku.

Potwierdzanie efektów uczenia się

Ogólne zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa [Uchwała Senatu Nr 246/2018/2019 z dnia 24 września 2019 r.](#) Dotychczas nie zidentyfikowano wniosku od osoby ubiegającej się o przyjęcie na studia na kierunku geografia według trybu potwierdzenia efektów uczenia się zdobytych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Dodatkowo kwestie te reguluje [Regulamin Studiów UKW](#) w § 13 oraz § 26.

Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Podstawowymi dokumentami wewnętrznymi regulującymi zasady systemu weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się są: [Zarządzenie Rektora Nr 41/2020/2021 z dnia 10 stycznia 2021 r.](#) w sprawie funkcjonowania Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego; [Regulamin Studiów UKW](#) oraz wypracowane mechanizmy współpracy na linii prowadzący – Rada kierunku – Zastępca Dyrektora ds. Kształcenia (Regulamin Rady Kierunku – [Zarządzenie Nr 19/2019/2020 Rektora UKW z dnia 29 października 2019 r.](#)). Niezwłocznie po zakończeniu zajęć dydaktycznych w danym semestrze, prowadzący, który stwierdził niemożność osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się zobligowany jest do przekazania do Rady kierunku raportu koordynatora. Odnosi się to również do sytuacji mających istotne znaczenie w realizacji przedmiotu, związanych m.in. z bezpieczeństwem w czasie zajęć, itp. W takich przypadkach Rada kierunku jest zobowiązana do wskazania działań naprawczych niezbędnych do wyeliminowania nieprawidłowości. Wdrażanie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia umożliwia podejmowanie konkretnych działań dotyczących funkcjonowania kierunków, form i poziomów kształcenia, dla osiągnięcia założonych efektów. Celowość tych działań wynika także z dążenia do wzmocnienia pozycji Uniwersytetu na rynku edukacyjnym – docelowo na rynku pracy – poprzez ciągłe doskonalenie procesu kształcenia.

Proces weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się jest określony w sylabusach przedmiotów. Od roku akademickiego 2018/2019, zgodnie z zapisami [Zarządzenia Rektora UKW Nr 57/2017/2018 z dnia 3 lipca 2018 r.](#) sylabusy są udostępniane w systemie USOSweb (na stronie www.usosweb.ukw.edu.pl). Wzór sylabusu jest jednolity na poziomie Uczelni. Zawiera informacje ogólne dotyczące określonych zajęć tj. efekty kształcenia, przedmioty i wymagania wstępne, bilans pracy studenta oraz informacje szczegółowe dla konkretnej grupy zajęciowej, m.in. efekty uczenia się, zakres tematyczny, metody dydaktyczne, metody i kryteria oceniania oraz zalecaną i dodatkową literaturę.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się opiera się na określonych dla danego przedmiotu metodach weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dokumentacja weryfikacji efektów uczenia się jest przechowywana przez pracowników prowadzących zajęcia przez okres jednego roku po zakończeniu procesu dydaktycznego. Przykładowymi metodami weryfikacji są: egzamin (w formie pisemnej bądź ustnej), test (otwarty lub zamknięty), projekt zaliczeniowy (indywidualny bądź realizowany w formie pracy w grupie), referat z prezentacją, prace etapowe, dzienniki praktyk, itp.

W sylabusie przedmiotu określone są metody i kryteria oceny efektów uczenia się oraz opis czynności studenta związany z daną formą zaliczenia oraz kryteria dla danej formy. Weryfikacja realizacji efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik zdalnych w czasie pandemii została szczegółowo opisana w kryterium 10 niniejszego raportu.

Przyjęte zasady oceniania osiągania efektów uczenia się przez studentów kierunku geografia zorientowane są na równe traktowanie wszystkich studentów, rzetelność ocen, ich sprawiedliwość oraz dostosowanie do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Informacja zwrotna o pozytywnej lub negatywnej weryfikacji przez prowadzącego etapowych lub końcowych efektów uczenia się przekazywana jest studentom poprzez systemy komunikacji stosowane w Instytucie, tj. korespondencję mailową (system Zimbra lub USOSweb – w tym Mobilny USOS UKW), za pośrednictwem systemu MS-Teams lub Moodle z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi, czy w ramach bezpośrednich konsultacji w wyznaczonych godzinach.

Prowadzący zajęcia dydaktyczne przed rozpoczęciem semestru otrzymują od Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia matryce efektów uczenia się, w których znajdują się efekty kierunkowe przypisane do poszczególnych przedmiotów. W przypadku niemożności realizacji któregoś z założonych efektów przez prowadzącego, na podstawie raportu koordynatora, następuje (i) weryfikacja przypisania efektu do przedmiotu, bądź (ii) konieczność modyfikacji całego efektu przez Radę kierunku.

Sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów są ściśle powiązane ze specyfiką poszczególnych przedmiotów na kierunku geografia. Ocena końcowa z przedmiotu ustalana jest na podstawie kryteriów zawartych w sylabusie, według skali określonej w §32 [Regulaminu Studiów UKW](#).

Student zobowiązany jest do uzyskania wymaganej liczby punktów ECTS, poprzez zaliczenie wszystkich zajęć i praktyk przewidzianych planem studiów oraz złożenie obowiązujących egzaminów w danym okresie zaliczeniowym, wynoszącym semestr dla studiów stacjonarnych. Przebieg studiów odnotowuje się w systemie elektronicznym USOS.

Podstawą zaliczenia przedmiotu studentowi uczestniczącemu w wymianie międzynarodowej (m.in. program Erasmus+) lub w programie MOST jest zrealizowanie programu zatwierdzonego przez [koordynatora](#) (dr Hanna Michniewicz-Ankiersztajn) na poziomie Instytutu Geografii – jednostki prowadzącej kierunek geografia, oraz Zastępcę Dyrektora IG ds. Kształcenia i Dyrektora Kolegium III.

Proces dydaktyczny podlega ciągłej ewaluacji za pomocą systemowych narzędzi ewaluacyjnych oraz wewnętrznych procedur na poziomie jednostki prowadzącej kierunek geografia. Na bieżąco prowadzony jest nadzór nad przebiegiem toku studiów przez odpowiednią Radę kierunku oraz Zastępcę Dyrektora IG ds. Kształcenia, m.in. obejmuje [hospitację zajęć dydaktycznych](#), [procedurę oceny jakości procesu dyplomowania](#) oraz analizy wyników ankietyzacji.

Hospitacja zajęć dydaktycznych odbywa się w oparciu o [Zarządzenie Rektora UKW Nr 33/2020/2021 z dnia 17 grudnia 2020 r.](#) oraz [Regulamin hospitacji w Instytucie Geografii](#) (obowiązujący od dnia 4 lutego 2021 r.). [Procedura oceny jakości procesu dyplomowego](#) (obowiązująca od dnia 1 marca 2021 r.) obejmuje wewnętrzną kontrolę zgodności przebiegu tego procesu w Instytucie Geografii UKW z aktami prawnymi na poziomach: Uniwersytetu, Kolegium III oraz Instytutu, mając na celu zwiększenie dbałości o przebieg procesu dyplomowania i wyeliminowanie ewentualnych nieprawidłowości. Informacje zwrotne, pozyskane od studentów w wyniku ankietyzacji, dotyczą jakości środowiska kształcenia i pracy wykładowców na kierunku. Wnioski z powyższych analiz stanowią podstawę konsultacji prowadzonych na poziomie Instytutu (Dyrektor, Zastępca Dyrektora ds. Kształcenia, rady kierunków) i na poziomie Kolegium III (Dyrektor, Rada Kolegium) i Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia, w celu zapewnienia odpowiedniej jakości kształcenia na kierunku.

Dyplomowanie

Warunkiem ukończenia studiów i otrzymania dyplomu są: uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, pozytywna ocena pracy dyplomowej oraz złożenie egzaminu dyplomowego (§ 51. [Regulaminu studiów UKW](#)). W przypadku kierunku geografia prace dyplomowe przygotowywane są pod kierunkiem nauczycieli akademickich posiadających co najmniej stopień naukowy doktora, ze wskazaniem iż pożądanym jest, aby na studiach II stopnia promotorem był pracownik z tytułem profesora lub zatrudniony na stanowisku profesora uczelni. Student wybiera promotora pracy dyplomowej, w oparciu o zgodność zadeklarowanej przez pracownika naukowego dyscypliny naukowej i tematyki badawczej z kierunkiem studiów, na którym realizowana będzie praca dyplomowa. W Instytucie Geografii (od roku akademickiego 2021/2022) obowiązuje [Regulamin wyboru promotora pracy dyplomowej](#) (z dnia 7 września 2021 r.) regulujący szczegółowo kwestię wyboru promotora przez studenta spośród szerokiego grona pracowników jednostki. Ostateczny skład grup seminaryjnych zostaje zatwierdzony przez Zastępcę Dyrektora IG ds. Kształcenia nie później niż w drugim tygodniu semestru, w którym rozpoczyna się seminarium.

Student w ramach seminarium (dyplomowego na studiach I stopnia oraz magisterskiego na studiach II stopnia), zgodnie z planem i programem studiów, wykonuje pracę dyplomową prezentującą ogólną wiedzę i umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania związane z kierunkiem geografia.

Zgodnie z zapisami § 47, pkt. 15 [Regulaminu studiów UKW](#), temat pracy dyplomowej na studiach I stopnia powinien być ustalony nie później niż jeden semestr przed terminem ukończenia studiów, a w przypadku studiów II stopnia – nie później niż na dwa semestry przed terminem ukończenia studiów. Weryfikacja propozycji tematów prac dyplomowych prowadzona jest przez odpowiednią Radę kierunku, zgodnie z Ramową [procedurą zatwierdzania tematów prac dyplomowych](#) przyjętą przez Radę Kolegium III w dniu 5.11.2019 r. Celem jest zapewnienie zgodności merytorycznej realizowanych tematów prac dyplomowych z kierunkiem studiów. Po ustaleniu tematów prac dyplomowych, Zastępca Dyrektora IG ds. Kształcenia przedkłada wykaz Dyrektorowi Kolegium III do zatwierdzenia.

Praca dyplomowa musi być przygotowana zgodnie ze standardami dla prac dyplomowych na kierunku geografia, określonymi w dokumencie pn. [Szczegółowe Zasady Procesu Dyplomowania dla kierunku Geografia](#) zatwierdzone przez Radę Kolegium III w dniu 14 stycznia 2020 r. Rada kierunku Geografia sformułowała również podstawowe [Wymagania dotyczące układu i redakcji pracy dyplomowej](#).

W roku akademickim 2021/2022 r. na kierunku geografia przygotowano 3 prace licencjackie oraz 3 prace magisterskie, które zostały przyjęte i były podstawą do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego. Rok wcześniej do egzaminu dyplomowego przystąpiło 4 studentów na I stopniu i 6 na II stopniu. Tematyka prac realizowanych na studiach I i II stopnia na kierunku geografia mieści się w zakresie nauk o Ziemi i środowisku, jako dyscypliny wiodącej.

Prace dyplomowe na kierunku geografia przygotowywane są zgodnie z dokumentem „[Szczegółowe Zasady Procesu Dyplomowania dla kierunku Geografia](#)”. Ze względu na rodzaj prace dyplomowe mogą mieć charakter:

- prac przeglądowych, w których przeprowadza się analizę porównawczą literatury dotyczącej określonego problemu;
- prac badawczych, w których piszący skupiają się na odkrywaniu nowych faktów i ich wyjaśnianiu na podstawie wyników własnych badań naukowych oraz projektowaniu/proponowaniu wdrażania właściwych rozwiązań.

W pracach tych może być realizowany zarówno cel poznawczy, metodyczny lub aplikacyjny. Zaleca się, aby w pracach magisterskich był realizowany cel aplikacyjny. Należy zaznaczyć, że większość powstałych prac dyplomowych na kierunku z inicjatywy samych dyplomantów zawiera element badawczy.

Aspekt praktyczny prac dyplomowych dotyczy przede wszystkim analizy stanu poszczególnych elementów środowiska geograficznego, obserwowanych zmian – ich przyczyn i zagrożeń z nimi związanych. Prace te powstają często przy wykorzystaniu najnowszych metod i technik badawczych. Wiele z nich może stanowić materiał źródłowy dla jednostek samorządu terytorialnego czy instytucji zajmujących się środowiskiem.

Prace dyplomowe powstające na kierunku geografia posiadają zróżnicowaną tematykę, zgodną z kierunkiem studiów i ściśle powiązaną z dyscyplinami naukowymi, do których kierunku jest przypisany. Przygotowanie studenta do pisania prac dyplomowych: licencjackiej i magisterskiej odbywa się jeszcze przed rozpoczęciem seminariów, na przedmiotach realizowanych w toku studiów, na których studenci poznają metody badań właściwe dla dyscypliny nauk o Ziemi i środowisku, a także dyscyplin pokrewnych. Dzięki takiemu przygotowaniu, podczas seminarium dyplomowego studenci mają możliwość adekwatnego doboru metod pozwalających na realizację celu pracy i weryfikację postawionych tez badawczych. W pracach licencjackich studenci formują problemy badawcze wskutek doświadczenia zdobytego w czasie studiów, m.in. w oparciu o metody poznane w ramach ćwiczeń terenowych, w wyniku odbytych praktyk zawodowych, czy kontaktu z praktykami, natomiast prace magisterskie obejmują analizę danych, w tym środowiskowych z myślą o ich praktycznym zastosowaniu.

Procedurę składania prac dyplomowych określa obowiązujący [Regulamin Studiów](#), [Zarządzenie Rektora UKW Nr 28/2018/2019 z dnia 9 grudnia 2019 r.](#) w sprawie zasad składania i archiwizacji prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD) oraz sprawdzania prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA), oraz dokumencie pn. [Szczegółowe Zasady Procesu Dyplomowania dla kierunku Geografia](#) zatwierdzone przez Radę Kolegium III w dniu 14 stycznia 2020 r.

Dotychczas na kierunku studiów geografia o profilu praktycznym, egzamin dyplomowy złożyli studenci czterech roczników studiów I stopnia (obrony w roku akademickim: 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022) oraz pięciu roczników studiów II stopnia (obrony w roku akademickim: 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022). Prace dyplomowe, w latach 2020, 2021, 2022 (wymienione w załączniku nr 2, Cz. I, pkt. 7), realizowano w oparciu o plany studiów:

- dla cyklu 2017/2018 – 2019/2020 (studia I stopnia) w oparciu o plan studiów SP-G-17/18 (zgodny z wytycznymi wprowadzonymi [Uchwałą Senatu UKW Nr 45/2016/2017 z dnia 28 lutego 2017 r.](#)),
- dla cyklu 2018/2019 – 2020/2021 (studia I stopnia) w oparciu o plan studiów SP-G-18/19 oraz 2018/2019 – 2019/2020 (studia II stopnia) w oparciu o plan studiów SD-G-18/19 (zgodne z wytycznymi wprowadzonymi uchwałami Senatu UKW [Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r.](#), oraz [Nr 62/2017/2018 z dnia 27 marca 2018 r.](#)),
- dla cyklu 2019/2020 – 2021/2022 (studia I stopnia) i 2019/2020 – 2020/2021, 2020/2021 – 2021/2022 (studia II stopnia) w oparciu o plany studiów SP-G-19/20 i SD-G-19/20 – przedstawione szczegółowo powyżej.

Warto wskazać, iż prace dyplomowe realizowane na kierunku geografia uzyskują corocznie wyróżnienia, m.in. jedna praca dyplomowa na studiach II stopnia uzyskała w 2020 roku [Nagrodę Dyrektora Kolegium III w Konkursie na najlepszą pracę dyplomową](#), oraz jedna praca w 2021 r. uzyskała

wyróżnienie; przyznano także jedno wyróżnienie dla najlepszego absolwenta Kolegium III (2020). W 2022 roku również jedna praca uzyskała wyróżnienie, a absolwentka kierunku geografia (studia II stopnia) została [wyróżniona przez Dyrektora Kolegium III za osiągnięcia pozanaukowe](#).

Ponadto, od roku akademickiego 2021/2022 wprowadzono [Procedurę oceny procesu dyplomowania w Instytucie Geografii](#). Inicjatorami tego działania byli: Zastępca ds. Kształcenia oraz przewodniczący rad kierunku. Procedura obejmuje wewnętrzną kontrolę zgodności przebiegu procesu dyplomowania z aktami prawnymi, mając na celu dbałość o przebieg procesu dyplomowania i wyeliminowanie ewentualnych nieprawidłowości. Ocenie podlega minimum jeden proces dyplomowania za poprzedni rok akademicki, wskazany losowo przez Przewodniczącą Rady kierunku. Superrecenzentem jest pracownik ze stopniem naukowym co najmniej doktora. Wszystkie dane umożliwiające identyfikację procesu oraz superrecenzenta są tajne na poziomie raportu końcowego. Zastępca przedstawia raport Przewodniczącemu Rady kierunku w celu podjęcia działań projakościowych w procesie dyplomowania.

Z uwagi na fakt, że kierunek geografia o profilu praktycznym ma niewiele roczników absolwentów śledzenie ich losów odbywa się w wąskim zakresie. Zaznaczyć należy, że wyniki monitoringu losów absolwentów są opracowywane w formie raportu przez [Biuro Karier UKW](#) na podstawie dobrowolnych ankiet, w badaniach prowadzonych po roku i po trzech latach od ukończenia studiów. Ze zwróconych ankiet w roku akademickim 2019/2020 przeprowadzono badanie trzech absolwentów kierunku geografia studia II stopnia po roku od ukończenia studiów. Z raportu wynika, że absolwenci wysoko oceniają poziom przygotowania wyniesionego ze studiów. Należy zwrócić uwagę, iż studenci odbywają praktykę zawodową w podmiotach związanych z dyscypliną nauki o Ziemi i środowisku, gdzie pracują absolwenci kierunku geografia, m.in. Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, WIOŚ Bydgoszcz, PGW Wody Polskie.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

W roku akademickim 2022/2023 kształcenie na kierunku geografia (I i II stopień) prowadzi łącznie 25 etatowych pracowników kadry akademickiej UKW, którzy łączą zajęcia dydaktyczne ze swoją działalnością naukową, w tym: 8 pracowników ze stopniem minimum doktora habilitowanego (7 zatrudnionych w jednostce prowadzącej kierunek – Instytucie Geografii), 13 pracowników ze stopniem doktora (12 zatrudnionych w IG) oraz 4 magistrów (zatrudnieni w IG). W skład kadry prowadzącej zajęcia na kierunku geografia wchodzi także: (i) jeden specjalista-praktyk zatrudniony na umowę cywilno-prawną, (ii) grupa lingwistów zatrudnionych w Centrum Dydaktyczno-Edukacyjnym – Studium Języków Obcych i Tłumaczeń (lektoraty) oraz (iii) prowadzący zajęcia z wychowania fizycznego – pracownicy Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, również wchodzącego w skład ww. Centrum.

Kierunek geografia prowadzony jest w [Instytucie Geografii](#), którego struktura obejmuje:

- [Katedrę Geografii Krajobrazu](#) – 5 pracowników badawczo-dydaktycznych reprezentujących dyscyplinę: nauki o Ziemi i środowisku, kierownik: dr hab. Halina Kaczmarek, prof. uczelni;
- Katedrę Przemian Środowiska i Geochemii (złożono wniosek o powołanie z dniem 1 października 2022 r.) – 4 pracowników badawczo-dydaktycznych reprezentujących dyscyplinę: nauki o Ziemi i środowisku, kierownik: dr hab. Danuta Szumińska, prof. uczelni;

- [Katedrę Rewitalizacji Dróg Wodnych](#) – 8 pracowników badawczo-dydaktycznych reprezentujących dyscyplinę: nauki o Ziemi i środowisku, kierownik: dr Michał Habel, prof. uczelni;
- [Katedrę Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Turystyki](#) – 6 pracowników badawczo-dydaktycznych reprezentujących dyscyplinę: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, kierownik: dr hab. Anna Dłużewska, prof. uczelni;
- [Zakład Dydaktyki](#) – 4 pracowników dydaktycznych – podlegających Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia – dr Dawid Szatten.

Struktura ta jest obowiązująca od 1 października 2022 r. Bazuje na strukturze Uniwersytetu wynikającej z zapisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. ([Dz. U. 2018, poz. 1668](#)). Tworzy ją zespół pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych na miarę możliwości i potrzeb ocenianego kierunku. W okresie wcześniejszym kierunek geografia był prowadzony przez Wydział Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki, kierowany przez Dziekana prof. dr hab. Zygmunta Babińskiego.

Kadrę kierunku stanowi stały zespół pracowników Instytutu Geografii reprezentujących dyscypliny naukowe: nauki o Ziemi i środowisku (17 pracowników), geografii społeczno-ekonomiczną i gospodarkę przestrzenną (5 pracowników), nauki biologiczne (1 pracownik), inżynieria lądowa i transport (1 pracownik) oraz 4 pracowników zatrudnionych na etatach dydaktycznych w tej jednostce. Aktualny wykaz dorobku naukowego nauczycieli akademickich realizujących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku jest udostępniony w zasobach [Bazy Dorobku Naukowego Pracowników](#) UKW w Bydgoszczy.

Przedmioty specjalistyczne, zawarte w planie studiów z zakresu dyscyplin m.in. językoznawstwa, fizyki, matematyki, itd., służące osiągnięciu dodatkowych kompetencji w czasie trwania studiów, prowadzone są z wykorzystaniem kadry akademickiej z innych jednostek Uniwersytetu. Kompetencje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Tabela 2. Obciążenie godzinowe kadry na kierunku geografia (2020/2021 – 2022/2023)

Lp.	Nazwisko i Imię	Jednostka	2020/21		2021/22		2022/23	
			I st.	II st.	I st.	II st.	I st.	II st.
1	Babiński Zygmunt, prof. dr hab.	IG	-	30		3	-	24
2	Boroń Grzegorz, mgr	IG-zlec	-	30	-	-	-	-
3	Brzezińska Marta, mgr inż.	IG	-	-	-	-	45	-
4	Chalov Sergiej R. dr, prof. uczelni	IG	15	30	15	-	-	-
5	Czapiewski Sebastian, mgr	IG	105	-	105	30	135	30
6	Dłużewska Anna, dr hab. prof. uczelni	IG	-	-	-	6	-	-
7	Grodzinskiy Mikhaïlo, prof. dr hab.	IG	60	60	60	60	koniec zatr.	
8	Habel Michał, dr, prof.uczelni	IG	-	-	-	69	30	42
9	Harłodziński Kazimierz, dr inż	IG zlec(22/23)	60	6	60	6	45	-
10	Hojan Marcin, dr	IG	150	30	-	150	192	30
11	Jezińska-Thole Aleksandra, dr hab. prof. uczelni	IG	30	-	30	-	75	-
12	Józefowicz Iwona, dr	IG	120	15	90	15	105	15
13	Kaczmarek Halina, dr hab. prof. uczelni	IG	60	84	60	15	60	78
14	Kozioł Krystyna, dr	IG	-	-	6	60	44	30

15	Kozłowska-Adamczak Monika, dr	IG	30	-	30	-	60	-
16	Maciejewski Maciej, dr	IM	30	-	-	-	-	-
17	Maerker Michael, dr, prof. uczelni	IG	30	30	30	30	koniec zatr.	
18	Marciniak Żaneta, mgr	IG	-	15	koniec zatrud.			
19	Marzec Jolanta, dr	IM	-	-	30	-	30	-
20	Michniewicz-Ankiersztajn Hanna, dr	IG	90	-	90	-	102	-
21	Nadolny Grzegorz, mgr inż.	IG	-	15	-	-	-	15
22	Obodovskyi Oleksandr, prof. dr hab.	IG	-	-	-	15	15	60
23	Okoniewska Monika, dr	IG	102	60	117	62	117	72
24	Podgórski Zbigniew, dr hab. prof. uczelni	IG	30	-	30	30	30	-
25	Quénéhervé Geraldine, dr	IG	30	koniec zatrud.				
26	Rabant Hubert, dr	IG	30	45	60	60	-	120
27	Rurek Mirosław, dr	IG	195	15	195	30	162	15
28	Schoeneich Marta, dr inż.	IG	-	15	-	-	-	30
29	Szatten Dawid, dr	IG	15	-	15	60	45	30
30	Szumińska Danuta, dr hab. prof. uczelni	IG	60	-	60	15	45	30
31	Śnieszko Zbigniew, dr hab. prof. uczelni	IG	90	30	90	33	90	42
32	Weselak Tomasz, dr hab., prof. uczelni	IF	15	-	15	-	15	-
33	Więclaw Mirosław, dr	IG	75	30	87	-	117	45
34	vacat (zatrudnienie od 1.10.2022), mgr	IG	-	-	-	-	45	30

*Objaśnienia jednostek UKW: IG – Instytut Geografii, IF – Instytut Fizyki, IM – Instytut Matematyki; zestawienie nie obejmuje języków obcych (lektoratów) i wychowania fizycznego.

Jednostka prowadząca kierunek jest stosunkowo młoda. Jednakże w chwili obecnej spełnia założenia minimalnej liczby pracowników zaliczonych do „N” we wiodącej dla kierunku dyscyplinie naukowej – nauki o Ziemi i środowisku. Decyzją Ministra Edukacji i Nauki nr 165/607/2022 z dnia 26 lipca 2022 r. przyznano Uniwersytetowi Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy kategorię naukową B+ w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku. Wielu pracowników Instytutu Geografii, posiada również bogate doświadczenie wynikające z pracy w przeszłości w innych jednostkach badawczych lub uniwersytetach, m.in. w Instytucie Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, Uniwersytecie Śląskim, Uniwersytecie Łódzkim, Akademii Morskiej w Szczecinie, jak i zagranicą: Freie Universität w Berlinie (Niemcy), Bułgarskiej Akademii Nauk (Bułgaria), Narodowym Uniwersytecie im. Tarasa Szewczenki w Kijowie (Ukraina), Uniwersytecie w Pawii (Włochy), oraz doświadczenia zawodowe zdobyte poza Uczelnią.

Doświadczenie zawodowe kadry prowadzącej zajęcia na kierunku geografia, przedstawione szczegółowo w załączniku nr 2, pkt. 4 niniejszego raportu, obejmuje m.in.:

- udział w certyfikowanych szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne;
- kierowanie bądź wykonawstwo projektów naukowych i wdrożeniowych z zakresu geografii;
- udział w programie wymiany pracowników Erasmus (programy STT and STA);
- specjalistyczne szkolenia z zakresu GIS, m.in. oprogramowanie MIKE, ArcGIS; kurs z zakresu ECDL EPP GIS; szkolenia z zakresu SQL i zarządzania bazami danych;
- wykonywanie pracy zawodowej, m.in. specjalista ds. monitoringu wód powierzchniowych, kapitan żeglugi śródlądowej;
- pełnienie funkcji w podmiotach zewnętrznych, m.in. w Radzie Promocji Gospodarki Wodnej przy MGMIŻŚ, Radzie Gospodarki Wodnej przy MI, Zespole ds. Żeglugi Śródlądowej i Turystyki

Wodnej przy RZGW w Bydgoszczy, Polskim Towarzystwie Geograficznym (Komisji Edukacji Geograficznej, Komisji Krajobrazu Kulturowego, Olimpiadzie Geograficznej).

Rozwój i doskonalenie kadry

Do kryteriów obsady zajęć na kierunku geografia należy zgodność kompetencji naukowych (reprezentowanej dyscypliny naukowej) i dydaktycznych oraz doświadczenia z efektami uczenia się przypisanymi do zajęć. Ponadto transparentność zasad doboru obsady zajęć weryfikowana jest procedurą corocznego wskazywania obsady przez Radę kierunku, która uzyskuje akceptację Zastępcy Dyrektora ds. kształcenia na poziomie całego Instytutu, po weryfikacji z uwzględnieniem ocen procesu dydaktycznego przez studentów na podstawie ankiet. Spełniony jest warunek dla studiów o profilu praktycznym, iż co najmniej 50% zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych na UKW jako podstawowym miejscu pracy. Wszystkim pracownikom przydziela się zajęcia do realizacji w wymiarze nie przekraczającym zapisów art. 127 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 18 lipca 2019 r. Rozwój i doskonalenie kadry można rozpatrywać w kilku aspektach: a) indywidualnego rozwoju naukowego, b) szkoleń umożliwiających rozwój kompetencji, c) włączenia kadry w skład organizacji społeczno-gospodarczych oraz osiąganych nagród i wyróżnień.

W okresie od roku akademickiego 2019/2020 wśród kadry dydaktycznej kierunku geografia miały miejsce awanse naukowe, m.in. dr hab. Halina Kaczmarek uzyskała tytuł dr hab. w zakresie dyscypliny nauki i Ziemi i środowisku (2019), dr hab. Danuta Szumińska uzyskała tytuł dr hab. w zakresie dyscypliny nauki i Ziemi i środowisku (2019), dr hab. Aleksandra Jezierska-Thole uzyskała tytuł dr hab. w zakresie dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (2020), co świadczy o systematycznym rozwoju naukowym pracowników, stymulującym wzrost jakości kształcenia na kierunku.

Liczna grupa kadry dydaktycznej kierunku geografia uczestniczyła w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne. Należały do nich:

1. „[Innowacyjny Dydaktyk UKW](#)” (finansowanie POWER 2014-2020; Działanie 3.4. Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego; Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) – realizacja: 2018-2019: (i) Design Thinking; (ii) Tutoring akademicki; (iii) Coaching w edukacji; (iv) Zwinne zarządzanie zespołem projektowym (metoda Agile); (v) Analiza danych ilościowych z wykorzystaniem pakietu Statistica – wykorzystanie w dydaktyce; (vi) Metodyka kształcenia zdalnego; (vii) Szkolenie z zakresu wykorzystania arkusza kalkulacyjnego Excel w dydaktyce – poziom zaawansowany; (viii) Wykorzystanie cyfrowych źródeł informacji w procesie dydaktycznym.
2. „[Nowoczesny Uniwersytet](#)” (w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020) – realizacja: 2018-2022: (i) szkolenie z zakresu metodyki kształcenia zdalnego, którego efektem było przygotowanie metodycznie kompletnych kursów na platformę e-learningową; (ii) szkolenie z zakresu technik informatycznych i komunikacyjnych w edukacji.
3. „[Uniwersytet Równych Szans](#)” (POWR.03.05.00-IP.08-00-DOS/19 „Uczelnia Dostępna”) – realizacja 2020-2023: szkolenia mające na celu wzmocnienia świadomości i kompetencji kadry UKW z zakresu niepełnosprawności.

Kształcenie na odległość w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego odbywa się za pośrednictwem [platformy Moodle](#) i z wykorzystaniem platformy komunikacji MS-Teams. Pracownik Instytut Geografii, realizujący zajęcia na kierunku geografia (dr I. Józefowicz) od 2019 r. aktywnie uczestniczy w pracach na rzecz wdrożenia systemu kształcenia na odległość w Uniwersytecie: (a) członek Zadaniowego

Zespołu ds. organizacji zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metodyki e-learningu, (b) członek Zespołu ds. opracowania specyfikacji wdrożeniowej systemu kształcenia na odległość w ramach projektu "Nowoczesny Uniwersytet", (c) ekspert ds. przygotowania/opracowania i implementacji kursów e-learning w projekcie „Nowoczesny Uniwersytet” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza-Edukacja-Rozwój.

Na studentów kierunku geografia, zgodnie z realizowanymi planami studiów, zostały wdrożone na platformie Moodle w trybie kształcenia zdalnego, następujące zajęcia:

- Geografia historyczna – Geo I st. – III sem. (moduł zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub społecznych),
- Podstawy antropologii – Geo I st. – IV sem. (moduł zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub społecznych),
- Historia kultury materialnej – Geo II st. – II sem. (moduł zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub społecznych).

Realizacja zajęć dydaktycznych, z wykorzystaniem metod e-learningowych, została wskutek pandemii przyspieszona, o czym szczegółowo zostało przedstawione w opisie kryterium 10 niniejszego raportu. Od początku 2021 r. w Uczelni prowadzone są działania związane z wymianą doświadczeń i szkoleniami w zakresie doskonalenia kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej (powstało Centrum Dydaktyki Akademickiej).

Indywidualne doświadczenie naukowe oraz zawodowe kadry Instytutu Geografii implementowane jest w proces dydaktyczny na kierunku geografia. Obecność wśród dydaktyków praktyków umożliwia zdobycie wiedzy z zakresu funkcjonowania branży geografii. Kompetencje zawodowe, zdobyte w przeszłości w wyniku pracy zawodowej, m.in. na stanowisku specjalisty ds. monitoringu wód powierzchniowych, czy doświadczenie zdobyte w czasie realizacji projektów naukowych i wdrożeniowych, umożliwiają przekazanie specjalistycznej wiedzy niezbędnej do podjęcia pracy zawodowej przez przyszłych absolwentów kierunku. Ponadto obecność w procesie kształcenia praktyków – świadczących usługi edukacyjne w zakresie umów zlecenie, umożliwia przekazanie niezbędnych umiejętności – nawiązujących do narzędzi wykorzystywanych w geografii. Równie ważnym elementem jest doświadczenie kadry wynikające z realizacji badań naukowych, rozwojowych czy projektów edukacyjnych.

Bogate doświadczenie skutkuje dwustronnymi kontaktami z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Pracownicy badawczo-dydaktyczni i dydaktyczni są także bardzo zaangażowani w działalność różnego rodzaju organizacji społecznych, gospodarczych, turystycznych, m.in. takich jak: Rada Krajeńskiego Parku Krajobrazowego (dr M. Kozłowska-Adamczak, dr M. Rurek), Komitet Nauk Geograficznych PAN (dr hab. Z. Podgórski, prof. uczelni), Rada Promocji Żeglugi Śródlądowej przy MGMiŻŚ (prof. dr hab. Zygmunt Babiński), Rada Żeglugi Śródlądowej (dr Dawid Szatten), Zespół ds. Żeglugi Śródlądowej i Turystyki Wodnej przy RZGW w Bydgoszczy (dr Dawid Szatten).

Również Instytut Geografii pełni rolę partnera merytorycznego w szeregu przedsięwzięciach z zakresu propagowania wiedzy z zakresu geografii, stanowiąc wsparcie m.in. w ramach imprez popularnonaukowych (Bydgoski Festiwal Nauki – cyklicznie), imprezy o charakterze edukacyjnym i rekreacyjnym organizowane przez Krajeński Park Krajobrazowy, w ramach imprez turystycznych (Kayakmania 2018). Instytut Geografii organizuje Olimpiadę Wiedzy o Żegludze i Drogach Wodnych, która również propaguje wiedzę o aspektach środowiskowych w transporcie śródlądowym. Ponadto, dr hab. Z. Podgórski kieruje pracami Olimpiady Geograficznej (afiliowanej przez Polskie Towarzystwo Geograficzne oraz MEiN), co pozwala na podnoszenie kompetencji w zakresie pracy z uczniami zdolnymi, potencjalnymi kandydatami do podjęcia studiów na kierunku geografia.

Wysokie kompetencje i zaangażowanie zobrazowane jest nagrodami i wyróżnieniami, do najważniejszych w omawianym okresie można zaliczyć: wyróżnienia nadawane przez Prezydenta RP: Złoty Krzyż Zasługi, nadany dr hab. Z. Podgórskiemu (2019), Brązowy Krzyż Zasługi, nadany dr M. Rurkowi (2021), dr D. Szatten (2019). Ważnym wyróżnieniem jest Medal Komisji Edukacji Narodowej przyznany za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania: dr H. Rabant (2021). Kadra dydaktyczna kierunku geografia otrzymała również nagrody Rektora UKW za działalność dydaktyczną lub organizacyjną, m.in. dr I. Józefowicz (2019, 2020), dr M. Kozłowska-Adamczak (2019), dr H. Michniewicz-Ankiersztajn (2021), dr M. Hojan (2020, 2021), dr M. Rurek (2021), dr H. Rabant (2021), dr D. Szatten (2020, 2021).

Polityka kadrowa Uniwersytetu, zgodna z powszechnie stosowanymi zapisami prawa pracy oraz przepisami wewnątrzuczelnianymi, gwarantuje transparentne zasady współpracy w ramach umów cywilno-prawnych. Na kierunku geografia o profilu praktycznym, zakres współpracy obejmuje przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, i ma na celu jak najlepsze przygotowanie absolwentów do wymagającego rynku pracy. W procedurze naboru uwzględniane jest odpowiednie wykształcenie oraz kompetencje merytoryczne do prowadzenia zajęć dydaktycznych, a opiniowanie kandydatury odbywa się na poziomach jednostki prowadzącej kierunek – Instytut Geografii, Kolegium III oraz Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia. Polityka uwzględnia też systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów (ankietyzacja zajęć) oraz przełożonych funkcjonalnych.

Okresowa ocena pracownika dokonywana jest nie rzadziej niż raz na cztery lata lub na wniosek Rektora, zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ([Dz. U. 2018, poz. 1668 z późn. zm.](#)). Tryb dokonywania oceny reguluje [Zarządzenie Rektora UKW Nr 97/2019/2020 z dnia 30 września 2020 r.](#) w sprawie kryteriów oceny okresowej z zakresu działalności naukowej i artystycznej wraz z [Zarządzeniem aktualizującym Nr 76/2020/2021 Rektora UKW z dnia 30 maja 2021 r.](#) Procedura obejmuje wypełnienie przez pracownika arkusza oceny, zawierającego trzy podstawowe składowe charakteryzujące działalność: naukową, organizacyjną i dydaktyczną. W aspekcie działalności dydaktycznej brane są pod uwagę m.in.: wymiar pensum, opracowywanie nowych treści programowych zajęć dydaktycznych, prowadzenie prac dyplomowych, opracowywanie materiałów dydaktycznych, opinie studentów wyrażanych w ankietach ewaluacyjnych oraz wynik hospitacji zajęć. Bezpośredni przełożony pracownika dokonuje oceny częściowej, która wraz z opinią Zastępcy ds. Kształcenia przedstawiana jest Komisji oceniającej powoływanej przez Dyrektora Instytutu Geografii. Zgodnie z procedurą oceniany pracownik ma prawo odwołać się od otrzymanej oceny do Odwoławczej Rektorskiej Komisji do spraw oceny kadry dla nauczycieli akademickich na dany rok akademicki.

Obsadę zajęć kierunku geografia w roku akademickim 2022/2023 oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku, ich kompetencje i osiągnięcia dydaktyczne zawiera załącznik 2.4.

Zasady rozwiązywania konfliktów

W Instytucie Geografii UKW praktykowane są dobre praktyki rozwiązywania konfliktów wśród społeczności akademickiej, wypracowane na przestrzeni lat. W aspekcie nieporozumień na linii student – Uniwersytet (na poziomach wszystkich szczebli), ważne jest zachowanie drogi służbowej w wyjaśnieniu sytuacji problemowej. Jeżeli stroną jest student, opiekun rocznika jest pierwszą osobą, która bierze udział w negocjacjach nad zaistniałym nieporozumieniem. Dyrekcja Instytutu zawsze wykazuje gotowość rozmowy ze studentami, w czasie konsultacji czy z wykorzystaniem komunikatora

pracy zdalnej. Sprawy są rozwiązywane na bieżąco, a każdy wniosek jest rozpatrywany. Instytut jest w stałym kontakcie z [Pełnomocnikiem ds. Pomocy Psychologicznej UKW](#). i [Pełnomocnikiem ds. Praw Studentów](#). W przypadku niemożności rozwiązania problemu na poziomie Instytutu, wsparcie w tym procesie zarówno dla studenta jak i władz jednostki, stanowi Dyrektor Kolegium III oraz Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia. Ostatnim poziomem rozwiązywania sytuacji problemowej są organy uczelni, m.in. Rektor, [Pełnomocnik ds. Praw Studentów](#), czy [Rzecznicy dyscyplinarni](#) (dla nauczycieli akademickich, dla studentów) i [Komisje dyscyplinarne](#) (dla nauczycieli akademickich, dla studentów).

Procedury reagowania na zagrożenie bezpieczeństwa, szczególnie ważne w aspekcie zagrożenia sytuacją pandemiczną, regulowane są aktami prawnymi Uniwersytetu. W przypadku procedur odnośnie zapobiegania rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 wśród społeczności akademickiej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy od dnia 11 marca 2020 r. ([Zarządzenie Rektora UKW Nr 48/2019/2020](#)) regulowały kwestie bezpieczeństwa, co szczegółowo zostało to opisane w kryterium 10 niniejszego raportu.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<p>Zaleca się wprowadzenie zmian w zakresie przeprowadzania egzaminów dyplomowych na studiach I stopnia, zwłaszcza na studiach II stopnia, wedle których udział pracownika samodzielnego w charakterze recenzenta powinien być standardem w sytuacji opieki nad pracą powierzoną pracownikowi ze stopniem naukowym doktora, niezależnie od stopnia i tytułu naukowego przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.</p>	<p>Procedura przeprowadzenia egzaminu dyplomowego ustalona jest w Regulaminie studiów UKW.</p> <p>Zgodnie z kompetencjami wynikającymi z Regulaminu Rady kierunku (Zarządzenie Nr 19/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rady Kierunku w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – par. 3, pkt. 2.3), Rada „...nadzoruje prawidłowy dobór promotorów i recenzentów.”</p> <p>Rada kierunku, w zakresie przeprowadzania egzaminów dyplomowych na studiach I stopnia, a zwłaszcza na studiach II stopnia, kieruje się zasadą, że udział pracownika samodzielnego w charakterze recenzenta jest standardem w sytuacji, gdy opiekę nad pracą powierzono pracownikowi ze stopniem naukowym doktora. Wyjątek jest możliwy, tylko gdy tematyka realizowanej pracy dyplomowej nie pokrywa się z zakresem kompetencji pracowników samodzielnych, wówczas warunkowo dopuszcza się możliwość wykonania recenzji przez pracownika ze stopniem doktora.</p>

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Od września 2017 r., Instytut Geografii UKW funkcjonuje w zabytkowym budynku położonym przy Placu Kościeleckich 8. Pomieszczenia dydaktyczne, w których prowadzone są zajęcia (łącznie 13 sal) są wyposażone w rzutniki multimedialne, telewizory i monitory interaktywne, w warunkach zgodnych z zasadami BHP. Spośród wspomnianych pomieszczeń kilka przeznaczono na pracownie laboratoryjne: Laboratorium Analiz Jakości Wód Powierzchniowych, Laboratorium Analiz Osadów, Laboratorium Analityki Geochemicznej (sale 03 i 04). Istotne z punktu widzenia prowadzenia procesu dydaktycznego są również: Pracownia Modelowania Hydrologicznego (sala 30) i Pracownia modelowania zagrożeń chemicznych w wodzie i w powietrzu (sala 31), które są wyposażone w stanowiska komputerowe wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem. Do dyspozycji studentów jest również sala komputerowa (sala 24), a także pomieszczenie ze zbiorami kartograficznymi. Sale dydaktyczne zlokalizowane są na parterze, pierwszym i drugim piętrze, spełniając standardy właściwe dla wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Przegląd infrastruktury prowadzony jest systematycznie, m.in. w oparciu o ankiety ewaluacyjne studentów dot. środowiska dydaktycznego, i w miarę możliwości uzupełniane są braki diagnozowane przez prowadzących zajęcia lub studentów.

W budynku Instytutu Geografii znajdują się również sekretariaty: ogólny i zastępcy dyrektora ds. kształcenia oraz gabinety wykładowców prowadzących zajęcia. Obok budynku zlokalizowany jest parking dla pracowników, z możliwością parkowania dla osób z niepełnosprawnościami (zgodnie z zapisami [Zarządzenia Kanclerza UKW Nr 3/2020/2021 z dnia 17 września 2021 r.](#)). Korzystna lokalizacja parkingu umożliwia zainteresowanym bezpośredni dostęp do windy (z poziomu parkingu) oraz z pochylni włączonej w publiczny ciąg komunikacyjny dla pieszych. Pozostali studenci mogą korzystać z miejsc parkingowych znajdujących się w sąsiedztwie budynku Kolegium III (Biura Obsługi Studenta) przy ul. Ogińskiego 1.

Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej

UKW posiada zintegrowaną lokalną sieć teleinformatyczną obejmującą wszystkie wydziały Uczelni. W obu segmentach sieci: administracyjnym i studenckim – pracuje sześć serwerów fizycznych oraz kilkanaście serwerów wirtualnych. Sieć w warstwie serwerowej i klienckiej pracuje w oparciu o technologie firmy Microsoft (Windows Server 2008, 2012, Windows 7/8/10). Uczelnia dysponuje również serwerem terminali, który umożliwia studentom pracę zdalną z domu lub innego dowolnego miejsca. Sieć LAN podłączona jest do Internetu szybkim Nielimitowanym łączem symetrycznym o prędkości maksymalnej i gwarantowanej 32 Mb/s. Uczelnia posiada własny serwer www oraz serwer pracy grupowej, w tym poczty elektronicznej. Sieć lokalna działa z prędkościami 100 Mb/s lub 1 Gb/s. Ponadto Uczelnia wykorzystuje także inne informatyczne systemy wspomaganie decyzji, w tym system elektronicznego zarządzania i wymiany dokumentacji MS Sharepoint.

Dział Informatyzacji UKW udostępnia pracownikom i studentom oprogramowanie:

- a) STATISTICA (licencjonowane), które jest wykorzystywane zarówno do zajęć dydaktycznych jak i procesu przygotowywania prac dyplomowych na kierunku geografia;
- b) CISCO VPN Client, pozwalające na korzystanie z zasobów elektronicznych (m.in. bazy danych EBSCO, Springer, Web of Science).

Instytut Geografii w dydaktyce wykorzystuje również oprogramowanie QGIS, ArcGIS (ESRI Polska), SAGA, MIKE 21D (DHI Polska) oraz SCALGO.

Obsługę procesu dydaktycznego w Instytucie Geografii realizuje się poprzez system USOS (m.in. planowanie zajęć dydaktycznych przy racjonalnym wykorzystaniu dostępnych sal, kontakt pomiędzy

pracownikami i studentami, dokumentacja obciążeń dydaktycznych pracowników, obsługa prac dyplomowych w systemie APD, itp.). Od stycznia 2021 r. system USOS jest również dostępny jako aplikacja na urządzenia mobilne, co w aspekcie kształcenia zdalnego ułatwia dostęp do kluczowych danych.

Od 2019 r. w Instytucie Geografii wprowadzono możliwość kształcenia na odległość (Tabela 3) za pośrednictwem [platformy Moodle](#).

Tabela 3. Liczba przedmiotów prowadzonych metodą kształcenia na odległość z wykorzystaniem platformy Moodle.

Rok akademicki	Liczba przedmiotów prowadzonych na platformie Moodle	
	studia I stopnia	studia II stopnia
2019/2020	2	1
2020/2021	4	1
2021/2022	3	0

MS-Teams

Stan pandemii, z którym Uczelnia mierzyła się nieprzerwanie od marca 2020 r., spowodował nagłe i całościowe zaimplementowanie narzędzi pracy zdalnej do procesu dydaktycznego. Narzędziem, którym od 1 maja 2020 r. dysponuje każdy pracownik i student Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy jest platforma Microsoft Office 365, w tym MS-Teams – aplikacja umożliwiająca prowadzenie zajęć dydaktycznych w formie kontaktu synchronicznego. Planujemy wykorzystywać to narzędzie, jako uzupełniające do zajęć prowadzonych stacjonarnie (np. dla zamieszczania materiałów dodatkowych dla studentów, pracy indywidualnej).

Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Wszystkie budynki, z których korzystają studenci UKW są w pełni dostosowane do potrzeb osób o niepełnosprawności ruchowej. Uniwersytet prowadzi całościowe, skoordynowane działania na rzecz wszystkich [studentów z niepełnosprawnościami](#).

W budynku Instytutu Geografii znajduje się winda umożliwiająca korzystanie z niej osobom z niepełnosprawnościami. Z racji różnicy poziomów na terenie przylegającym do budynku do windy prowadzi podjazd dla wózków. Na parterze budynku znajduje się łazienka w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W auli na 2 piętrze do wykorzystania jest pętla indukcyjna dla osób z dysfunkcją narządu słuchu i mowy.

Obecnie na kierunku geografia nie ma zadeklarowanych studentów z niepełnosprawnościami. Ostatnia osoba otoczona opieką ze strony [Działu ds. Osób z Niepełnosprawnościami UKW](#), studiowała na kierunku geografia w roku akademickim 2019/2020 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, ze względu na rodzaj niepełnosprawności narządu słuchu. Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami służy pomocą nie tylko studentom ale również wykładowcom. Do podstawowych działań należy zaliczyć tutaj: transport dedykowany osobom z niepełnosprawnością ruchową, przygotowywaniem specjalistycznych pomocy dydaktycznych oraz wsparcie psychologiczne.

Należy podkreślić zwłaszcza usprawnienia w budynku [Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego](#), która została uhonorowana dyplomem „Przyjazny 2013”. Wyróżnienie to przyznał Bydgoski

oddział Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej – za troskę o jakość przestrzeni dla wszystkich użytkowników w kategorii budynków użyteczności publicznej. Ponadto, Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego otrzymała I nagrodę w kategorii „Przyjazna przestrzeń” w konkursie Lodołamacze 2018, za zapewnienie użytkownikom z różnym rodzajem niepełnosprawności całkowitego dostępu do korzystania z zasobów bibliotecznych.

Informacje na temat zapewnienia możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych oraz z elektronicznych zasobów wiedzy

[Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#) jest największą biblioteką naukową w mieście, która wspomaga działalność naukowo-dydaktyczną Instytutu Geografii. Jest pełni przygotowana dla osób z różnymi niepełnosprawnościami – budynek otrzymał nagrodę [Lodołamacz 2018 \(por. szczegółowe informacje powyżej\)](#). Powierzchnia całkowita budynku przy ul. Szymanowskiego 3 wynosi 18 000 m². W budynku oprócz magazynów bibliotecznych znajdują się sale dydaktyczne, pracownie i czytelnie, jak również obszar tzw. wolnego dostępu do zasobów bibliotecznych, przestrzenie społeczne, pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej, pracownie internetowe i multimedialne, a także przestrzenie wystawowe i dobrze wyposażona sala konferencyjna na 200 osób. Zasoby Biblioteki UKW (wg stanu z grudnia 2021 r.) obejmują łącznie 813 658 jednostek bibliotecznych, które są systematycznie powiększane poprzez zakup, darowizny i wymianę. Ponad 88% zbiorów zostało włączone do systemu bibliotecznego Horizon, co umożliwia czytelnikom ich zamawianie na terenie biblioteki, jak również droga elektroniczną (przez Internet). W strefie Wolnego Dostępu użytkownicy mają dostęp do najnowszych i najbardziej poczytnych książek. Zgromadzono tu prawie 146 tys. woluminów. Biblioteka czynna jest dla użytkowników przez sześć dni tygodnia.

Zasoby Biblioteki dotyczące zagadnień geografii liczą około 16 100 woluminów, z czego 3 416 wol. z ww. zakresu tematycznego znajduje się w strefie Wolnego Dostępu. Z czasopism w wersji drukowanej, zarówno polskich jak i zagranicznych, można korzystać w Czytelni Oddziału Czasopism. Do zbiorów wydawnictw ciągłych obejmujących zagadnienia geografii w Bibliotece należy: 114 tytułów czasopism i serii wydawniczych w języku polskim, oraz 14 tytułów czasopism zagranicznych, m.in. Acta Universitatis Lodzianis. Folia Geographica; Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Matematyczno-Przyrodnicze. Geografia; Biuletyn Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN; Czasopismo Geograficzne; [Geography and Tourism](#) – czasopismo redagowane w Instytucie Geografii UKW; Gospodarka wodna; Prace Geograficzne - Polska Akademia Nauk; Przegląd Meteorologiczny i Hydrologiczny; Zeszyty Naukowe - Uniwersytet Gdański. Geografia; Ziemia; z obcojęzycznych: Annales de Géographie; Geographical Review /American Geographical Society; Geographical Magazine.

Źródła elektroniczne

Dzięki Wirtualnej Bibliotece Nauki użytkownicy mają możliwość korzystania ze źródeł elektronicznych. W 2022 r. UKW posiada dostęp do pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych: Ebsco, Science Direct, Springer, Wiley Online Library, PsycARTICLES, Web of Science, Scopus, Legalis, w ramach których użytkownicy mogą korzystać z 51566 e-książek oraz 17365 tytułów czasopism. Dostęp do tych zasobów możliwy jest z jednego z 62 komputerów podłączonych do Internetu dostępnych w budynku Biblioteki, jak również z osobistych urządzeń użytkowników, zarówno na terenie uczelni jak i zdalnie, poza siecią UKW.

Dla haseł „geografia” czy „nauki o Ziemi”, dostępnych elektronicznie jest łącznie 1374 tytułów czasopism tematycznych oraz 5193 tytułów książek, w tym odpowiednio:

- Ebsco: czasopisma: czasopisma – 128, 608;
- Wiley Online Library: czasopisma – 91, 169;
- Science Direct: czasopisma – 32, 187; książki – 28, 48;
- Springer: czasopisma – 19, 140; książki – 1187, 3930.

Niemniej ważnym zasobem są zbiory biblioteczne (depozyt Biblioteki UKW) dostępne w przestrzeni Instytutu Geografii, przy Placu Kościeleckich 8 (pokój nr 13), dla studentów i pracowników jednostki. Zbiór ten stanowią specjalistyczne materiały (czasopisma, mapy i plany miast, atlasy, roczniki statystyczne, przewodniki), które niezbędne są w realizacji procesu kształcenia – pracy z materiałami źródłowymi, w czasie praktycznych form ćwiczeniowych. Obecność tego zasobu w siedzibie jednostki prowadzącej kierunek, nie tylko skraca czas dostępu do niezbędnych danych, map i materiałów pomocniczych, ale przede wszystkim jest udogodnieniem organizacyjnym w procesie kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<p>Zaleca się systematyczne powiększanie zbiorów bibliotecznych w Instytucie Geografii oraz poprawę funkcjonalności sprzętu komputerowego zainstalowanego w Bibliotece Instytutu, który służy studentom do korzystania z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki.</p>	<p>W związku z przeniesieniem siedziby Instytut Geografii od roku akademickiego 2017/2018 do budynku przy Placu Kościeleckich 8 (z ul. Mińskiej 15) Biblioteka Instytutu została przeniesiona do Biblioteki Głównej UKW (ul. K. Szymanowskiego 3) – szczegóły kryt. 5 raportu samooceny.</p> <p>Obecnie w przestrzeni Instytutu Geografii, przy Placu Kościeleckich 8 (pokój nr 13) są zasoby biblioteczne (depozyt Biblioteki UKW), dostępne dla studentów i pracowników jednostki. Zbiór ten stanowią specjalistyczne materiały (czasopisma, mapy i plany miast, atlasy, roczniki statystyczne, przewodniki), które niezbędne są w realizacji procesu kształcenia – pracy z materiałami źródłowymi, w czasie praktycznych form ćwiczeniowych.</p> <p>Baza sprzętu komputerowego w Bibliotece UKW jest nowoczesna, obejmując m.in. wyposażone w odpowiedni sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu pracownie internetowe i multimedialne, czy pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej. Została zmodernizowana i wydatnie powiększona w stosunku do stanu z okresu poprzedniej kontroli.</p>

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Zakres i formy współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego

Ważnym aspektem funkcjonowania Instytutu Geografii a w jego ramach kierunku geografia, jest współpraca ze środowiskiem społeczno-gospodarczym. Punktem wyjścia do opracowania koncepcji i programu studiów kierunku geografia były wnioski wynikające z dyskusji oraz bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, wskazujące na zapotrzebowanie na rynku pracy na absolwentów studiów cechujących się wiedzą i kompetencjami praktycznymi w zakresie geografii, obecnie w szerszym aspekcie – nauk o Ziemi i środowisku. Niezmiernie ważne w tym zakresie jest znaczenie interesariuszy kierunku, stanowiących łącznik pomiędzy środowiskiem akademickim, a otoczeniem społeczno-gospodarczym. Formalna współpraca możliwa jest dzięki realizacji umów, m.in. z gminą Mrocza, Krajeńskim Parkiem Krajobrazowym, Miastem Bydgoszcz, Zespołem Szkół Żeglugi Śródlądowej im. kmdr. Bolesława Romanowskiego w Nakle n. Notecią, czy Bydgoską Lokalną Organizacją Turystyczną - BYLOT. Regularna współpraca dotyczy wzajemnie uzupełniających się płaszczyzn – pierwszej, która ma wpływ na kształtowanie programu studiów, oraz drugiej, pomocnej w nawiązywaniu i rozwijaniu kontaktów z podmiotami zewnętrznymi. W tym miejscu należy wskazać, iż Instytut Geografii wraz z Krajeńskim PK organizował wspólne wydarzenia popularnonaukowe, m.in. [Dzień Geografa](#), [Dzień Krajobrazu](#). Również pracownicy Instytutu realizowali zadania badawcze na terenie Parku, m.in. wieloletnie badania potencjału turystycznego Krajny, zakończone wydawnictwami zwartymi (m.in. [Zrównoważony rozwój Pojezierza Krajeńskiego: wybrane aspekty](#), [Kozłowska-Adamczak, Rurek \(red.\), 2017, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego](#)) czy artykułami naukowymi. Współpraca z Miastem Bydgoszcz, formalizowana wspólnym udziałem w międzynarodowym programie EMMA, zaowocowała powołaniem do życia [Centrum Informacji i Promocji Śródlądowych Dróg Wodnych w Bydgoszczy](#), którego siedziba znajduje się w budynku Instytutu Geografii a jej działalność związana jest z promocją dróg wodnych. Działalność Centrum, w powiązaniu z dziedziną nauki o Ziemi i środowisku, skutkowałą chociażby przeprowadzeniem [webinarium z rozwoju usług RIS w oparciu o modele hydrologiczne](#) w 2021 roku, w ramach którego również uczestniczyli studenci kierunku geografia. Warto zauważyć, iż w siedzibie Instytutu Geografii UKW przy placu Kościeleckich 8 zlokalizowany jest [Klub Miłośników Australii i Oceanii w Bydgoszczy](#), z którym jednostka współpracuje. Instytut podjął również współpracę ze Stowarzyszeniem Kujawsko-Pomorscy Łowcy Burz, czego efektem była zorganizowana wspólnie konferencja na temat „[Czy pogoda może być niebezpieczna?](#)” (Bydgoszcz, 11.05.2019 r.) oraz wykład dla uczniów szkół średnich dotyczący formowania się chmur burzowych i związanych z nimi zagrożeń (Bydgoszcz, 16.05.2019 r.). Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym wiąże się również z pełnieniem funkcji w organach doradczych, w ramach działalności eksperckiej z dyscypliny nauki o Ziemi i środowisku, m.in. dr Michał Habel, prof. uczelni – [Zastępca Przewodniczącego Państwowej Rady Gospodarki Wodnej](#), dr Dawid Szatten – [Rada Żeglugi Śródlądowej](#), mgr inż. kpt. ż. ś. Grzegorz Nadolny - [Zespół ds. turystyki wodnej](#). Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi odbywa się także w sposób mniej sformalizowany, wykorzystując kontakty osobiste w ramach konferencji branżowych, spotkań z otoczeniem społeczno-gospodarczym przy realizacji projektów naukowych i wdrożeniowych, etc.

Interesariusze zapraszani są do prac w ramach Rady kierunku, których zaangażowanie zapewnić ma spójność kompetencji zdobytych w ramach studiów z wymaganiami rynku pracy i otoczenia społecznego w branży geografii. W roku akademickim 2022/2023 interesariuszami zewnętrznymi

wchodzącymi w skład Rady na kierunku geografia są: Tomasz Giętkowski – Dyrektor Operacyjny w Geofabryka Sp. z o.o., Zbigniew Czerebiej – Wydział Planowania w Gospodarowaniu Wodami PGW Wody Polskie RZGW w Bydgoszcy, Agnieszka Domańska – Wydział Monitoringu Środowiska WIOŚ Bydgoszcz, Kamil Gębala – manager Taxus IT oraz Małgorzata Berent – nauczyciel geografii SP nr 10 w Bydgoszcy. Obecność w radzie kierunku wyżej wymienionych osób i podmiotów, wynika z wieloletniej współpracy na polu naukowym, organizacyjnym i badawczym. Współpraca w przeszłości miała miejsce przy wydarzeniach organizowanych w Instytucie Geografii (np. GIS Day), wsparciu eksperckim przy realizacji ćwiczeń terenowych, czy realizacji praktyki zawodowej przewidzianej programem studiów. Obecna współpraca w ramach rady kierunku, umożliwi lepsze dopasowanie programu studiów do istniejących wymagań rynku pracy oraz uzupełniania kompetencji i umiejętności studentów nabywane w trakcie studiów.

Ważnym elementem scalającym Instytut z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest możliwość odbywania praktyki zawodowej we współpracujących podmiotach – zgodnie z zakresem w programie studiów. Szczególnie istotna jest tu rola opiekuna w miejscu odbywania praktyki, którego opiece podlega student w czasie jej realizacji. Wybór miejsca odbycia praktyki zależy od studenta, jednak Instytut prowadzi wieloletnią współpracę z niektórymi podmiotami z branży geografii, m.in. [Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie](#) – interesariusz w RK, [Urząd Żeglugi Śródlądowej w Bydgoszcy](#), [Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Bydgoszcy](#), [Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego](#), [Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Stacja Hydrologiczno-Meteorologiczna](#), [Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszcy](#) – interesariusz RK, i in. Stały kontakt opiekuna praktyki zawodowej z ramienia Instytutu z tymi podmiotami, umożliwi bieżące konsultowanie zarówno planu i programu praktyki zawodowej, pod kątem zakresu umiejętności zdobytych w ramach praktyk, jak i dostarczeniu ogólnych spostrzeżeń odnośnie planu studiów, pod kątem wymagań stawianych przez rynek pracy. Podmioty te stanowią równocześnie najczęściej wybierane miejsca do realizacji praktyki zawodowej przez studentów kierunku geografia, przez co kontakt z nimi jest systematyczny i trwały.

Należy podkreślić, że praktyczny profil programu kształcenia na kierunku wymaga ciągłej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na wszystkich płaszczyznach. Ma to na celu powiązanie procesu i efektów uczenia się na kierunku geografia z potrzebami rozwojowymi i kadrowymi interesariuszy z miasta oraz regionu. W tym celu organizowane są w ramach zajęć dydaktycznych różnego rodzaju: wizyty studyjne, warsztaty, spotkania eksperckie, a w czasie obostrzeń wynikających ze stanu pandemii – wykłady on-line czy webinaria, podczas których następuje wymiana myśli i doświadczeń na linii student – społeczność akademicka – praktyk (podmiot zewnętrzny). W procesie tym biorą udział liczne podmioty zewnętrzne, m.in.:

- w ramach programu Erasmus+ – Blended Intensive Program – szkoła letnia na rzece Tagiamento (Uniwersytet Udine, Uniwersytet Techniczny w Eberswalde): 22.04 do 10.06.2022 – wykłady on-line; 19-25.06.2022 – szkoła letnia (Włochy) – [link do relacji](#);
- wyjazd studyjny do Niemiec w ramach stypendium DAAD (organizator dr hab. Aleksandra Jezierska-Thole, prof. uczelni) – Berlin, Poczdam (2021) – [link do relacji](#);
- wyjazd do Karlskrona (Szwecja) 01/2020 – [link do relacji](#);
- warsztaty terenowe CRONE (2019) w czasie której prowadzone były badania infrastruktury turystycznej okolic Koronowa – [link do relacji](#);
- webinarium „Rozwój usług informacji rzecznej RIS w oparciu o modele hydrologiczne i inne technologie informatyczne” 24.02.2021 – [link do relacji](#).

Istotnym elementem są interesariusze wewnętrzni – absolwenci i studenci kierunku geografia, wchodzący w skład [Rady kierunku](#). Opinie tej grupy są szczególnie ważne, ze względu na uczestnictwo w procesie dydaktycznym z perspektywy studenta, który niejednokrotnie swoimi spostrzeżeniami przyczynia się do zmian w planach studiów.

Należy zaznaczyć, iż współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym ma charakter stały, jednakże gremium interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych ulega celowej zmianie, wynikającej z rozwoju rynku geografii oraz z zasady otwartości, którą kieruje się Instytut Geografii we współpracy z nowymi podmiotami na polach dydaktycznym, organizacyjnym i naukowym. Zmiany składu interesariuszy zachodzą wskutek okresowych przeglądów, prowadzonych przez radę kierunku, wskutek oceny skuteczności współpracy i jej wpływu na program studiów i doskonalenie jego realizacji. Jednostką ogólnouczelnianą, do których zadań należy m.in. pomoc we współpracy z podmiotami zewnętrznymi oraz świadczenie na określonych zasadach usług na ich rzecz w zakresie wyszukiwania rozwiązań dla gospodarki jest [Centrum Transferu Technologii i Innowacji](#). Jednostka ta stanowi wsparcie procesu wykorzystania potencjału Uniwersytetu w gospodarce.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Doceniając rolę umiędzynarodowienia procesu kształcenia, władze Uniwersytetu utworzyły Biuro Współpracy Międzynarodowej, prowadzące obsługę studentów i kadry, zainteresowanych wyjazdami zagranicznymi (<http://www.bwm.ukw.edu.pl>). Uniwersytet, realizuje projekt „[Welcome Center UKW](#)”, którego celem jest umiędzynarodowienie polskich instytucji szkolnictwa wyższego i nauki, m.in. poprzez zwiększenie potencjału uczelni w zakresie obsługi zagranicznych studentów i pracowników naukowych.

Przygotowanie studentów do kształcenia się w językach obcych oraz weryfikację i ocenę osiągnięcia przez nich wymaganych kompetencji językowych prowadzi ogólnouczelniana jednostka UKW – [Studium Języków Obcych i Tłumaczeń](#). Studium zapewnia możliwość wyboru spośród języków: angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego, francuskiego. Studium należy do grona Centrów Certyfikacji Językowej TOEIC (*Test of English for International Communication*) oraz TELC (*The European Language Certificates*). Na kierunku geografia I stopnia zajęcia z języka obcego realizowane są w wymiarze łącznym 120 godzin w ramach I i II roku studiów, kończąc się egzaminem. Natomiast na studiach II stopnia – realizowane są w semestrze 2, w wymiarze łącznym 30 godzin. Zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji studenci powinni osiągnąć poziom biegłości językowej B2. Dodatkowo na studiach stacjonarnych II stopnia wprowadzono od roku akademickiego 2019/2020 zajęcia z języka obcego specjalistycznego w wymiarze odpowiednio 30 godzin w semestrze, mające na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności studentów z zakresu posługiwania się językiem angielskim z zakresu geografii.

Wymiana międzynarodowa studentów i kadry

Pracownicy oraz kadra funkcyjna Instytutu Geografii zdają sobie z sprawę z wagi wymiany międzynarodowej, zachęcając studentów i pracowników do aktywności. W [Strategii Instytutu Geografii UKW](#) znajdują się zapisy odnośnie znaczenia wymiany międzynarodowej studentów i kadry badawczo-dydaktycznej. Rada kierunku na bieżąco monitoruje proces wymiany międzynarodowej studentów i kadry. Liczba umów partnerskich, dzięki którym pracownicy i studenci Instytutu Geografii mogą korzystać z programu Erasmus+ w roku akademickim 2021/2022 wynosi 23, z czego 11 przypada na

kierunek geografia. Ogółem na UKW w bieżącym roku akademickim funkcjonuje ponad 160 umów partnerskich. Jednostką ogólnouczelnianą koordynującą wymianę międzynarodową jest [Biuro Współpracy Międzynarodowej UKW](#).

Instytut corocznie przygotowuje ofertę przedmiotów prowadzonych dla studentów objętych programem Erasmus+ w języku angielskim, powiązanych z kierunkiem geografia (Tabela 4). W okresie 2019-2022 w programie Erasmus+ uczestniczyło 7 studentów kierunku geografia (Tabela 5). W latach 2019-2022 w Instytucie Geografii gościło 21 studentów w ramach programu Erasmus+, powiązanych z modułami kierunku geografia (Tabela 6). Natomiast w okresie lat 2016-2022 Instytut gościł 12 pracowników naukowo dydaktycznych z zagranicznych uczelni (Tabela 7). Pracownicy Instytutu Geografii w okresie 2015-2022, 30-krotnie odwiedzili uczelnie partnerskie, biorąc udział w programie Teaching Staff Mobility lub Training Staff Mobility (Tabela 8).

Tabela 4. Oferta zajęć dydaktycznych w Instytucie Geografii w zakresie modułów powiązanych z kierunkiem geografia w ramach programu wymiany międzynarodowej studentów.

Rok akademicki	Oferta zajęć dydaktycznych prowadzonych w j. angielskim (liczba przedmiotów)	Realizowane zajęcia dydaktyczne w j. angielskim (liczba przedmiotów)
2021/2022	9	5
2020/2021	9	5
2019/2020	9	1
2018/2019	7	2

Tabela 5. Studenci Instytutu Geografii UKW wyjeżdżający w ramach programu Erasmus+ w latach 2018-2022.

Rok akademicki	Imię i nazwisko	Rodzaj programu	Okres pobytu	Uczelnia/kraj	Geografia
2021/2022	Perwenis Michał	SMP	20-25.06.2022	University of Udine (Włochy)	1
	Sobiechowska Natalia	SMP	20-25.06.2022	University of Udine (Włochy)	1
	Stelmach Jarosław	SMP	20-25.06.2022	University of Udine (Włochy)	1
	Szczepańska Małgorzata	SMP	20-25.06.2022	University of Udine (Włochy)	1
2020/2021	Kuźniar Patryk	SMS	4.01.21-31.05.21	University of Oulu (Finlandia)	1
	Sobiechowska Natalia	SMS	4.01.21-31.05.21	University of Oulu (Finlandia)	1
2017/2018	Poturalska Anita	SMS	1.09.17-22.12.17	University of Oulu (Finlandia)	1
Ogółem liczba studentów					7

Źródło BWM UKW

SMS – wyjazdy studentów na studia

SMP – wyjazdy studentów na praktyki

Tabela 6. Studenci programu Erasmus+ realizujący moduły powiązane z kierunkiem geografia w latach 2019-2021.

Rok akademicki	Liczba studentów zagranicznych
2021/22	11
2020/21	5
2019/20	2
2018/19	3

Tabela 7. Pracownicy naukowo-dydaktyczni przyjeżdżający do IG UKW w ramach programu Erasmus+.

Rok akademicki	Uczelnia (Kraj)	Data pobytu	Imię i nazwisko	Rodzaj programu
2022/23	University of Milano-Bicocca	17-30.10.2022	Alberto Bosino	VP
2021/22	Khmelnytskyi National University (Ukraina)	06.2022	Zhurba Igor	STA
2020/21	-	-	-	-
2019/20	-	-	-	-
2018/19	Khmelnytskyi National University (Ukraina)	10- 14.12.2018	Zhurba Igor	STA
	University of Eastern Finland (Finlandia)	6-10.05.2019	Anja Tuohino	STT
2017/18	Khmelnytskyi National University (Ukraina)	11-15.12.2017	Zhurba Igor	STA
	Uniwersytet Mateja Bela (Słowacja)	06-11.05.2018	Robert Rozem	STA
2016/17	Dev Sanskriti Vishwavidyalaya (Indie)	22- 26.05.17	Singh Ipsit Pratap	STA
	University of Eastern Finland (Finlandia)	24-29.04.2017	Ritola-Pesonen Ulla	STT
2015/16	Uniwersytet Konstantina Filozofa	19-23.06.16	Marian Zabensky	STT
	University of Eastern Finland	30.07-5.08.2016	Anja Tuohino	STT
	Bulgarian Academy of Science	6-10.09.2016	Gartsiyanova Kristina	STT
	Bulgarian Academy of Science	6-10.09.2016	Varbanov Marian	STT

Źródło BWM UKW

Tabela 9. Pracownicy Instytutu Geografii wyjeżdżający za granicę w ramach programu Erasmus+

Rok akademicki	Uczelnia (Kraj)	Czas pobytu	Imię i nazwisko	Rodzaj programu
2021/22	University of Udine (Włochy)	19-26.06.2022	dr Michał Habel, prof. uczelni	STT
	University of Pavia (Włochy)	9-13.05.2022	Brzezińska Marta, mgr inż.	STT
	University of Pavia (Włochy)	9-13.05.2022	Szatten Dawid, dr	STT

	Freie Universitat (Niemcy)	15-20.05.2022	Podgórski Zbigniew, dr hab. prof. uczelni	STA
	Konstantin Preslavsky University of Shumen (Bułgaria)	27.06-1.07.2022	Szumińska Danuta, dr hab., prof. uczelni	STT
	Konstantin Preslavsky University of Shumen (Bułgaria)	27.06-1.07.2022	Jezińska-Thole Aleksandra, dr hab., prof. uczelni	STT
2020/21	University of Pavia (Włochy)	20-24.09.2021	Brzezińska Marta, mgr inż.	STT
	University of Pavia (Włochy)	20-24.09.2021	Szatten Dawid, dr	STT
	Icelandic Tourism Research Centre	20-24.09.2021	Dłużewska Anna, dr hab., prof. uczelni	STT
	University of Pavia (Włochy)	do zrealizowania	Habel Michał, dr, prof. uczelni	STA
2019/20	-	-	-	-
2018/19	Khmelnytskyi National University (Ukraina)	6.05.19-10.05.19	Podgórski Zbigniew, dr hab., prof. uczelni	STT
	Pavia University (Włochy)	20-25.05.2019	Szatten Dawid, dr	STA
	Uniwersytet Mateja Bela (Słowacja)	25.02-1.03.2019	Gotowski Rafał, dr	STA
	University of Aegean	31.08-7.09.2019	Dłużewska Anna, dr hab., prof. uczelni	STT
	University of Aegean	31.08-7.09.2019	Gonia Alicja, dr	STT
	University of Aegean	31.08-7.09.2019	Kozłowska-Adamczak Monika, dr	STT
2017/18	Uniwersytet Mateja Bela (Słowacja)	25.02-1.03.2019	Gotowski Rafał, dr	STA
	Uniwersytet Konstantyna Presławskiego (Bułgaria)	20-24.08.2018	Gonia Alicja, dr	STT
2016/17	Uniwersytet Mateja Bela (Słowacja)	24-28.04.2017	Gotowski Rafał, dr	STA
	Universita degli Studi di Pavia (Włochy)	15-19.05.2017	Szatten Dawid, dr	STA
	Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze (Słowacja)	1-5.05.2017	Lubowiecki-Vikuk Adrian, dr	STA
	Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze (Słowacja)	1-5.05.2017	Gonia Alicja, dr	STA
	University of Aegan (Grecja)	16-22.06.2017	Dłużewska Anna, dr hab., prof. uczelni	STT
	Bułgarska Akademia Nauk (Bułgaria)	25-29.09.2017	Twaróg Paweł, mgr	STT
2015/16	Uniwersytet Mateja Bela (Słowacja)	18-22.04.2016	Gotowski Rafał, dr	STA
	Eberhard Karls Universitat Tubingen (Niemcy)	22-27.09.2016	Habel Michał, dr, prof. uczelni	STA
	L'Universite d;Orleans (Francja)	28.09-2.10.2015	Michniewicz-Ankiersztajn Hanna, dr	STA
	Nouriivit GmbH Austria)	12-16.09.2015	Barwińska Sylwia, mgr	STT

	Uniwersytet Mateja Bela (Słowacja)	18-22.04.2016	Barwińska-Szczutkowska Gabriela, mgr	STT
	Uniwersytet Konstantyna Preławskiego (Bułgaria)	28.09-2.10.2015	Lubowiecki-Vikuk Adrian, dr.	STT

Źródło BWM UKW. Objaśnienia: STA - wyjazdy/przyjazdy pracowników w celu prowadzenia zajęć, STT - wyjazdy/przyjazdy pracowników w celu szkoleniowym, VP - visiting professor.

Mierzalnymi korzyściami wymiany międzynarodowej dla studentów, poza poszerzeniem umiejętności językowych, jest możliwość zdobycia dodatkowych kompetencji, które mogą być wpisane do suplementu dyplomu ukończenia studiów, dając przewagę absolwentowi na rynku pracy. Korzyściami niemierzalnymi, obserwowanymi przez kadre dydaktyczną, jest wzmocnienie osobowości i zdobycie dodatkowych kompetencji społecznych po realizacji programu wymiany.

Natomiast w aspekcie wymiany kadry naukowej wymiernymi korzyściami jest poszerzenie kompetencji dydaktycznych (w przypadku realizacji programu STA) i/lub organizacyjnych (program STT), co skutkuje m.in. włączeniem nowych metod w proces dydaktyczny, korzystanie z dobrych praktyk poznanych w jednostce goszczącej, nawiązanie kontaktów naukowo-dydaktycznych, itd.

Ocena stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia dokonywana jest w sposób systematyczny w ramach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, funkcjonującego na Uniwersytecie.

O sile kontaktów międzynarodowych Instytutu Geografii świadczyć może obecność w składzie jednostki na umowach etatowych bądź tzw. *visiting professor*, specjalistów z dyscypliny nauki o Ziemi i środowisku czy dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Byli to specjaliści m.in. z: Bułgarii, Ukrainy, Włoch, Niemiec, Federacji Rosyjskiej. Część z nich wspierała w przeszłości tzw. minimum kadrowe, prowadząc zajęcia dydaktyczne w dyscyplinie, którą reprezentowali. Należy zauważyć, iż wszystkie kontakty – te trwające i te zakończone, umożliwiły czerpanie dobrych praktyk na polu naukowym i dydaktycznym, przyczyniając się do wzmocnienia krajowej i międzynarodowej roli młodej jednostki, jaką jest Instytut Geografii UKW.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Studenci kierunku geografia, od chwili immatrykulacji współtworzą wspólnotę akademicką, która jest wspierana na wszystkich płaszczyznach, zarówno w procesie kształcenia, ale także w rozwoju społecznym, naukowym i zawodowym, w celu jak najlepszego przygotowania kompetencyjnego absolwenta wchodzącego na rynek pracy.

Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na kompleksową pomoc ze strony [Działu ds. Osób z Niepełnosprawnościami UKW](#). Szczegółowo procedura pomocy regulowana jest zapisami [Zarządzenia Nr 102/2020/2021 Rektora UKW z dnia 27 września 2021 r.](#) w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania ze wsparcia asystenta dydaktycznego osoby niepełnosprawnej na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

[Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami](#), we współpracy z innymi pracownikami oraz środowiskiem studentów z niepełnosprawnościami, na bieżąco zajmuje się rozpoznawaniem ich potrzeb i problemów. Podejmowane są działania mające na celu stwarzanie warunków do pełnego udziału studentów z niepełnosprawnościami w procesie kształcenia. W tym celu dział świadczy określone usługi oraz udziela wsparcia finansowego i organizacyjnego, a także podejmuje działania na rzecz

likwidacji przeszkód i barier, w tym także architektonicznych. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy zajął [drugie miejsce XVII edycji konkursu Lodołamacze 2022](#) w kategorii Instytucja, za otwartość i zaangażowanie oraz wrażliwość społeczną, która przekłada się na odpowiedzialne zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Dział współpracuje z różnymi organizacjami pozarządowymi, innymi uczelniami czy ośrodkami szkolno-wychowawczymi.

Studentom z niepełnosprawnościami uczelnia oferuje:

- wsparcie psychologiczne,
- asystentów dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim oraz dla osób niewidomych, zgodnie ze wskazaniem w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności,
- alternatywne zajęcia z wychowania fizycznego (goalball, szachy),
- digitalizację materiałów dydaktycznych dla osób niewidomych,
- indywidualne zajęcia dla osób niewidomych (np. orientacja przestrzenna, tyfloinformatyka),
- możliwość korzystania ze zbiorów Akademickiej Biblioteki Cyfrowej,
- wsparcie logopedyczne dla osób z wadą wymowy,
- język angielski dla osób słabosłyszących,
- sekcje sportowe (goalball, tenis stołowy).

Uczelnia udziela pomocy finansowej studentom z niepełnosprawnościami poprzez stypendia oraz pomoc organizacyjną przez opiniowanie wniosków o indywidualną organizację studiów, przyjmowanie wniosków o urlop zdrowotny, a także pomoc w wypełnianiu wniosków do programu PFRON „Aktywny samorząd” – Moduł II.

W celu ułatwienia nauki oraz korzystania z zasobów bibliotecznych UKW zapewnia lupy dla osób słabowidzących w bibliotece, urządzenie lektorskie dla osób niewidomych, dyktafony dla osób mających problemy ze sporządzeniem notatek. W Oddziale Wypożyczeń dostępna jest usługa tłumacza języka migowego online dla osób niesłyszących i słabosłyszących. Dodatkowo w aulach znajduje się pętla indukcyjna. W bibliotece studenci mają możliwość z korzystać z pomieszczeń komputerowych (dostosowanych do osób niewidomych, słabowidzących oraz poruszających się na wózkach). Co więcej, do ich dyspozycji jest tablica interaktywna oraz program DisplayNote dostosowany dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz wzroku (z dodatkowym nagłośnieniem dla osób słabosłyszących).

Dużą rolę w społeczności akademickiej odgrywa [Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych](#), które jest nie tylko głosem i reprezentacją samych osób zainteresowanych, ale także pomysłodawcą różnych inicjatyw i imprez.

Międzynarodową mobilność studentów wspiera [Biuro Współpracy Międzynarodowej](#), oferujące studentom wyjazdy zagraniczne. Niezbędne informacje o mobilności dla studentów zawarte są na stronie internetowej biura. Dodatkowo na poziomie jednostki prowadzącej kierunek geografia, wyznaczono [koordynatora](#) (dr H. Michniewicz-Ankiersztajn) wspomagającego studentów w przygotowaniu niezbędnych dokumentów i wyboru uczelni partnerskiej.

Formy wsparcia aktywności sportowej, artystycznej i społecznej

Rozwój studentów w zakresie działalności artystycznej jest realizowany przede wszystkim przez [Chór Akademicki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego](#), do którego permanentnie jest prowadzony nabór studentów mających odpowiednie predyspozycje.

Poza zajęciami z wychowania fizycznego, wpisanymi do planu studiów, studenci mogą rozwijać swoje pasje sportowe w [Klubie Uczelnianym AZS UKW](#). Klub oferuje szereg sekcji sportowych, w tym sekcje piłki ręcznej kobiet i mężczyzn, sekcje lekkiej atletyki kobiet i mężczyzn, sekcje pływania,

koszykówki, judo, sportów siłowych, futsal kobiet, piłki nożnej i inne. Nadmienić należy, że studenci korzystają również z oferty sportowej klubów miasta, trenując tam w wybranych sekcjach.

Studenci zainteresowani pracą w radiu znajdą szeroką ofertę w [Radiu Uniwersyteckim](#). Jest to radio internetowe, które nieprzerwanie nadaje od 2007 r. Szeroką ofertę dla studentów ma działające od 2001 r. [Akademickie Centrum Wolontariatu](#), [Legia Akademicka](#), czy powstała w 2021 r. [UKWizja](#).

Formami wsparcia studentów służących motywowaniu do osiągnięcia lepszych wyników w nauce, są także stypendia, indywidualna organizacja studiów (IOS) oraz koła naukowe.

Tabela 10. Wsparcie z funduszu socjalnego studentów kierunku geografia (I stopień / II stopień).

Rodzaj stypendium/zapomoga	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Specjalne dla osób niepełnosprawnych	0/1	0/0	0/0
Socjalne	5/2	4/5	2/1
Rektora dla najlepszych studentów	3/4	4/4	4/4
Zapomoga	1/0	0/2	1/0

Zgodnie z [Regulaminem studiów](#) (§ 24) student może odbywać studia w trybie indywidualnej organizacji studiów (IOS). Zgodnie dokumentem ustanowionym w dniu 5.11.2019 r. przez Radę Kolegium III (określającym [szczegółowe warunki stosowania indywidualnej organizacji studiów – IOS](#)), zainteresowani mogą studiować w ramach IOS spełniając jeden z warunków wymienionych w pkt. 3 tego dokumentu. Przede wszystkim jest to forma przeznaczona dla studentów, którym sytuacja osobista czy zawodowa uniemożliwia realizowanie toku studiów na ogólnych zasadach. Mają oni wówczas możliwość do zindywidualizowanego planu studiów lub trybu i terminu zaliczania przedmiotów, jednakże z zastrzeżeniem, iż IOS nie może prowadzić do wydłużenia czasu studiów.

System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce obejmuje system nagród i wyróżnień (a) na poziomie uniwersyteckim (regulowany [Zarządzeniem Nr 1/2020/2021 Rektora UKW z dnia 1 października 2020 r.](#) w sprawie nagród i wyróżnień dla studentów i absolwentów UKW), m.in. dla najlepszego studenta i absolwenta kierunku na Kolegium III, konkurs na najlepszą pracę dyplomową na kierunku na poziomie Kolegium III, oraz (b) na poziomie zewnętrznym możliwość, m.in. skierowania wniosku o przyznanie Nagrody Naukowej Prezydenta Miasta Bydgoszczy lub Stypendiów Prezydenta dla wyróżniających się studentów, skierowania wniosku o przyznanie stypendium Ministra Edukacji i Nauki.

Niezwykle istotną formą wsparcia rozwoju naukowego studentów kierunku geografia jest funkcjonujące w Instytucie Geografii – [Studenckie Koło Naukowe „Geosfera”](#). Jest ono kontynuatorem działających w przeszłości w Instytucie Geografii kół naukowych, tj. Koła Naukowo-Turystycznego "EXTREMUS" oraz Koła Naukowego Studentów Geografii GEOSFERA24.

Głównymi celami działalności SKN „Geosfera” jest realizacja i rozwijanie zainteresowań naukowych studentów poprzez: popularyzację wiedzy; organizowanie obozów, ekspedycji, wyjazdów naukowych oraz spotkań o charakterze naukowym; uczestnictwo w imprezach organizowanych przez inne ośrodki naukowe; organizację konferencji naukowych, seminariów; publikacje naukowe studentów; aktywność w studenckich programach badawczych; czynny udział w targach edukacyjnych oraz działalność

kulturalną i środowiskową. Siedziba SKN „Geosfera” znajduje się w budynku Instytutu Geografii przy Placu Kościeleckich 8.

Od semestru letniego roku akademickiego 2020/2021 (11 marca 2020 r.) działalność SKN „Geosfera” została ograniczona wskutek pandemii.

W poprzednich latach inicjatywy podejmowane przez członków koła naukowego, ale i nie tylko zrzeszonych pod jego szyldem, polegała na wsparciu cyklicznych imprez popularnonaukowych organizowanych w Instytucie Geografii UKW. Do najważniejszych imprez z ostatniego okresu należały:

- Dzień Krajobrazu (2020), w którego ramach zorganizowano konkurs na najlepszy film krajobrazowy, uwzględniając hasło przewodnie Dnia Krajobrazu – „Drzewo w krajobrazie” – [link do konkursu](#); analogiczny konkurs zostanie przeprowadzony w roku akademickim 2022/2023;
- Dzień Turystyki (impreza cykliczna, ostatnia edycja rok 2022) – [link do wydarzenia](#);
- GIS Day (impreza cykliczna, ostatnia edycja 2020) – [link do relacji](#);
- Dzień Bułgarski (impreza cykliczna, ostatnia edycja rok 2019) – [link do relacji](#);
- Dzień Geografa (impreza cykliczna, ostatnia edycja rok 2022) – [link do wydarzenia](#).

Warto zaznaczyć, iż Instytut Geografii jest organizatorem Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Żegludze i Drogach Wodnych, której odbyło się już VI edycji (ostatnia w 2022 r.), a jej celem jest m.in. popularyzowanie wiedzy o drogach wodnych i morzu, transporcie wodnym, żegludze, żeglarstwie, polskich i europejskich rzekach, kanałach, ich znaczeniu gospodarczym – [link do relacji](#). Udział studentów w organizacji tej imprezy ma charakter wolontariatu.

Równie ważnym aspektem jest organizowanie i uczestnictwo w wyjazdach terenowych (warsztatów, wycieczek, wizyt studyjnych, itd.). W ich toku studenci mogą zapoznać się z ekspertami zewnętrznymi bądź uczestniczyć w badaniach naukowych. Do najważniejszych z nich, zrealizowanych w ostatnich latach z udziałem studentów kierunku geografia, były:

- Szkoła Letnia zorganizowana w ramach programu ERSAMUS+ - Blended Intensive Program, Cykl spotkań online + warsztaty terenowe w dniach 19-25.06.2022 na rzece Taglamento (Udine - Venice, Włochy) – organizator na UKW, dr Michał Habel, prof. uczelni – [link do relacji](#);
- wyjazd studyjny do Niemiec w ramach stypendium DAAD (organizator dr hab. Aleksandra Jezierska-Thole, prof. uczelni) – Berlin, Poczdam (2021) – [link do relacji](#);
- wyjazd do Karlskrone (Szwecja) 01/2020 – [link do relacji](#);
- warsztaty terenowe CRONE (2019) w czasie której prowadzone były badania infrastruktury turystycznej okolic Koronowa – [link do relacji](#);

Instytut Geografii jest unikalną jednostką dydaktyczno-naukową, która pod swoim adresem posiada skrzynkę geocachingową, pod nazwą „xWG Hotel - Instytut Geografii UKW”, włączając się tym samym aktywnie w inicjatywę gry terenowej mającej na celu popularyzowanie poznawania świata – [link do geoskrzynki](#).

Od roku akademickiego 2021/2022 na wniosek Samorządu Studenckiego, w oparciu o zapisy [Zarządzenia Rektora UKW Nr 96/2020/2021 z dnia 21 września 2021 r.](#) wprowadzono dla pierwszych roczników studiów I i II stopnia realizację zajęć wprowadzających. Zajęcia te trwające łącznie 15 godzin obejmują sześć modułów:

- Organizacja uczelni i etykieta akademicka – 2 godziny (opiekun rocznika),
- BHP – 4 godziny (specjalista z UKW),
- Szkolenie biblioteczne – 1 godzina (pracownik Biblioteki UKW),
- Szkolenie z praw i obowiązków studenta – 2 godziny (Samorząd Studencki),

- Szkolenie antydyskryminacyjne – 1 godzina (Pełnomocnik ds. pomocy psychologicznej),
- Planowanie kariery zawodowej – 5 godzin (Biuro Karier UKW).

Zgodnie z coroczną dobrą praktyką uczelnianą, w pierwszym dniu studiów dla studentów kierunku geografia odbywa się spotkanie organizacyjne z opiekunem roku. W czasie jego trwania, po złożeniu przez studentów ślubowania, przekazywane są wszystkie istotne informacje w zakresie wsparcia w nauce, pomocy materialnej, pomocy osobom z niepełnosprawnościami, mobilności studentów. Katalog przekazanych informacji obejmuje również omówienie strony internetowej Uniwersytetu, Instytutu wraz ze wskazaniem wszystkich niezbędnych informacji. Opiekun roku jest stale dostępny dla studentów i udziela im stosownych informacji.

W roku akademickim 2021/2022 (w semestrze zimowym) studenci I roku geografii mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach wyrównawczych (finansowanych w ramach zwiększenia przez MEiN subwencji dla uczelni). Zajęcia miały charakter bloków uzupełniających wiadomości z przedmiotów niezbędnych na tym kierunku (np. geografii – w nawiązaniu do podstawy programowej dla szkół ponadpodstawowych), jak i dawały szansę kompensacji w zakresie umiejętności komunikowania się, pracy zespołowej i innych kompetencji społecznych. Wskazane deficyty zdiagnozowano u absolwentów szkół średnich w wyniku długotrwałego kształcenia zdalnego.

Władze jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek geografia korzystają z dorobku wieloletniej dobrej praktyki akademickiej przy rozstrzyganiu wszelkich sporów i skarg napływających ze strony studentów. Pierwszy krok stanowi rozpoznanie problemu przez opiekuna roku, który w zależności od powagi sprawy angażuje w jej rozwiązanie: organy Dyrekcji Instytutu, Samorząd Studencki, bądź pełnomocników Rektora UKW według odpowiednich kompetencji. Większość spraw zgłaszana opiekunom została rozwiązana wskutek rozmów z wykładowcami.

Na Uniwersytecie funkcjonują pełnomocnicy Rektora: [ds. Praw Studentów](#), [Pełnomocnik ds. studentów z niepełnosprawnościami](#) oraz [ds. Pomocy Psychologicznej](#), do których zadań należy wsparcie społeczności akademickiej w rozwiązywaniu sytuacji problemowych odpowiednio w zakresie kompetencji.

Obsługą studentów w zakresie pomocy materialnej zajmuje się Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich. Zakres jego działania obejmuje: koordynację całokształtu spraw związanych z przyznawaniem i wypłatę świadczeń pomocy materialnej dla studentów, w tym również obcokrajowców, asystentów-stażystów i innych; całokształt spraw związanych z przydziałem miejsc w domach studenckich; sprawy i dokumentację związaną z ubezpieczeniem zdrowotnym studentów i doktorantów oraz ubezpieczeniem studentów od następstw nieszczęśliwych wypadków (w ramach zawartej umowy); współpracę z samorządem studenckim i innymi organizacjami studenckimi. Studenci studiów stacjonarnych mogą ubiegać się o [pomoc materialną w formie stypendium](#): socjalnego, specjalnego dla osób z niepełnosprawnościami, rektora dla najlepszych studentów, ministra za osiągnięcia w nauce, ministra za wybitne osiągnięcia sportowe oraz zapomogi.

Administracyjną obsługą studentów zajmuje się [Biuro Obsługi Studentów](#) (BOS) Kolegium III, znajdujące się przy ul. Ogińskiego 16. W skład Biura wchodzi: kierownik oraz trzech pracowników administracyjnych zajmujących się bezpośrednią obsługą studentów. BOS jest dostępny dla studentów codziennie, z wyjątkiem poniedziałków oraz w czasie zjazdów studentów niestacjonarnych. Na [stronie internetowej BOS](#) obok podstawowych informacji związanych z kontaktem do Biura, przedstawione są również wszelkie procedury związane z tokiem studiów wraz z wzorami dokumentów do pobrania. Pomoc w bieżącej obsłudze studentów ma miejsce również w samej jednostce prowadzącej kierunek geografia, tj., w sekretariacie dyrektora ds. kształcenia, gdzie na etacie zatrudniony jest jeden pracownik administracyjny.

[Samorząd studencki](#) pełni bardzo ważną rolę w ramach społeczności akademickiej, umożliwiając skuteczną współpracę na linii student – UKW. Przedstawiciele Samorządu Studenckiego uczestniczą w pracach Rady Kolegium), uczestniczą również w procedurze wyboru Dyrektora Kolegium. Samorząd studencki działa w Instytucie Geografii na poziomie Samorządu Studenckiego Kolegium III – pod kierunkiem Przewodniczącej na kadencję 2021/2023 – p. Justyny Kwaśniewskiej. Do najważniejszych funkcji samorządu studenckiego należą reprezentowanie studentów przed organami władz uczelni wszystkich szczebli oraz obrona praw i interesów studentów. W ramach kompetencji dydaktycznych samorząd studencki wyraża pisemną opinię na temat programów studiów (w tym planów studiów i programów kształcenia) i odnośnie nowych kierunków studiów, deleguje przedstawicieli studenckich do Rady Kolegium i Rady kierunku, opiniuje harmonogram egzaminów w sesji egzaminacyjnej.

Studentów wchodzących na rynek pracy wspiera [Biuro Karier Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#). Jednostka ta świadczy nieodpłatnie usługi dla studentów i absolwentów polegające na: konsultacjach z doradcą zawodowym, pomocy w zakresie wskazania miejsc nieodpłatnych praktyk studenckich wynikających z programu studiów, wsparciu w aspektach teleinformatycznych (m.in. pomoc w założeniu skrzynki pocztowej, stworzeniu profesjonalnego CV, itd.), wyszukiwaniu staży, warsztatów, szkoleń czy targów pracy. Równocześnie stanowi punkt dostępowy dla zainteresowanych podmiotów ze strony pracodawców, pod kątem pozyskania absolwentów studiów.

Biuro Karier UKW prowadzi również monitoring karier zawodowych absolwentów UKW, zgodnie z zapisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668), w terminie 1 roku oraz po 3 latach od ukończenia studiów, mając na celu weryfikację jakości i efektywności kształcenia.

Proces ankietyzacji, poza opisaną wyżej oceną prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku, obejmuje również ocenę środowiska kształcenia. Podstawę prawną stanowi [Zarządzenie 46/2019/2020 Rektora UKW z dnia 2 marca 2020 r.](#) w sprawie ustalenia ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego. Studenci oceniają je po zakończeniu każdego z semestrów, według następujących wskaźników: tygodniowy plan zajęć, liczebność grup konwersatoryjnych, warunki odbywania zajęć (dostosowanie sal dydaktycznych do liczebności grup), wyposażenie sal w sprzęt i pomoce dydaktyczne, zabezpieczenie procesu kształcenia w zakresie dostępności zbiorów bibliotecznych oraz obsługa studentów przez dziekanat. Wyniki ewaluacji mają umożliwić podnoszenie poziomu jakości oraz skuteczności procesu kształcenia. Dane ogólne dla Kolegium III znajdują się na [stronie internetowej jednostki](#).

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Stworzenie systemu umożliwiającego studentom oceny systemu wsparcia materialnego oraz motywacyjnego realizowanego na Wydziale. Można to realizować przez ankietyzację lub cykliczne	W związku ze zmianami wynikającymi z zapisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. 2018, poz. 1668), w skład rady kierunku wchodzi przedstawiciele studentów (na podstawie Regulaminu Rady kierunku (Zarządzenie Nr 19/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rady Kierunku w Uniwersytecie Kazimierza

	otwarte spotkania z Dziekanem na ten temat.	<i>Wielkiego w Bydgoszczy</i>), stąd też na bieżąco oceniają system wsparcia materialnego i motywacyjnego.
2.	Dodatkowo nagradzać i promować studentów, którzy biorą udział w studenckim ruchu naukowym albo działają na rzecz Jednostki.	System motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w nauce obejmuje system nagród i wyróżnień (a) na poziomie uniwersyteckim (regulowany Zarządzeniem Nr 1/2020/2021 Rektora UKW z dnia 1 października 2020 r. w sprawie nagród i wyróżnień dla studentów i absolwentów UKW), m.in. dla najlepszego studenta i absolwenta kierunku na Kolegium III, konkurs na najlepszą pracę dyplomową na kierunku na poziomie Kolegium III, oraz (b) na poziomie zewnętrznym możliwość, m.in. skierowania wniosku o przyznanie Nagrody Naukowej Prezydenta Miasta Bydgoszczy lub Stypendiów Prezydenta dla wyróżniających się studentów, skierowania wniosku o przyznanie stypendium Ministra Edukacji i Nauki. Równocześnie na poziomie Instytutu Geografii studenci zaangażowani w życie jednostki, biorący czynny udział w wydarzeniach organizowanych w Instytucie, są promowani i nagradzani przez Dyрекcję IG za pomocą wyróżnień i dyplomów.
3.	Uporządkowanie problemu ponoszenia przez studentów kosztów programowych zajęć terenowych.	<p>Wysokość budżetu przeznaczona na realizację zajęć terenowych w danym roku obliczeniowym, wynika z Zarządzenia Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego – przykładowo dla roku 2022 Nr 23/2021/2022 z dnia 28 grudnia 2021 r.</p> <p>Dyrektor Kolegium rozdziela środki finansowe przeznaczone na realizację zajęć terenowych, według odpowiedniego algorytmu, tym samym w latach 2020-2022, na Instytut Geografii przypada kwota 16642,00 zł, która w całości przeznaczana jest na dofinansowanie ćwiczeń terenowych zawartych w planach studiów, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2022 – 5 zajęć terenowych na kierunku Geografia; • 2021 – 6 zajęć terenowych na kierunku Geografia; • 2020 – 6 zajęć terenowych na kierunku Geografia, <p>Należy zaznaczyć, iż dofinansowanie odbywa się na wniosek prowadzącego zajęcia, a część zajęć terenowych odbywa się bezkosztowo.</p> <p>Dokłada się starań, by zminimalizować wysokość kosztów ponoszonych przez studentów. Jednakże, w momencie braku systematycznego zwiększenia kosztów przeznaczanych na dofinansowanie zajęć terenowych, może nastąpić problem z ich realizacją.</p>

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Polityka informacyjna jednostki prowadzącej kierunek geografia jest zgodna z ogólną polityką prowadzoną w tym zakresie przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Otwarty dostęp do informacji publicznej ma na celu skrócenie czasu pozyskania informacji przez różne grupy interesariuszy, i jest jednym z wyznaczników skuteczności obiegu informacji w społeczeństwie.

Publiczny dostęp do informacji jest zapewniony za pośrednictwem witryny internetowej Uczelni - adres: www.ukw.edu.pl oraz biuletynu informacji publicznej – adres: <https://bip.ukw.edu.pl/jednostka/biuletyn-informacji-publicznej>.

Szczegółowe informacje dotyczące procedur związanych z tokiem studiów (m.in. aktualności dydaktyczne, dyżury dla studentów, kontakt do opiekunów roczników, realizacja praktyk zawodowych, zasady dyplomowania, międzynarodowej wymiany studenckiej Erasmus+, zerowej sesji egzaminacyjnej, indywidualnej organizacji studiów, wyników ewaluacyjnych, planu studiów) znajdują się na stronach internetowych Kolegium III i Instytutu Geografii:

poziom Kolegium III – adres: https://www.ukw.edu.pl/jednostka/kolegium_iii

poziom Instytutu Geografii – adres: https://geografia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_geografii

Struktura treści zawartych na stronie internetowej Jednostki prowadzącej kierunek studiów geografia jest zaprojektowana w sposób umożliwiający łatwy dostęp do wszystkich niezbędnych informacji dla wszystkich grup interesariuszy (kandydaci, studenci, pracownicy, otoczenie społeczno-gospodarcze), a także wyposażona jest w odpowiednie narzędzia dla osób z niepełnosprawnościami – m.in. w deklarację dostępności.

Dostęp do informacji możliwy jest również z wykorzystaniem narzędzi systemu USOSweb (<https://www.usosweb.ukw.edu.pl>), systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD) (<https://www.apd.ukw.edu.pl>), serwisu Ankieter (<https://www.ankieter.ukw.edu.pl>), systemu rejestracji na zajęcia, portalu rekrutacyjnego (<https://irka.ukw.edu.pl/pl/>), katalogu pracowników (<https://www.ukw.edu.pl/pracownicy/lista/>), Bazy Dorobku Naukowego Pracowników UKW (<http://bibliografia.ukw.edu.pl/>), itp.).

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji dla potencjalnych przyszłych studentów. Portal rekrutacyjny zawiera wszystkie niezbędne informacje na temat wymogów oczekiwanych od kandydata na studenta geografii, procedur rekrutacyjnych oraz przedmiotów realizowanych na kierunku. Dostęp do ww. informacji możliwy jest poprzez strony internetowe: <http://rekrutacja.ukw.edu.pl/>, <https://irka.ukw.edu.pl/pl/>.

Informacje na temat bieżącej działalności Instytutu znajdują się na stronie internetowej jednostki w zakładkach aktualności i aktualności dydaktyczne:

- https://geografia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_geografii/aktualnosc_instytut_geo),
- https://geografia.ukw.edu.pl/jednostka/instytut_geografii/aktualnosc_dydaktyczne_ig

Znajdują się tam na bieżąco aktualizowane informacje ważne z punktu widzenia procesu dydaktycznego i organizacyjnego Instytutu, w szczególności dotyczące działalności całej wspólnoty akademickiej Instytutu, m.in. o konferencjach, działalności studenckiego koła naukowego, konkursach, dodatkowych wykładach.

Równie ważnymi kanałami informacyjnymi, zważywszy na XXI wiek, są media społecznościowe Instytutu Geografii, które umożliwiają w obecnych czasach najszybsze przekazywanie informacji społeczności akademickiej:

- Facebook: <https://www.facebook.com/InstGeo>
- Instagram: <https://www.instagram.com/instgeoukw/>

Ruch (liczba wejść) na stronie internetowej Instytutu oraz w mediach społecznościowych jest monitorowany, w celu analiz kompleksowości przekazywanych informacji, w tym pod kątem procesu rekrutacji.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy funkcjonuje System Zapewnienia Jakości Kształcenia (zgodnie z [zapisami Zarządzenia Rektora UKW Nr 41/2020/2021 z dnia 10 stycznia 2021 r.](#)), którego kształt wynika ze zmian wprowadzonych ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.). Konstrukcja i narzędzia systemu ewoluowały na przestrzeni lat, obejmując aktywnym udziałem wszystkich członków społeczności akademickiej oraz interesariuszy zewnętrznych. Obecnie kluczowymi ogniwami w zakresie zapewnienia jakości kształcenia są: Rektor Uniwersytetu, Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia, Pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia, Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia, Rady Kolegium, Rady Kierunków. Monitorowanie i ewaluacja jakości kształcenia, pod kątem ocenianego kierunku studiów, obejmuje w szczególności:

- bieżące monitorowanie realizacji programów kształcenia realizowane przez Rady kierunków oraz Rady Kolegiów;
- weryfikację efektów uczenia się w ramach poszczególnych programów studiów;
- ocenę skuteczności doboru narzędzi i metody dydaktycznych służących osiągnięciu zamierzonych efektów uczenia się;
- badania ankietowe studentów dotyczące oceny zajęć dydaktycznych oraz oceny środowiska kształcenia;
- monitorowanie losów absolwentów;
- modyfikację programów studiów w oparciu o wyniki analiz zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz oczekiwania interesariuszy zewnętrznych;
- dokumentowanie przebiegu studiów z wykorzystaniem narzędzi dostępnych w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów.

System Zapewniania Jakości Kształcenia na kierunku geografia obejmuje podejmowanie działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich formach i poziomach kształcenia: w trakcie bieżącej realizacji procesu dydaktycznego (Dyrektor Kolegium III wraz z administracją Kolegium III, system USOSweb). W szczególności normuje: hospitację zajęć (Zastępca Dyrektora IG ds. Kształcenia), odbywanie i dokumentowanie praktyk zawodowych (opiekun kierunkowy praktyk z ramienia IG oraz opiekun praktyk w miejscu ich odbywania), proces dyplomowania (promotor, recenzent, Rada kierunku, Zastępca Dyrektora IG ds. Kształcenia), procedurę antyplagiatową (JSA, wsparcie administracją Kolegium III), pomoc materialną (Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich), a także weryfikację efektów uczenia się (Rada kierunku).

Za należyłą realizację efektów przypisanych do poszczególnych przedmiotów w ramach planu studiów oraz ich dokumentowanie odpowiedzialni są wyznaczeni koordynatorzy przedmiotów (wraz z pozostałymi prowadzącymi dany przedmiot / formę przedmiotu – jeżeli moduł prowadzony jest przez kilka osób). W przypadku stwierdzenia trudności lub niemożliwości osiągnięcia efektów kształcenia koordynatorzy mają obowiązek przekazania pisemnej informacji odpowiedniej Radzie kierunku,

niezwłocznie po zakończeniu zajęć dydaktycznych z przedmiotu w danym semestrze. Pozostałe kwestie pracowników dotyczące modyfikowania treści programowych, efektów, czy planu studiów są indywidualnie analizowane w ramach spotkań Rady kierunku i przechowywane w dokumentacji.

Ponadto Rada kierunku systematycznie monitoruje sylabusy przedmiotów, pod kątem skuteczności osiągnięcia i oceny wyznaczonych efektów uczenia się. Na poziomie uniwersyteckim wprowadzono [Zarządzenie Rektora UKW Nr 57/2017/2018 z dnia 3 lipca 2018 r.](#) w sprawie wprowadzania opisu modułu/przedmiotu do systemu USOS i USOSweb, ujednolicające treść sylabusu na całym Uniwersytecie.

Dla kierunku geografia, podobnie jak i w odniesieniu do innych kierunków prowadzonych przez Instytut Geografii, Zastępca Dyrektora ds. Kształcenia ogłasza obsadę zajęć dydaktycznych, w oparciu o kompetencje wynikające z zapisów Regulaminu studiów, zgodnie z ustawowymi regulacjami i kompetencjami kadry pracowników badawczo-dydaktycznych, dydaktycznych, zgodnie z profilem praktycznym. W etap ten zaangażowane są odpowiednie Rady kierunku, wskazujące propozycje obsady zajęć na dany rok akademicki. Cały proces, zgodnie z kompetencjami, nadzoruje Dyrektor Kolegium III.

Jednym z elementów służącym podnoszeniu jakości kształcenia jest ocena okresowa nauczyciela akademickiego. Podstawę prawną przeprowadzenia oceny okresowej reguluje [Zarządzenie Rektora UKW Nr 97/2019/2020 z dnia 30 września 2020 r.](#) w sprawie kryteriów oceny okresowej z zakresu działalności naukowej i artystycznej wraz z [Zarządzeniem aktualizującym Nr 76/2020/2021 Rektora UKW z dnia 30 maja 2021 r.](#) na podstawie art. 128 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.). Ocena dokonywana jest przez Komisję Oceniającą Instytutu Geografii, z uwzględnieniem opinii bezpośredniego przełożonego funkcjonalnego i Zastępcy Dyrektora IG ds. Kształcenia. Składowymi oceny pracownika jest działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna.

Na kierunku geografia prowadzone są hospitacje zajęć dydaktycznych, w oparciu o wytyczne zawarte z [Zarządzeniem Nr 33/2020/2021 Rektora UKW z dnia 17 grudnia 2020 r.](#) w sprawie wytycznych Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia dotyczących hospitacji zajęć dydaktycznych realizowanych w UKW w Bydgoszczy oraz dokumentu uszczegóławiającego – [Regulaminu hospitacji w IG](#) od roku akademickiego 2020/2021 zatwierdzonego dnia 4 lutego 2021 r. przez Radę Kolegium III. Hospitacjom podlegają wszyscy pracownicy realizujący zajęcia dydaktyczne, wyznaczeni przez Zastępcę Dyrektora IG ds. Kształcenia według ogłoszonego corocznie do 30 listopada harmonogramu, planowo przed oceną okresową lub dodatkowo w przypadku zaistnienia niepokojącej sytuacji związanej z procesem kształcenia.

Studenci kierunku geografia mają realny wpływ na doskonalenie programu kształcenia na kierunku. Jest to możliwe dzięki wypełnianiu anonimowych ankiet w systemie USOSweb, za pomocą których studenci oceniają w skali od 1 (źle) do 5 (bardzo dobrze) realizację przedmiotów w cyklu. Ocena uwzględnia następujące kryteria: zapoznanie studentów z programem przedmiotu, dostępność wykładowcy na konsultacjach, punktualność odbywania zajęć, przygotowanie do zajęć, przystępność przekazywanych treści, tempo prowadzenia zajęć, życzliwość wobec studentów, inspirowanie do samodzielnego myślenia, zdobywanie nowej wiedzy/umiejętności oraz ocenianie zgodne z kryteriami. Prowadzący zajęcia dydaktyczne zapoznają się z wynikami ankiet ewaluacyjnych w systemie USOSweb, po czym Zastępca Dyrektora IG ds. Kształcenia składa sprawozdanie na ręce Dyrektora Kolegium III z wnioskami z procesu ankietyzacji. Rada Kolegium, na podstawie sprawozdania Dyrektora Kolegium, analizuje wyniki ankiet studenckich na poziomie Kolegium oraz wnioski sformułowane na ich podstawie.

Interesariusze zewnętrzni wpływają na doskonalenie programu studiów poprzez uwagi do przekazywanego im do zaopiniowania programu kształcenia. Interesariusze zewnętrzni opiniują program kształcenia, uwzględniając odniesienia do potrzeb rynku pracy w momencie zmian w planach studiów. Niezbędną dokumentację w tym zakresie gromadzi Rada kierunku. Interesariusze wewnętrzni, do których zalicza się Samorząd Studencki, studentów, pracowników, Radę Kolegium oraz Uniwersytecką Radę ds. Kształcenia, również uczestniczą w opiniowaniu zmian programie kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	<p>Zaleca się zwiększenie działań usprawniających: monitorowanie procesu dyplomowania (zwłaszcza w zakresie kontroli zgodności tematyki prac dyplomowych oraz poziomu prac), weryfikację efektów kształcenia uzyskanych podczas praktyk.</p>	<p>Zgodnie z kompetencjami wynikającymi z Regulaminu Rady kierunku (Zarządzenie Nr 19/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rady Kierunku w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – par. 3, pkt. 2.4), Rada „...zatwierdza tematy prac dyplomowych.”</p> <p>W ramach zebrania Rady kierunku, następuje ocena zgodności propozycji tematu pracy dyplomowej z kierunkiem studiów; ewentualne nieścisłości zgłaszane są za pośrednictwem Zastępcy Dyrektora ds. kształcenia do promotora w celu uszczegółowienia /przeredagowania tematu czy zakresu pracy. Po czym zbiorcza lista tematów przekazywana jest do Dyrektora Kolegium III.</p> <p>Wprowadzono procedurę oceny jakości procesu dyplomowego (obowiązująca od dnia 1 marca 2021 r.) obejmującą wewnętrzną kontrolę zgodności przebiegu tego procesu w Instytucie Geografii UKW z aktami prawnymi na poziomach: Uniwersytetu, Kolegium III oraz Instytutu, mając na celu zwiększenie dbałości o przebieg procesu dyplomowania i wyeliminowanie ewentualnych nieprawidłowości.</p> <p>Weryfikacja efektów kształcenia uzyskanych podczas praktyk następuje dwuetapowo: (i) przez opiekuna praktyki w podmiocie, na etapie wypełniania opinii wystawionej przez pracodawcę, powiązanej z założonymi efektami kształcenia oraz (ii) przez kierunkowego opiekuna praktyki zawodowej – w momencie oceny zgodności programu praktyki poprzez zebraną dokumentację z jej przebiegu, w celu wystawienia oceny w systemie USOS.</p>

2.	<p>Zaleca się poprawę działań informacyjnych polegających m.in. na zwiększeniu zakresu przekazywanych informacji poprzez dostosowanie ich do potrzeb wszystkich grup interesariuszy, tj. kandydatów na studia, studentów, przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, zaleca się też zamieszczenie na stronie internetowej Wydziału informacji i materiałów związanych z systemem zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia.</p>	<p>Mając na uwadze istotę szybkiej komunikacji z kandydatami, studentami i otoczeniem społeczno-gospodarczym, w oparciu o narzędzia dostępne na Uniwersytecie działania informacyjne z wszystkimi grupami interesariuszy odbywają się za pomocą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla kandydatów na studia: <ul style="list-style-type: none"> - strona internetowa Instytutu Geografii, - systemy rekrutacyjne: http://rekrutacja.ukw.edu.pl/, https://irka.ukw.edu.pl/pl/, - media społecznościowe: Facebook: https://www.facebook.com/InstGeo, Instagram: https://www.instagram.com/instgeoukw/; • dla studentów: <ul style="list-style-type: none"> - strona internetowa Instytutu Geografii, - systemy rekrutacyjne: http://rekrutacja.ukw.edu.pl/, https://irka.ukw.edu.pl/pl/, - media społecznościowe: Facebook: https://www.facebook.com/InstGeo, Instagram: https://www.instagram.com/instgeoukw/; - system USOSweb, umożliwiający m.in. przesyłanie poczty USOSmail, informacje profilowe; - w formie e-learningu, z wykorzystaniem platformy Moodle, zgodnie z z Uchwałą Senatu Nr 52/2017/2018 z dnia 27 lutego 2018 r. - w czasie pandemii, regulowanym odpowiednimi zarządzeniami Rektora UKW (patrz pkt. 10 raportu samooceny) z wykorzystaniem narzędzi MS-Teams, m.in. zespołu, czat, zadania, etc. • dla przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego: <ul style="list-style-type: none"> - strona internetowa Instytutu Geografii, - strona internetowa Centrum Transferu Technologii i Innowacji UKW; <p>Ponadto, informację i materiały związane z Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia, zgodnie z zapisami</p>
----	--	---

		<p>zarządzenia Rektora UKW Nr 41/2020/2021 z dnia 10 stycznia 2021 r., udostępniane są członkom rady kierunku, tym samym interesariuszom zewnętrznym i wewnętrznym, procedury dostępne są na stronie internetowej jednostki Instytutu Geografii w zakładce Jakość kształcenia, oraz na stronie Kolegium III w zakładce Ankietyzacja.</p>
3.	<p>Zaleca się stworzenie narzędzi pozwalających studentom na ocenę udostępniania informacji o programie i procesie kształcenia.</p>	<p>W latach 2017-2018 powołano na Wydziale Kultury Fizycznej, Zdrowia i Turystyki (w ramach którego funkcjonował kierunek geografia) Zespół zadaniowy ds. monitorowania satysfakcji studentów z dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia – przewodniczący dr Dawid Szatten, członkowie: studenci wszystkich kierunków realizowanych w IG.</p> <p>W związku ze zmianami wynikającymi z zapisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. 2018, poz. 1668), w skład rady kierunku wchodzi przedstawiciele studentów (na podstawie Regulaminu Rady kierunku (Zarządzenie Nr 19/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Rady Kierunku w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), stąd też na bieżąco oceniają program i proces kształcenia.</p>
4.	<p>Zaleca się zamieszczanie w rocznych sprawozdaniach związanych z zapewnieniem jakości kształcenia na Wydziale rekomendacji działań naprawczych na kolejny rok akademicki oraz informacji o realizacji zmian dokonywanych w odniesieniu do zaleceń sformułowanych w poprzednim roku akademickim.</p>	<p>Na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy funkcjonuje System Zapewnienia Jakości Kształcenia, zgodnie z zapisami zarządzenia Rektora UKW Nr 41/2020/2021 z dnia 10 stycznia 2021 r., w ramach którego w rocznych sprawozdaniach z funkcjonowania systemu zawarto m.in. punkty odnoszące się do: (a) realizacji rekomendacji z poprzedniego roku akademickiego, (b) wnioski i rekomendacje.</p> <p>Zgodnie z zapisami ww. zarządzenia „Sprawozdania dotyczące funkcjonowania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w podstawowych jednostkach organizacyjnych przygotowywane są przez zastępców kierowników ds. kształcenia i przedkłada dyrektorowi kolegium do 30 listopada każdego roku.” Po czym „Dyrektor kolegium przygotowuje syntetyczne coroczne sprawozdania dotyczące ewaluacji jakości kształcenia oraz funkcjonowania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i przedkłada je radzie kolegium w terminie do 31 stycznia.” Na końcowym etapie „Uniwersytecka rada ds. kształcenia przyjmuje sprawozdania dotyczące funkcjonowania Systemu Zapewniania Jakości</p>

		Kształcenia od dyrektorów kolegiów na posiedzeniu w lutym/marcu i przedkłada je rektorowi.”
--	--	--

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

Wpływ pandemii na proces dydaktyczny (rok akademicki 2019/2020)

Dynamiczny rozwój sytuacji pandemicznej w roku akademickim 2019/2020 spowodował, iż dnia 11 marca 2020 r. wskutek publikacji [Zarządzenia Rektora UKW Nr 48/2019/2020](#) w sprawie zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 wśród społeczności akademickiej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w terminie od 11 marca do dnia 27 marca 2020 r. odwołano wszystkie formy zajęć dla studentów na Uniwersytecie. Dyrekcja Instytutu Geografii od pierwszego dnia tej bezprecedensowej sytuacji pozostawała w stałym kontakcie, zarówno z pracownikami jak i studentami (bezpośrednio jak i z wykorzystaniem opiekunów roczników i starostów), poprzez kontakt mailowy, telefoniczny, [informacji zamieszczanych na stronie internetowej](#) jak i w mediach społecznościowych, opracowując plan działań mających na celu jak najszybsze wznowienie procesu dydaktycznego – z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej, bądź w przypadku zaistnienia takiej możliwości – w kontakcie bezpośrednim z prowadzącym.

Na poziomie Uczelni równie sprawnie następowały decyzje i działania systemowe. Już w dniu 13 marca 2020 r. do wszystkich pracowników Uniwersytetu zostało przesłane pismo od Pełnomocnika Rektora UKW ds. Organizacji procesu Kształcenia, dotyczące możliwości wykorzystania w procesie kształcenia platformy Moodle UKW (dla przeszkolonych wcześniej pracowników). Pozostali pracownicy zobowiązani zostali do przemyślenia sposobu weryfikacji efektów uczenia się w przypadku przedłużenia się okresu zawieszenia zajęć dydaktycznych oraz jeżeli to możliwe kontynuowanie zawieszonych zajęć w trybie zdalnym. Z dniem 16 marca 2020 r. w Instytucie Geografii został ustanowiony system realizacji zajęć dydaktycznych w oparciu o narzędzia pracy zdalnej, a pracownicy raportowali Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia realizację zajęć z ich wykorzystaniem, bądź przeniesienie na okres, kiedy będzie możliwa ich realizacja w kontakcie bezpośrednim z prowadzącym, wynikająca ze specyfiki treści przedmiotu i efektów uczenia się.

Wsparcie społeczności akademickiej miało miejsce we wszystkich sferach, m.in. poprzez działania ułatwiające dostęp do pomocy psychologicznej dla kadry i studentów. W dniu 19 marca 2020 r., czyli w 8 dni po zamknięciu Uczelni wywołanym sytuacją epidemiologiczną, do studentów i pracowników Uniwersytetu została przekazana informacja o możliwości bezpośredniego kontaktu z Pełnomocnikiem Rektora ds. Pomocy Psychologicznej.

W dniu 24 marca 2020 r. na mocy [Zarządzenia Nr 52/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego](#) w sprawie zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 wśród społeczności akademickiej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, przedłużono zawieszenie wszelkich kontaktowych form zajęć do dnia 10 kwietnia 2020 r. Natomiast w dniu 25 marca 2020 r. Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia w liście otwartym do społeczności akademickiej, wskazał duży zasób narzędzi do pracy zdalnej.

W Instytucie Geografii proces dydaktyczny z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej w przypadku większości przedmiotów kontynuowano w pełnym zakresie. Było on raportowany przez prowadzących do Zastępcy Dyrektora ds. Kształcenia w okresach:

- od 11 marca 2020 r. do 23 marca 2020 r.,
- od 24 marca 2020 r. do 10 kwietnia 2020 r.,

- od 14 kwietnia 2020 r. do 17 maja 2020 r.

Sprawozdania zbiorcze zostały przekazywane do Dyrektora Kolegium III. Wynikało z nich, że dwa rodzaje modułów nie są na bieżąco realizowane: Ze względu na specyfikę - ćwiczenia terenowe oraz praktyki zawodowe – ze względu na brak możliwości przyjęcia studenta w miejscu praktyki (lockdown kraju).

W dniu 8 kwietnia 2020 r. opublikowano [Zarządzenie Nr 55/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#) w sprawie zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 wśród społeczności akademickiej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, ponownie przedłużające zawieszenie wszelkich form kontaktowych zajęć dydaktycznych do dnia 17 maja 2020 r.

Od 1 maja 2020 r. każdy pracownik i student Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy dysponuje dostępem do platformy Microsoft Office 365, w tym MS-Teams – aplikacji umożliwiającej prowadzenie zajęć dydaktycznych w formie kontaktu synchronicznego.

W dniu 7 maja 2020 r. opublikowano [Zarządzenie Nr 58/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#) w sprawie wytycznych dotyczących organizacji procesu kształcenia oraz trybu przeprowadzania i organizacji egzaminów dyplomowych w formie zdalnej, a także dostosowania organizacji roku akademickiego 2019/2020 w okresie zagrożenia wirusem SARS-CoV-2, regulujące prowadzenie zajęć dydaktycznych w formie zdalnej do dnia 16 czerwca 2020 r.

Również samorząd studencki aktywnie włączył się w proces informowania o przebiegu procesu kształcenia, organizując systematyczne spotkania z Prorektorem ds. Studenckich i Jakości Kształcenia w formie wideokonferencji (m.in. w dniu 12 maja 2020 r.).

Większość zajęć dydaktycznych w Instytucie Geografii zrealizowano zgodnie z planem zajęć w trybie synchronicznego kontaktu. Zastępca Dyrektora ds. Kształcenia oraz Przewodniczący Rady kierunku, zgodnie z przyjętą procedurą zostali dopisani do wszystkich grup w aplikacji MS-Teams, co umożliwiło nadzór nad realizacją zajęć i przypisanych im efektów uczenia się. Powyższe zarządzenie dopuszczało realizację części zajęć w reżimie sanitarnym w bezpośrednim kontakcie – zostało to wykorzystane przez pracowników realizujących zajęcia terenowe, które odbyły się w okresie letnim (zmniejszonej zachorowalności), bądź wykorzystano możliwość systemowego bezpłatnego wpisu warunkowego na przyszły semestr – przenosząc część zajęć dydaktycznych na kolejny rok akademicki. [Zarządzenie Nr 58/2019/2020](#) regulowało także formę zaliczeń i egzaminów w letniej sesji egzaminacyjnej w formie stacjonarnej lub zdalnej. Większość przedmiotów podlegało zaliczeniu z wykorzystaniem narzędzi komunikacji zdalnej, tj. egzaminów, testów, prac zaliczeniowych przesyłanych za pomocą systemu bądź poczty Zimbra UKW. Realizacja zajęć dydaktycznych w trybie kontaktu synchronicznego umożliwiała bieżące śledzenie realizacji założonych efektów uczenia się, w oparciu o aktywność studentów, realizację zadań cząstkowych, projektów, testów sprawdzających wiedzę studenta.

[Zarządzenie Nr 58/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy](#) w sprawie wytycznych dotyczących organizacji procesu kształcenia oraz trybu przeprowadzania i organizacji egzaminów dyplomowych w formie zdalnej, a także dostosowania organizacji roku akademickiego 2019/2020 w okresie zagrożenia wirusem SARS-CoV-2, regulowało możliwość przeprowadzenia egzaminów dyplomowych w roku akademickim 2019/2020 w trybie zdalnym lub kontaktu bezpośredniego. Zdecydowana większość egzaminów dyplomowych odbyła się w Instytucie Geografii w sposób tradycyjny, z zachowaniem odpowiedniego reżimu sanitarnego.

Realizacja praktyki zawodowej przez studentów w roku akademickim 2019/2020 była utrudniona ze względu na sytuację pandemiczną. Początkowe wstrzymanie realizacji wszelkich zajęć dydaktycznych ([Zarządzenie Rektora UKW Nr 48/2019/2020](#)) wręcz je uniemożliwiało. Jednakże w toku rozwoju sytuacji pandemicznej oraz ewolucji prawa Uczelnianego, była możliwość realizacji praktyki

zawodowej. Już w dniu 8 maja 2020 r. do opiekunów praktyk zawodowych w Instytucie Geografii zostały rozesłane rekomendacje Ministerialne odnośnie możliwości realizacji praktyk zawodowych w sposób zdalny. Natomiast większość studentów zdecydowała o przesunięciu realizacji praktyki, zgodnie z możliwościami Regulaminu praktyki zawodowej, na okres wakacyjny.

ROK AKADEMICKI 2020/2021

Zgodnie z [zapisami Zarządzenia nr 85/2019/2020 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 8 września 2020 r.](#) w sprawie wytycznych dotyczących organizacji procesu kształcenia oraz trybu przeprowadzania i organizacji egzaminów dyplomowych w formie zdalnej, a także dostosowania organizacji semestru zimowego roku akademickiego 2020/2021 i ogólnych zasad bezpieczeństwa sanitarnego obowiązującego w Domach Studenta w okresie zagrożenia wirusem SARS-CoV-2, zajęcia dydaktyczne na studiach stacjonarnych w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021 prowadzone były w formie hybrydowej/mieszanej. Zajęcia dydaktyczne (z wyłączeniem zajęć wykładowych) dla I i ostatniego semestru studiów I i II stopnia kierunku geografia realizowano w formie stacjonarnej z zachowaniem aktualnie obowiązujących wymogów bezpieczeństwa i reżimu sanitarnego. Wykłady natomiast realizowane były w formie zdalnej.

Zajęcia dydaktyczne, które zostały przesunięte z roku akademickiego 2019/2020 na mocy zapisów [Zarządzenia Rektora UKW Nr 58/2019/2020](#) zostały odrobione. W roku akademickim 2020/2021 zachowane zostały wypracowane narzędzia nadzoru Zastępcy Dyrektora IG ds. Kształcenia i odpowiednich Przewodniczących Rad kierunku nad realizacją procesu dydaktycznego w platformie MS-Teams.

ROK AKADEMICKI 2021/2022

Prowadzenie zajęć dydaktycznych w semestrze zimowym roku akademickim 2021/2022 władze Uczelni uregulowały w [Zarządzeniu Nr 91/2020/2021 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 9 września 2021 r.](#) oraz w [Zarządzeniu Nr 29/2021/2022 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 25 stycznia 2022 r.](#) w sprawie organizacji kształcenia w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022. Do dnia 22 lutego 2022 r. na UKW zajęcia dydaktyczne prowadzone były w formie hybrydowej, tj. wykłady i lektoraty z wykorzystaniem formy zdalnej, pozostałe w trybie stacjonarnym.

Na mocy [Zarządzenia Nr 8/2021/2022 Rektora UKW z dnia 4 listopada 2021 r.](#) w sprawie organizacji kształcenia w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022 w dniach od 8 do 21 listopada 2021 r., nastąpił chwilowy powrót Uczelni do prowadzenia wszystkich zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość, z wyłączeniem praktyk. Doświadczenie wypracowane w poprzednim okresie, umożliwiło natychmiastowe i bezproblemowe przejście z formami poza wykładowymi zajęć na platformę MS-Teams i Moodle.

W semestrze letnim poszczególne moduły były prowadzone zgodnie z [Zarządzeniem Nr 30/2021/2022 Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 25 stycznia 2022 r.](#) Podobnie jak w semestrze zimowym zajęcia dydaktyczne prowadzone były w formie hybrydowej, tj. wykłady i lektoraty z wykorzystaniem formy zdalnej, pozostałe w trybie stacjonarnym.

Weryfikacja efektów uczenia się odbywała się w sposób ciągły z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych poprzez: nadzór i hospitację zajęć prowadzonych zdalnie, sprawozdania pracowników dotyczące wykonywanych zajęć dydaktycznych, kontrolę sylabusów w zakresie treści odnoszących się do metod kształcenia „na odległość”, analizę wyników ankiet ewaluacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem

opinii studentów dotyczących zajęć na platformie Moodle i MS-Teams. Egzaminy z poszczególnych przedmiotów oraz egzaminy dyplomowe odbywały się w trybie stacjonarnym.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Praktyczny program kształcenia podążający za trendami rynku pracy. 2. Wysoka ocena jakości działalności naukowej w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku (kategoria B+); możliwość uzyskania pełnych kwalifikacji (6, 7 i 8 poziom PRK – od roku akad. 2023/2024). 3. W zakresie dydaktyki zostały wprowadzone niezbędne procedury przyjazne rozwojowi, które powstały w oparciu o współpracę IG z Kolegium III i Władzami Uczelni. 4. Duża aktywność studentów w zakresie mobilności międzynarodowej. 5. Otwartość na współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. 6. Dobra komunikacja na linii student – Instytut, z wykorzystaniem wielu nowoczesnych form komunikacji – potwierdzona w czasie pandemii. 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Niedoposażenie sal w samodzielne stanowiska komputerowe. 2. Zbyt powolny wzrost zabezpieczeń finansowych na rzecz realizowanych zajęć terenowych. 3. Długi czas awansu naukowego pracowników oraz niewielkie aplikowanie o granty zewnętrzne. 4. Okresowo niewielkie oddziaływanie (jako interesariusza wewnętrznego) koła naukowego studentów IG na funkcjonowanie jednostki.
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Otwarcie miasta Bydgoszczy i regionu na współpracę. 2. Kontakty międzynarodowe umożliwiające implikację dobrych praktyk z zagranicznych ośrodków akademickich. 3. Dostosowywanie programu studiów do założeń zrównoważonego rozwoju, na płaszczyznach środowiskowej, społecznej i gospodarczej. 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obserwowany trend odpływu na studia do innych ośrodków akademickich najlepszych absolwentów bydgoskich szkół ponadpodstawowych. 2. Wpływ czynników zewnętrznych (np. pandemii COVID-19, kryzysu ekonomicznego i niestabilnego rynku pracy) na ograniczanie liczby studentów. 3. Częste zmiany regulacji prawnych i finansowych dotyczących funkcjonowania szkolnictwa wyższego.

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia

(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	12	15	-	-
	II	5	7 (termin decyzji 30.09)	-	-
	III	2	10 (termin decyzji 30.09)	-	-
	IV	-	-	-	-
II stopnia	I	9	12	-	-
	II	13	6 (termin decyzji 30.09)	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-	-
	II	-	-	-	-
	III	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-
	V	-	-	-	-
	VI	-	-	-	-
Razem:		41	50	-	-

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2020	12	1	-	-
	2021	14	4	-	-

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

	2022	12	3	-	-
II stopnia	2020	9	10	-	-
	2021	8	6	-	-
	2022	10	3 (+2 w X.2022)	-	-
jednolite studia magisterskie	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
Razem:		65	27	-	-

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów ((Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).⁴

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia pierwszego stopnia

Forma studiów: stacjonarne

Program studiów: SP-G-22/23

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów 180 ECTS
łącznie liczba godzin zajęć	2565
łącznie liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	90
łącznie liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	142
łącznie liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	8
łącznie liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	54
łącznie liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	32
Wymiar praktyk zawodowych	960
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2565/30
--	---------

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia pierwszego stopnia

Forma studiów: stacjonarne

Program studiów: SP-G-19/20

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów 180 ECTS
łącna liczba godzin zajęć	1905
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	170*
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	125 (BLOK 1) 129 (BLOK 2)
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	54
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	10**
Wymiar praktyk zawodowych	300**
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1905/45

* W programie studiów dla cyklu 2019/2020 – 2021/2022 zamieszczonym na BIP wskaźnik ten jest błędnie wyliczony. Poprawka została naniesiona w poprzednim roku akademickim;

** W programie studiów dla cyklu 2022/2023 – 2023/2024 dokonano zwiększenia liczby pkt ECTS oraz godzin praktyk zawodowych.

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Forma studiów: stacjonarne

Program studiów: SD-G-22/23

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry 120 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	1140
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	60
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	76
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	68
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	24
Wymiar praktyk zawodowych	480
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1140/15

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Forma studiów: stacjonarne

Program studiów: SD-G-19/20

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry 120 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	960
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	108*
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	67 (BLOK 1) 72 (BLOK 2)
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku	5

kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	69
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	12**
Wymiar praktyk zawodowych	300**
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
łącna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łącna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	960/15

* W programie studiów dla cyklu 2019/2020 – 2021/2022 zamieszczonym na BIP wskaźnik ten jest błędnie wyliczony. Poprawka została naniesiona w poprzednim roku akademickim;

** W programie studiów dla cyklu 2022/2023 – 2023/2024 dokonano zwiększenia liczby pkt ECTS oraz godzin praktyk zawodowych.

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne⁵

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia pierwszego stopnia

Program studiów: SP-G-22/23

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS
MODUŁY ZAJĘĆ PODSTAWOWYCH			
Podstawy geografii fizycznej	Wykład	15	3
	Konwersatorium	15	
Podstawy geografii społeczno-ekonomicznej	Wykład	15	3
	Konwersatorium	15	
Neogeografia	Wykład	15	3
	Laboratorium	15	
Geograficzny warsztat pracy	Laboratorium	15	2
Astronomiczne podstawy geografii*	Wykład	15	2
Geografia ludności	Wykład	15	3
	Konwersatorium	15	

⁵ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

System informacji geograficznej	Wykład Laboratorium	15 45	4
Statystyka z elementami matematyki w geografii	Wykład	30	3
Geomorfologia	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Hydrologia i oceanografia	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Meteorologia i klimatologia	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Geografia gospodarcza	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Geografia społeczna	Wykład Konwersatorium	15 15	2
Geografia osadnictwa	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Geografia polityczna	Wykład	30	3
Geografia regionalna świata	Wykład	30	3
Podstawowe metody analizy przestrzennej	Wykład Konwersatorium	30 15	2
Geologia	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Kartografia i topografia	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Gleboznawstwo i geografia gleb	Wykład	30	2
Kształtowanie i ochrona środowiska	Wykład	30	2
Gospodarka przestrzenna	Wykład	30	2
Podstawy geografii turystyki	Wykład Konwersatorium	15 15	2
Biogeografia	Wykład	15	2
Geoinformacja	Wykład Laboratorium	15 15	2
Podstawy rozwoju lokalnego i regionalnego	Wykład	30	2

Ćwiczenia terenowe- Topografia	Ćwiczenia	15	1
Ćwiczenia terenowe- Meteorologia i klimatologia	Ćwiczenia	15	1
Ćwiczenia terenowe- Geologia	Ćwiczenia	15	1
Ćwiczenia terenowe- Geografia osadnictwa	Ćwiczenia	15	1
Ćwiczenia terenowe- Geomorfologia	Ćwiczenia	15	1
Ćwiczenia terenowe- Gleboznawstwo	Ćwiczenia	15	1
Ćwiczenia terenowe- Hydrologia	Ćwiczenia	15	1
Ćwiczenia terenowe- Geografia gospodarcza	Ćwiczenia	15	1
Ćwiczenia terenowe- Kształtowanie i ochrona środowiska	Ćwiczenia	15	1
Wychowanie fizyczne	Ćwiczenia	60	0
Technologie informatyczne w geografii	Laboratorium	15	2
Język obcy	Ćwiczenia	120	8
Ekologia z podstawami fitosocjologii	Wykład	30	2
Razem:		1140	89
MODUŁY ZAJĘĆ DO WYBORU – BLOK 1			
Podstawy topoklimatologii	Wykład Konwersatorium	15 15	4
Geografia krajobrazu	Wykład Konwersatorium	15 15	4
GIS w klimatologii i meteorologii	Laboratorium	15	2
Interakcje człowiek- atmosfera	Wykład	30	4
Geomorfometria z GIS	Wykład Laboratorium	15 30	4

Ekofizjografia	Wykład	15	2
Podstawy zrównoważonego rozwoju	Wykład	15	2
Kartografia tematyczna w zastosowaniach GIS	Laboratorium	30	4
Paleogeografia i stratygrafia czwartorzędu	Wykład	30	4
Geografia fizyczna Polski	Wykład	30	4
Wpływ człowieka na środowisko wodne	Wykład	30	4
Geograficzne aspekty zarządzania kryzysowego	Wykład	15	2
Seminarium dyplomowe	Seminarium	60	10
Ćwiczenia terenowe ogólnogeograficzne w trakcie II roku	Ćwiczenia	30	2
Ćwiczenia terenowe ogólnogeograficzne w trakcie III roku	Ćwiczenia	30	2
Razem:		435	54
MODUŁY ZAJĘĆ DO WYBORU – BLOK II			
Uwarunkowania i problemy rozwoju miast	Wykład Konwersatorium	30 15	5
Kartografia z zastosowaniem GIS	Wykład Konwersatorium	15 15	5
Teledetekcja	Wykład Laboratorium	15 15	4
Topoklimat obszarów zurbanizowanych	Wykład	15	3
Wybrane problemy demograficzne świata	Wykład	15	2
Seminarium dyplomowe	Seminarium	60	10

Przyrodnicze podstawy zrównoważonego rozwoju	Wykład	15	2
Geografia społeczno-ekonomiczna Polski	Wykład Laboratorium	30 15	5
GIS w geografii społeczno-ekonomicznej	Laboratorium	15	2
Problemy rozwoju obszarów wiejskich	Wykład	30	4
Podstaw planowania przestrzennego	Wykład	30	4
Podstawy badań społecznych i gospodarczych	Wykład	15	2
Ćwiczenia terenowe ogólnogeograficzne w trakcie II roku	Ćwiczenia	30	2
Ćwiczenia terenowe ogólnogeograficzne w trakcie III roku	Ćwiczenia	30	2
Ćwiczenia terenowe z geografii społecznej	Ćwiczenia	30	2
Razem:		435	54
Praktyka zawodowa	Laboratorium	960	32
Razem:		960	32

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Program studiów: SD-G-22/23

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
MODUŁY ZAJĘĆ PODSTAWOWYCH			
Metodologia badań geograficznych	Wykład	15	3
Globalne problemy geografii fizycznej	Wykład	30	4
Globalne problemy geografii społeczno-ekonomicznej	Wykład	30	4

Infrastruktura informacji przestrzennej	Wykład	30	4
Zaawansowane metody analizy przestrzennej	Ćwiczenia	30	4
Język obcy	Ćwiczenia	30	2
Język obcy specjalistyczny	Ćwiczenia	30	2
Razem:		195	23
MODUŁY ZAJĘĆ DO WYBORU – BLOK 1			
Metody badań w geografii fizycznej	Wykład	30	4
Współczesne procesy geomorfologiczne	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Potamologia	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Limnologia	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Problemy degradacji i ochrony gleb w Polsce	Wykład	15	2
Bioklimatologia człowieka	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Metody waloryzacji środowiska przyrodniczego	Wykład	30	4
Geomorfologia antropogeniczna	Wykład	30	4
Antropizacja środowiska przyrodniczego	Wykład	15	2
Architektura krajobrazu	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Gospodarka wodna i przemiany stosunków wodnych	Wykład	30	4
Podstawy sedimentologii	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Roślinność Polski i Europy	Wykład	30	4
Seminarium magisterskie	Seminarium	90	20

Razem:		450	68
MODUŁY ZAJĘĆ DO WYBORU – BLOK II			
Geografia transportu multimodalnego	Wykład	30	4
Gospodarcze wykorzystanie rzek i kanałów	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Geografia miast nadrzecznych	Wykład	15	2
Uwarunkowania rozwoju dróg wodnych	Wykład	30	4
Walory turystyczne dróg wodnych	Wykład	15	2
Eksploatacja dróg wodnych	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Wyznaczanie i oznakowanie dróg wodnych	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Metody hydrometrii rzecznej	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Procesy fluwialne	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Podstawy hydrochemii	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Zarządzanie zasobami wodnymi	Wykład	30	4
Oceny oddziaływania inwestycji na środowisko	Wykład	30	4
Polityka ochrony środowiska wodnego w Unii Europejskiej	Wykład	30	4
Seminarium magisterskie	Seminarium	90	20
Razem:		450	68
Praktyki zawodowe	Laboratorium	480	24
Razem:		480	24

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia pierwszego stopnia

Program studiów: SP-G-19/20

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS
MODUŁY ZAJĘĆ PODSTAWOWYCH			
Podstawy geografii fizycznej	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Podstawy geografii społeczno-ekonomicznej	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Neogeografia	Wykład Laboratorium	15 15	4
Geograficzny warsztat pracy	Laboratorium	15	3
Astronomiczne podstawy geografii*	Wykład	15	2
Geografia ludności	Wykład Konwersatorium	15 15	3
System informacji geograficznej	Wykład Laboratorium	15 45	5
Statystyka z elementami matematyki w geografii	Wykład	30	3
Geomorfologia	Wykład Konwersatorium	15 15	4
Hydrologia i oceanografia	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Meteorologia i klimatologia	Wykład Konwersatorium	15 15	5
Geografia gospodarcza	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Geografia społeczna	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Geografia osadnictwa	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Geografia polityczna	Wykład	30	3
Geografia regionalna świata	Wykład	30	4
Podstawowe metody analizy przestrzennej	Wykład Konwersatorium	30 15	5
Geologia	Wykład Konwersatorium	15 15	4

Kartografia i topografia	Wykład Konwersatorium	15 15	4
Gleboznawstwo i geografia gleb	Wykład	30	2
Kształtowanie i ochrona środowiska	Wykład	30	2
Gospodarka przestrzenna	Wykład	30	2
Teledetekcja	Wykład Konwersatorium	15 15	2
Biogeografia	Wykład	15	2
Geoinformacja	Wykład Laboratorium	15 15	2
Podstawy rozwoju lokalnego i regionalnego	Wykład	30	2
Ćwiczenia terenowe-Topografia	Ćwiczenia	15	2
Ćwiczenia terenowe-Meteorologia i klimatologia	Ćwiczenia	15	2
Ćwiczenia terenowe-Geologia	Ćwiczenia	15	2
Ćwiczenia terenowe-Geografia osadnictwa	Ćwiczenia	15	2
Ćwiczenia terenowe-Geomorfologia	Ćwiczenia	15	2
Ćwiczenia terenowe-Gleboznawstwo	Ćwiczenia	15	2
Ćwiczenia terenowe-Hydrologia	Ćwiczenia	15	2
Ćwiczenia terenowe-Geografia gospodarcza	Ćwiczenia	15	2
Ćwiczenia terenowe-Kształtowanie i ochrona środowiska	Ćwiczenia	15	2
Wychowanie Fizyczne	Ćwiczenia	60	0

Technologie informatyczne w geografii	Laboratorium	15	2
Język obcy	Ćwiczenia	120	8
Ekologia z podstawami fitosocjologii	Wykład	30	2
Razem:		1140	111
MODUŁY ZAJĘĆ DO WYBORU – BLOK 1			
Podstawy topoklimatologii	Wykład Konwersatorium	15 15	4
Geografia krajoobrau	Wykład Konwersatorium	15 15	4
GIS w klimatologii i meteorologii	Laboratorium	15	2
Interakcje człowiek-atmosfera	Wykład	30	2
Geomorfometria z GIS	Wykład Laboratorium	15 30	4
Ekofizjografia	Wykład	15	1
Przyrodnicze podstawy zrównoważonego rozwoju	Wykład	15	2
Kartografia tematyczna w zastosowaniach GIS	Laboratorium	30	4
Paleogeografia i stratygrafia czwartorzędu	Wykład	30	4
Geografia fizyczna Polski	Wykład	30	4
Wpływ człowieka na środowisko wodne	Wykład	30	4
Geograficzne aspekty zarządzania kryzysowego	Wykład	15	1
Seminarium dyplomowe	Seminarium	60	10
Ćwiczenia terenowe ogólnogeograficzne w trakcie II roku	Ćwiczenia	30	4

(specj. Geogr.fizyczna z geoinformacją			
Ćwiczenia terenowe ogólnogeograficzne w trakcie III roku (specj. Geogr.fizyczna z geoinformacją	Ćwiczenia	30	4
Razem:		435	54
MODUŁY ZAJĘĆ DO WYBORU – BLOK II			
Uwarunkowania i problemy rozwoju miast	Wykład Konwersatorium	30 15	5
Kartografia z zastosowaniem GIS	Wykład Konwersatorium	15 15	4
Podstawy geografii turystyki	Wykład	30	3
Topoklimat obszarów zurbanizowanych	Wykład	15	3
Wybrane problemy demograficzne świata	Wykład	15	2
Seminarium dyplomowe	Seminarium	60	10
Podstawy zrównoważonego rozwoju	Wykład	15	1
Geografia społeczno-ekonomiczna Polski	Wykład Konwersatorium	30 15	5
GIS w geografii społeczno-ekonomicznej	Laboratorium	15	3
Problemy rozwoju obszarów wiejskich	Wykład	30	3
Podstaw planowania przestrzennego	Wykład Konwersatorium	15 15	3
Podstawy badań społecznych i gospodarczych	Wykład	15	2
Ćwiczenia terenowe ogólnogeograficzne w trakcie II roku (specj. Geogr.	Ćwiczenia	30	4

Społeczna z rozwoju regionalnym			
Ćwiczenia terenowe ogólnogeograficzne w trakcie III roku (specj. Geogr. Społeczna z rozwoju regionalnym)	Ćwiczenia	30	4
Ćwiczenia terenowe z geografii społecznej	Ćwiczenia	30	2
Razem:		435	54
Praktyka zawodowa (2 miesiące w każdym semestrze)	Laboratorium	300	10
Razem:		300	10

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Program studiów: SD-G-19/20

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
MODUŁY ZAJĘĆ PODSTAWOWYCH			
Metodologia badań geograficznych	Wykład	15	7
Globalne problemy geografii fizycznej	Wykład	30	7
Globalne problemy geografii społeczno-ekonomicznej	Wykład	30	7
Infrastruktura informacji przestrzennej	Wykład	30	3
Zaawansowane metody analizy przestrzennej	Ćwiczenia	30	6
Język obcy	Ćwiczenia	30	2
Język obcy specjalistyczny	Ćwiczenia	30	2
Razem:		195	34
MODUŁY ZAJĘĆ DO WYBORU – BLOK 1			

Metody badań w geografii fizycznej	Wykład	30	3
Współczesne procesy geomorfologiczne	Wykład	15	3
	Ćwiczenia	15	
Potamologia	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Limnologia	Wykład	15	5
	Ćwiczenia	15	
Problemy degradacji i ochrony gleb w Polsce	Wykład	15	5
Bioklimatologia człowieka	Wykład	15	5
	Ćwiczenia	15	
Metody waloryzacji środowiska przyrodniczego	Wykład	30	5
Geomorfologia antropogeniczna	Wykład	30	6
Antropizacja środowiska przyrodniczego	Wykład	15	5
Architektura krajobrazu	Wykład	15	2
	Ćwiczenia	15	
Gospodarka wodna i przemiany stosunków wodnych	Wykład	30	4
Podstawy sedymentologii	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Roślinność Polski i Europy	Wykład	30	3
Seminarium magisterskie	Seminarium	90	15
Razem:		450	69
MODUŁY ZAJĘĆ DO WYBORU – BLOK II			
Geografia transportu multimodalnego	Wykład	30	4
Gospodarcze wykorzystanie rzek i kanałów	Wykład	15	4
	Ćwiczenia	15	
Geografia miast nadrzecznych	Wykład	15	4
Uwarunkowania rozwoju dróg wodnych	Wykład	30	5

Walory turystyczne dróg wodnych	Wykład	15	4
Eksploracja dróg wodnych	Wykład Ćwiczenia	15 15	6
Wyznaczanie i oznakowanie dróg wodnych	Wykład Ćwiczenia	15 15	4
Metody hydrometrii rzecznej	Wykład Ćwiczenia	15 15	3
Procesy fluwialne	Wykład Ćwiczenia	15 15	5
Podstawy hydrochemii	Wykład Ćwiczenia	15 15	3
Zarządzanie zasobami wodnymi	Wykład	30	3
Oceny oddziaływania inwestycji na środowisko	Wykład	30	4
Polityka ochrony środowiska wodnego w Unii Europejskiej	Wykład	30	5
Seminarium magisterskie	Seminarium	90	15
Razem:		450	69
Praktyka zawodowa (1,5 miesiąca w każdym semestrze)	Laboratorium	300	12
Razem:		300	12

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela⁶

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby
-------------------------	-------------------	---	---------------------	--

⁶ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

				prowadzącej zajęcia⁷
Razem:				

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁸

Kierunek: Geografia

Profil studiów: praktyczny

Poziom kształcenia: studia drugiego stopnia

Program studiów: SD-G-22/23 oraz SD-G-19/20

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Język obcy specjalistyczny	Ćwiczenia	3	Stacjonarne	Angielski	

⁷ Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

⁸ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący wsemestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia odpowiednio z podstaw opieki pielęgniarstwa lub podstaw opieki położniczej, sporządzoną wg następującego wzoru:
5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:
7. Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
8. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: < > ? / \ { | } & % # (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
9. Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

